

Jaarverslag Kind en Gezin

2011

Kind & Gezin

**Bevat dit jaarverslag niet de informatie die je zoekt?
Bezoek dan onze website voor aanvullende publicaties.**

Statistisch jaarverslag • Het kind in Vlaanderen • Jaarverslag Kinderopvang •
Jaarverslag Klachtendienst • Activiteitenverslag Adoptie • Vaccinatierapport •
Algo-rapport • Gemeentelijke kindrapporten • Kansarmoedegegevens •
Diversiteit- en Kinderrechtenrapport

www.kindengezin.be

INHOUDSTAFEL

2011: een jaar van werkwoorden	5
Bestuursorganen	10
Organogram	11
1. Een open en vernieuwende organisatie	13
1. Een open en vernieuwende organisatie	14
1.1 De Kind en Gezin-Lijn	14
1.2 De Kind en Gezin-Academie.....	14
1.3 Marketing en Communicatie	17
1.4 Klachtendienst.....	19
2. Vernieuwen en verbeteren achter de schermen.....	22
2.1 Informatisering	22
2.2 Kantoorinnovatie.....	23
2.3 Interne controle.....	23
3. Diversiteit en kinderrechten	24
2. Kinderopvang	27
1. Trends, realisaties en plannen.....	28
2. Kerncijfers	30
3. Activiteiten en projecten.....	34
3.1 Afstemmen van vraag en aanbod.....	34
3.1.1 Bijkomende plaatsen in de kinderopvang mogelijk maken	34
3.1.2 Ouders en voorzieningen informeren.....	37
3.2 De lokale besturen betrekken bij de regie van de kinderopvang en het ondersteunen in hun lokale regierol.....	38
3.3 Toestemming geven tot het opstarten van kwaliteitsvolle kinderopvang en deze opvang opvolgen in het kader van de ondersteuning van zijn werking.....	38
3.4 Een intermediaire rol spelen bij de financiering van de opvangvoorzieningen.....	40
3.5 De kwaliteit van de kinderopvang bevorderen	40
3.5.1 Kwaliteit bevorderen, samen met de partners	40
3.5.2 Medische preventie en veiligheid	42
3.5.3 Competentiebevordering en professionalisering.....	43
3. Preventieve Gezinsondersteuning	45
1. Trends, realisaties en plannen.....	46
2. Kerncijfers	48
3. De dienstverlening van Kind en Gezin	51
3.1 Zwangerschap en bevalling.....	51
3.2 De eerste weken, maanden en jaren van het kind	52
3.3 Opvoedingsondersteuning op maat	54
3.4 Versterken van de dienstverlening aan maatschappelijk kwetsbare gezinnen	55
3.5 Opvoedingshulp bij opvoedingsspanning en -crisis	57
3.6 Preventie van en hulpverlening bij kindermishandeling	58
3.7 Gezondheidsbevordering in samenwerking	59

4. Adoptie	61
1. Trends, realisaties en plannen.....	62
2. Kerncijfers.....	64
3. Kerntaken.....	66
3.1 Informatie.....	66
3.2 Trajectbegeleiding van de kandidaat-adoptanten voor interlandelijke adoptie.....	66
3.3 Binnenlandse adoptie.....	66
3.4 Kanaalcontrole/opvolging en samenwerking met de herkomstlanden	66
3.5 Adoptiebemiddeling begeleiden en verbeteren	67
3.6 Erkenning en subsidiëring van voorzieningen	67
3.7 Kwaliteitsbevordering.....	67
3.8 Aanvullende taken.....	67
5. Sociaal verslag	69
1. Trends, realisaties en plannen.....	70
2. Kerncijfers.....	72
6 Financieel verslag.....	75
1. De begrotingscyclus.....	76
2. De initiële begroting en de begrotingscontrole - evolutie van de dotatie.....	77
3. Evolutie van de ontvangsten	78
4. Evolutie van de uitgaven.....	79
5. Resultaat van de begrotingsuitvoering - reservefonds.....	80
Bijlage: Jaarverslag 2011 van het Raadgevend Comité bij het intern Verzelfstandig Agenschap met rechtspersoonlijkheid Kind en Gezin.....	85

2011: EEN JAAR VAN WERKWOORDEN

Het welzijn van kinderen ligt Kind en Gezin nauw aan het hart. We zijn er voor elk kind en we geloven dat we ons doel het beste kunnen bereiken samen met anderen: in de eerste plaats met de ouders zelf, die we positief en deskundig ondersteunen in hun zorg om hun kinderen. Daarnaast willen we samenwerken met de talrijke partners die mee onze missie onderschrijven. Ook voor de politieke overheid die betrokken is bij het welzijns-, gezins- en gezondheidsbeleid, willen we bondgenoten zijn met wie we samen voor de belangen van kinderen ijveren.

Ik ben dan ook zeer verheugd dat de Vlaamse politieke overheid, ondanks de economische crisis, bijkomende budgetten blijft vrijmaken voor het investeren in en het ondersteunen van gezinnen met jonge kinderen. Voor de kinderopvang werd in 2011 beslist om vanaf 2012 nog eens 22 miljoen euro extra te investeren in bijkomende kinderopvangplaatsen. Op het gebied van de preventieve gezinsondersteuning werd er geïnvesteerd in de ontwikkeling van Huizen van het Kind en kunnen 12 nieuwe regioteamleden in dienst treden vanaf 1 januari 2012. Ook de voorbereiding van vernieuwend beleid in functie van jonge gezinnen - het nieuwe decreet Kinderopvang van Baby's en Peuters en het nieuwe decreet Interlandelijke Adoptie - stond in 2011 op de politieke agenda.

Uit dit alles blijkt de alsmaar groeiende maatschappelijke relevantie van de opdrachten van Kind en Gezin. De media besteedden er dan ook ruime aandacht aan, denk maar aan artikels rond de preventie van wiegendoed, het belang van kwaliteit in de kinderopvang naar aanleiding van incidenten, onvervulde kinderwens en draagmoederschap, ...

EEN JAAR VAN GESCHIEDENIS SCHRIJVEN

In maart 2012 stemde het Vlaams Parlement *het decreet Kinderopvang van Baby's en Peuters*. Aan dit historisch moment ging een lange weg vooraf, waaraan in 2011 hard gewerkt werd. In mei 2011 werd het voorontwerp van decreet principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Er ging ook een origineel communicatieproject van start om de komst ervan aan te kondigen bij het grote publiek: vanuit de invalshoek van het kind prees Noor de vernieuwingen aan. In november 2011 werd het ontwerpdecreet Voorschoolse Kinderopvang definitief door de Vlaamse Regering goedgekeurd en sindsdien spreken we over Kinderopvang van Baby's en Peuters. Kind en Gezin zette ondertussen ook al heel wat voorbereidende stappen in functie van de ontwikkeling van de bijhorende uitvoeringsbesluiten. Deze zullen in 2012 verder uitgewerkt en wellicht gefinaliseerd worden.

Met het decreet Kinderopvang van Baby's en Peuters wil de Vlaamse overheid stap voor stap voldoende, kwaliteitsvolle kinderopvang realiseren die voor iedereen toegankelijk is. De opvang moet zowel betaalbaar zijn voor de ouders als financieel leefbaar voor de opvangsector.

Dit decreet bepaalt de maatschappelijke opdracht en de concrete organisatie van kinderopvang en ambieert ook om het aanbod op de vraag af te stemmen en duidelijkheid te scheppen in het aanbodlandschap. Het is de bedoeling dat op termijn iedereen een recht op kwaliteitsvolle kinderopvang kan uitoefenen.

De ondersteuning van de zelfstandige kinderopvangsector werd verder uitgebouwd en versterkt via het *Actieplan Zelfstandige Kinderopvang*. De partners van het Actieplan - Agentschap Ondernemen, KidsInvest, VoorZet en UnieKO - investeren in een integrale en geïntegreerde ondersteuning van zowel kandidaat-starters als gevestigde ondernemers in de zelfstandige kinderopvang, ieder vanuit zijn eigen sterkte.

In september 2011 gingen er 3 hogescholen van start met de *professionele bacheloropleiding 'Pedagogie van het jonge kind'* (Arteveldehogeschool in Gent, Karel De Grote-Hogeschool in Antwerpen en Erasmushogeschool in Brussel). Kind en Gezin maakt deel uit van de stuurgroep die een optimale afstemming tussen de betrokken hogescholen beoogt. Met deze bacheloropleiding wordt een belangrijke stap gezet naar verdere professionalisering van de kinderopvangsector.

2011 is ook het jaar van het nieuw **decreet Interlandelijke Adoptie**, ook al volgde de publicatie in het Belgisch Staatsblad pas op 20 januari 2012. Het is de kroon op het werk van iedereen die betrokken is bij interlandelijke adoptie. Instroombeheer is een feit en moet ervoor zorgen dat elke kandidaat-adoptant die start met de voorbereidingscursus, een redelijke kans heeft om binnen een redelijke termijn een adoptie te verwezenlijken. De expertise van de mensen die werkzaam zijn op het gebied van voorbereiding, vorming en nazorg wordt gebundeld in een nieuw op te richten Steunpunt Adoptie. De diensten voor maatschappelijk onderzoek zullen de sessies kunnen afronden met een feedbackgesprek. De modaliteiten rond inzage zullen verder worden uitgewerkt om het recht van de geadopteerde op het kennen van zijn roots te garanderen.

HET IS DE KROON OP HET WERK
VAN IEDEREEN DIE BETROKKEN IS
BIJ INTERLANDELIJKE ADOPTIE.

Het onderzoek van professor Vanderfaeillie rond de screening door de diensten voor maatschappelijk onderzoek van kandidaat-adoptieouders op hun geschiktheid om te adopteren, werd afgerond. De aanbevelingen die hieruit voortkomen, zullen in 2012 worden geïmplementeerd.

MET HET DECREET KINDEROPVANG VAN BABY'S EN PEUTERS WIL DE
VLAAMSE OVERHEID STAP VOOR STAP VOLDOENDE, KWALITEITSVOLLE
KINDEROPVANG REALISEREN DIE VOOR IEDEREEN TOEGANKELIJK IS.
DE OPVANG MOET ZOWEL BETAALBAAR ZIJN VOOR DE OUDERS ALS
FINANCIEEL LEEFBAAR VOOR DE OPVANGSECTOR.

Binnen de preventieve gezinsondersteuning werd de transitie van de traditionele zittingen met regioverpleegkundige én arts naar de zittingen met enkel een regioverpleegkundige (*RV-zittingen*) op de leeftijd van 6 maanden en 30 maanden, volledig uitgetekend. In 2012 gaan we er volop mee aan de slag.

EEN JAAR VAN SAMENWERKEN

Consultatiebureaus hebben de afgelopen 100 jaar een vaste en unieke plaats verworven in het leven van vele gezinnen met jonge kinderen. Maar de uitdagingen van preventieve gezinsondersteuning zijn sindsdien danig veranderd. En daar wil Kind en Gezin nu actiever op inspelen, door samen met zijn talrijke en diverse partners *Huizen van het Kind* op te richten. Deze Huizen van het Kind moeten in partnerschap tussen Kind en Gezin, middenveldorganisaties, lokale besturen, huisartsenkringen, private actoren uit zowel de (para)medische wereld als opvoedingsondersteuning - kortom iedereen die actief is op het domein van de preventieve gezinsondersteuning - stap voor stap groeien in Vlaanderen. Vandaag zien we al dat er overal in Vlaanderen initiatieven genomen worden en Kind en Gezin engageert zich om ze maximale kansen te geven. Het aanbod zal overal anders zijn, afhankelijk van wie er lokaal mee de schouders zet onder de Huizen van het Kind. Maar alle huizen van het kind hebben altijd 1 heel belangrijk ding gemeen: elke ouder, elk kind kan er altijd terecht met elke vraag.

De Vlaamse Regering besliste om te starten met de uitbouw van 1 centraal *Meldpunt 'Geweld, Misbruik en Kindermishandeling'*, vanuit de overtuiging dat we in de strijd tegen kindermishandeling en kindermisbruik pas vooruitgang kunnen boeken als alle sectoren doelgericht samenwerken.

Kindermishandeling is immers een complex en moeilijk te ontrafelen kluwen dat zich op vele levensdomeinen en in verschillende situaties kan voordoen. In 2011 vonden voorbereidende gesprekken plaats

tussen de centra algemeen welzijnswerk en de vertrouwenscentra kindermishandeling. De realisatie van het Meldpunt wordt in 2012 via een informatie- en sensibiliseringscampagne naar de brede bevolking toe bekend gemaakt.

De *centra voor kinderopvang en gezinsondersteuning (CKG's)* blijven sterk investeren op het vlak van methodieken (Triple P, Stop 4-7, Amber en Tuimel). In 2011 is er vanuit Kind en Gezin voorbereid aan een nieuwe regelgeving voor de CKG's, waarbij communicatie en overleg centraal staan, zowel met de CKG's als met de verwijzende instanties van Jongerenwelzijn.

Ook op het domein van de kinderopvang is Kind en Gezin ervan overtuigd dat het delen van expertise en samenwerken een verrijking is voor alle partijen. In 2011 werden verscheidene stappen gezet om de visietekst rond de opvang van schoolgaande kinderen uit 2009 nog verder te verfijnen. Deze visietekst gaat uit van een veel grotere samenwerking met alle actoren die betrokken zijn bij de organisatie van de opvang en van de vrije tijd van schoolgaande kinderen. Het doel is een veilige omgeving creëren waar kinderen (zelf)vertrouwen vinden (een 'nest') en hen een ruim aanbod aan vrijetijdsactiviteiten (een 'web') aanbieden waar zij hun talenten en vaardigheden kunnen verkennen en ontwikkelen. Een belangrijke uitdaging voor de toekomst om dit realistisch vorm te geven!

In het decreet Kinderopvang wordt een nieuwe stap naar verdere samenwerking gezet door het installeren van het *Lokaal Loket Kinderopvang*: een lokaal aanspreekpunt voor gezinnen met vragen naar kinderopvang. Ook zullen bepaalde kinderopvangvoorzieningen samenwerken aan de afstemming van hun opnamebeleid in functie van toegankelijkheid voor kwetsbare gezinnen.

EEN JAAR VAN COMMUNICEREN (IN ALLE TALEN)

Vanuit de missie en de centrale waarden van Kind en Gezin is het belangrijk de taalontwikkeling van elk kind te stimuleren. Omdat 1 op 5 kinderen opgroeit in een gezin waar de thuistaal niet het Nederlands is, was het logisch dat Kind en Gezin *taalstimulering en meertaligheid* ook in 2011 op zijn agenda zette. Het onderzoeksrapport 'Taalstimulering en meertaligheid bij kinderen van 0 tot 6 jaar' kwam als vervolg op de visietekst over dit thema. Kind en Gezin werkte ook mee aan *www.meertaligheid.be* om zo aan de thuistaal van anderstalige kinderen en aan het bestaan van een meertalige samenleving een positieve plaats toe te kennen. Talige diversiteit is een verrijking, daarvan zijn we overtuigd!

EEN JAAR VAN 'GOESTING, ZUURSTOF, UITWISSELING EN MEER DOEN WAT NIET MAG'

Onder deze beeldrijke titel, afkomstig van een tweet over het intrapreneurship binnen Kind en Gezin, wil ik in vogelvlucht nog enkele andere noemenswaardige verwezenlijkingen voorstellen, verspreid over de verschillende beleidsdomeinen.

We lanceerden met trots een nieuwe aantrekkelijke en gebruiksvriendelijke *website*, opgebouwd op basis van thema's.

De *oogscreening* werd in de hele provincie Limburg geïmplementeerd.

Op het vlak van *adoptie* vertrouwden 4 nieuwe landen kinderen toe aan Vlaamse gezinnen: Burkina Faso, Nigeria, Polen en Marokko. Internationaal wordt er ook gestaag verder gewerkt aan een grotere uniformiteit in de benadering van herkomstlanden.

Er werden *nieuwe opvangplaatsen* gecreëerd in de inkomensgerelateerde (IKG) opvang van baby's en peuters (voorschools) en van schoolgaande kinderen (buitenschools), zowel in de erkende als in de

zelfstandige sector. De vergoeding voor deze laatste groep (zelfstandige IKG-voorzieningen) werd ook verhoogd.

TALIGE DIVERSITEIT IS EEN VERRIJKING, DAARVAN ZIJN WE OVERTUIGD!

EEN JAAR VAN RICHTING ZOEKEN

De missie van Kind en Gezin, zijn waarden en grote strategische projecten zijn de meesten welbekend. Er ontbrak echter een puzzelstukje in dit geheel, namelijk een welomschreven visie, die uitgedragen kan worden naar de ouders, de partners, de politiek en de overheid, de pers en het ruimere publiek. Daarom liep er een traject om de *strategische richting en visie* van Kind en Gezin uit te lijnen, parallel aan en in dialoog met de ontwikkeling van een nieuwe communicatiestrategie. De resultaten van deze 2 oefeningen zullen vooral in 2012 zichtbaar worden en doorheen de hele werking geïmplementeerd worden, dus daarover zeker meer in het jaarverslag van 2012!

2011

Januari	<ul style="list-style-type: none"> • Er ontstaat een debat omtrent de financiële leefbaarheid van zelfstandige kinderopvangvoorzieningen in het kader van het inkomensgerelateerd (IKG) systeem. • Kinderdagverblijven passen zich aan de nieuwe normen voor brandveiligheid aan.
Februari	<ul style="list-style-type: none"> • De website www.meertaligheid.be wordt gelanceerd om leerkrachten, opvoeders en kinderverzorgers te helpen omgaan met meertalige kinderen. • De 'ouderwetse' ziekte kinkhoest is weer in opmars.
Maart	<ul style="list-style-type: none"> • Kind en Gezin en Zorginspectie krijgen kritiek omwille van te strenge inspectiecontroles (o.a. over de kinderbedjes). • Kind en Gezin en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) lanceren een oproep voor extra plaatsen in de voorschoolse kinderopvang in erkende kinderdagverblijven en bij diensten voor onthaalouders. Op die manier willen ze tegemoet komen aan de grote noden in Brussel, Antwerpen, Gent en in gebieden met veel kansarmoede. • Vanaf 1 maart mogen geen zuigflessen met bisfenol A (BPA) meer geproduceerd worden, omdat er onduidelijkheid bestaat over de toxiciteit van de stof.
April	<ul style="list-style-type: none"> • Kind en Gezin kiest voor taal. In de visietekst 'Taalstimulering en meertaligheid' verduidelijkt Kind en Gezin de basisprincipes.
Mei	<ul style="list-style-type: none"> • De Vlaamse Regering keurt het voorontwerp van het decreet Voorschoolse Kinderopvang principieel goed.
Juni	<ul style="list-style-type: none"> • De Vlaamse Regering maakt 15 miljoen euro extra vrij om bijkomende IKG-plaatsen te realiseren en de IKG-dagvergoeding voor zelfstandige kinderdagverblijven te verhogen. De middelen zijn afkomstig uit de jobkorting. • De Vlaamse Regering schaft gratis hulp voor meerlingen af.
Juli	<ul style="list-style-type: none"> • Er worden 540 nieuwe opvangplaatsen gecreëerd voor 0- tot 3-jarigen in de erkende en gesubsidieerde kinderdagverblijven en bij diensten voor onthaalouders.
Augustus	<ul style="list-style-type: none"> • Geluidsoverlast van spelende kinderen veroorzaakt een publiek debat.
September	<ul style="list-style-type: none"> • De Leuvense AdoptieStudie is het eerste grootschalige langetermijnonderzoek in Vlaanderen naar adoptieouders en hun kinderen. • De Arteveldehogeschool in Gent start met een nieuwe bacheloropleiding 'Pedagogie van het jonge kind'.
Oktober	<ul style="list-style-type: none"> • Kind en Gezin lanceert nieuwsbrieven 'Van baby tot kleuter'. In deze nieuwsbrieven lees je over de lichamelijke, sociaal-emotionele en verstandelijke ontwikkeling van een kind per ontwikkelingsfase en hoe je deze kan stimuleren. • Kind en Gezin ijvert voor wennen en extra toezicht in de opvang om wiegendood te voorkomen.
November	<ul style="list-style-type: none"> • De erkenning van de buitenlandse adoptiedienst 'De Vreugdezaaiers' wordt niet verlengd. • De Vlaamse Regering keurt het ontwerpdecreet Kinderopvang van Baby's en Peuters goed.
December	<ul style="list-style-type: none"> • De Commissie Welzijn, Volkgezondheid, Gezin en Armoedebeleid keurt in het Vlaams Parlement een voorstel van decreet goed over de regeling van interlandelijke adoptie. • De Vlaamse Regering versterkt de ondersteuning van de consultatiebureaus voor het jonge kind.

BESTUURORGANEN

De Directieraad is bevoegd voor statutaire materies en personeelsaangelegenheden.

Administrateur-generaal

Katrien Verhegge

Algemeen directeur

Inge Kinnaer

Afdelingshoofden

Simone Boeckmans, Ingrid Bombay, Annemie Boone, Inge Duchateau, Johan Letouche, Linda Stijnen, Anne Vanden Berge, Leo Van Loo, Will Verniest

Secretaris

Eddy Verbestel

Directiecomité

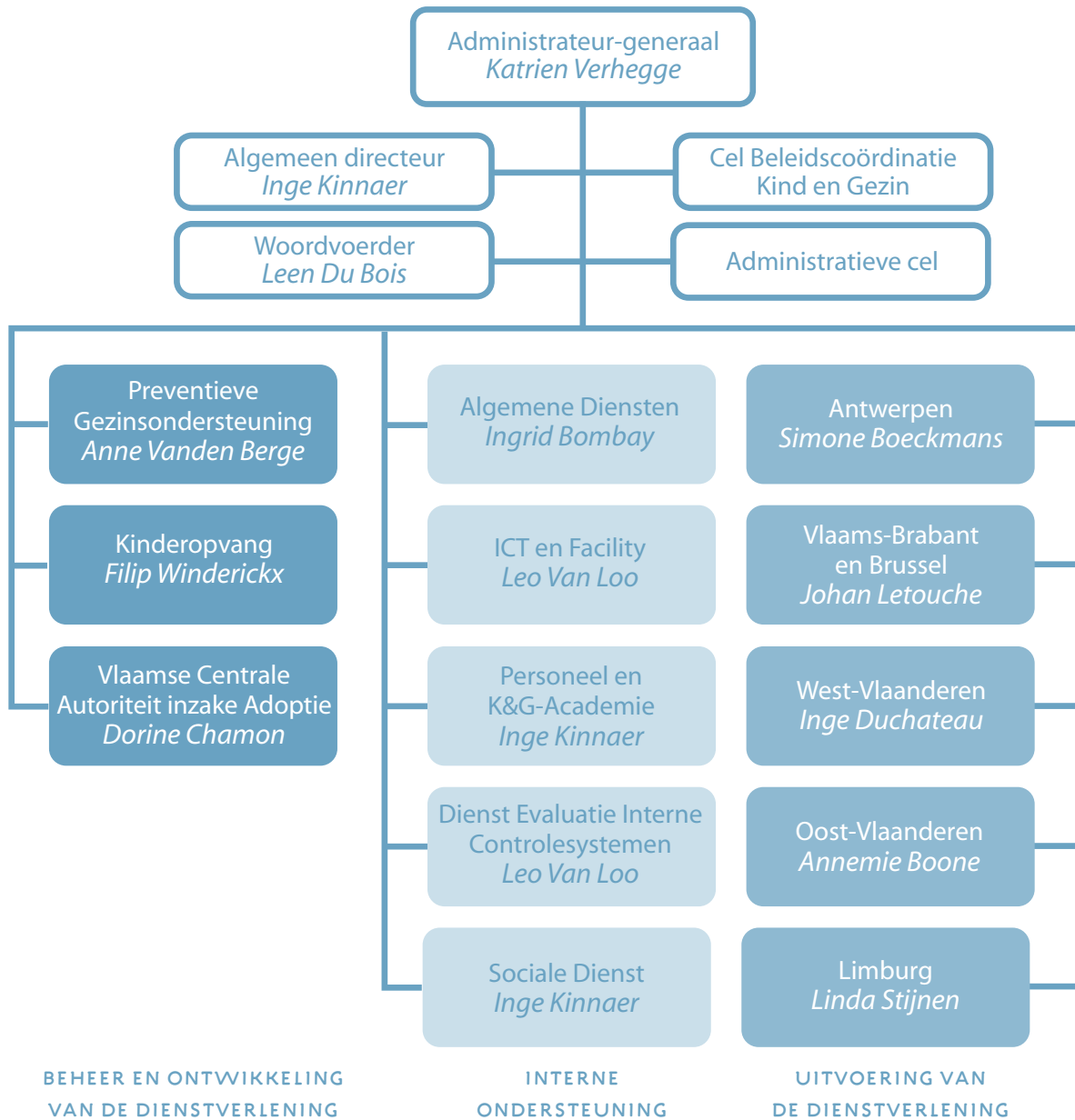
Het Directiecomité staat in voor het beheer en de beleidsmatige aansturing van het agentschap.

De samenstelling van het Directiecomité is identiek met die van de Directieraad, maar versterkt met Leen Du Bois, woordvoerder, en Dorine Chamon, adoptieambtenaar.

Secretaris

Wouter Appeltans

ORGANOGRAM

Hoofdstuk 1

EEN OPEN EN
VERNIEUWENDE
ORGANISATIE

1. EEN OPEN EN VERNIEUWENDE ORGANISATIE

Kind en Gezin wil, samen met zijn partners, voor elk kind, waar en hoe het ook geboren is en opgroeit, zo veel mogelijk kansen creëren. Om die missie steeds beter gestalte te geven, werken we aan de uitbouw van een open en vernieuwende organisatie.

Voor zijn dienstverlening is Kind en Gezin afhankelijk van een professionele ondersteuning op het gebied van communicatie, kennisuitwisseling, klachtenbehandeling, ICT en interne controle. Daarom staan we ook even stil bij elk van deze elementen. En in het laatste deel belichten we de waarden diversiteit en kinderrechten, die centraal staan binnen Kind en Gezin.

1.1 De Kind en Gezin-Lijn

Ouders en aanstaande ouders in heel Vlaanderen kunnen bij de Kind en Gezin-Lijn terecht met vragen over zwangerschap, geboorte, voeding, verzorging, kinderopvang, opvoeding, enz. De frontoffice-medewerkers van de Kind en Gezin-Lijn verstrekken algemene informatie en kunnen afspraken in een consultatiebureau maken of wijzigen. Voor specifieke vragen schakelen ze door naar een deskundige inzake kinderopvang of naar een verpleegkundige in de backoffice. Vragen over preventieve gezinsondersteuning worden via een dagelijks rapport automatisch aan de regio's bezorgd, zodat de regioteamleden op de hoogte blijven van de vragen die bij 'hun' gezinnen leven en zij indien nodig ook kunnen zorgen voor de opvolging van de oproepen. De Kind en Gezin-Lijn is elke werkdag van 8 tot 20 uur bereikbaar op het nummer 078 150 100.

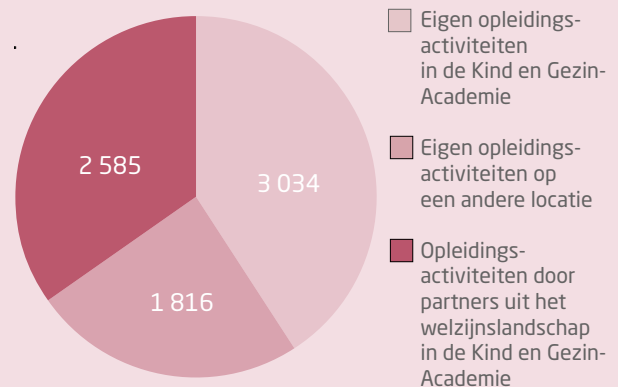
In 2011 ontving de Kind en Gezin-Lijn 313 872 oproepen, waarvan er effectief 300 619 opgenomen werden. Met een bereikbaarheid van meer dan 95% behaalden we een uitzonderlijk goede prestatie in vergelijking met andere contactcenters en infolijnen. Er was een lichte daling in het aantal telefonische oproepen, maar een stijging in het aantal e-mails. Iets meer dan 33% van alle contacten werd geëscaleerd naar de tweede lijn.

Het overgrote deel van de oproepen gaat over afspraken in het consultatiebureau. In afnemende volgorde gaan de meeste vragen vervolgens over deze kernthema's: kinderopvang, voeding, gezondheid, vaccinatie, opvoeding, ontwikkeling, zwangerschap/geboorte/bevalling, verzorging, kindermishandeling, veiligheid, adoptie/pleegzorg. Het is niet verrassend dat vrouwen veel vaker dan mannen contact opnemen met de Kind en Gezin-Lijn.

1.2 De Kind en Gezin-Academie

Kind en Gezin wil de kennis en expertise over zijn kernthema's zo ruim mogelijk delen, zowel binnen als buiten de organisatie. Op die manier wil de organisatie de betrokkenheid van de interne medewerkers en de partners verhogen en de positie van Kind en Gezin in het welzijnslandschap in binnen- en buitenland versterken. Deze taak wordt in nauwe samenwerking met de inhoudelijke experts opgenomen door de Kind en Gezin-Academie, het centrum voor kennis en training van Kind en Gezin.

Bereik van de Kind en Gezin-Academie

1.1 Aantal deelnemers per type opleidingsactiviteit - 2011

Het bereik van de kind en Gezin-Academie lag in 2011 heel wat lager dan in 2010. De verklaring ligt in het feit dat er veel minder opleidingslokalen beschikbaar waren door de verbouwwerken.

Investeren in deskundige medewerkers

In 2011 werden een 25-tal nieuwe regioteamleden ingeschoold. Ze doorliepen een uitgebreid traject dat hen liet kennismaken met thema's als opvoeding en ontwikkeling, een veilige leefwereld, gezonde voeding en de registratiedatabank Mirage.

Lactatiekundigen kregen een train-the-trainer-cursus in het kader van hun opdracht in het vernieuwde leertraject rond *borstvoeding*. Provinciale consulents kregen een 2-daagse opleiding over het thema '*intrafamiliaal geweld*' om regioteamleden beter te ondersteunen wanneer ze geconfronteerd worden met gezinnen waar sprake is van (een vermoeden van) intrafamiliaal geweld.

Daarnaast speelde de K&G-Academie ook een faciliterende rol bij het uitwisselen van ervaringen tussen regioteamverantwoordelijken tijdens *inspiratiedagen*.

In 2011 werden 2 nieuwe *leertrajecten* uitgerold. De invoering van de *oogscreening* op de leeftijd van 12 maanden en 24 maanden werd ondersteund met een blended leren-traject voor regioverpleegkundigen. Het gefaseerde traject bestond uit een digitale module en een workshop. De digitale module werd ook ter beschikking gesteld van de consultatiebureauartsen en verder uitgediept in een intercollegiale toetsing. Daarnaast werd het leertraject '*Office 2007*' voor administratieve medewerkers uitgebouwd.

Via het Kind en Gezin-*leerportaal* (sinds 2010 in gebruik) wordt al het leermateriaal aan cursisten en coaches aangeboden. De veelheid aan onderwerpen op het leerportaal is ondertussen sterk uitgebreid.

Investeren in leren over de organisatie

Kind en Gezin draagt de waarden 'respect voor diversiteit' en 'respect voor kinderrechten' hoog in het vaandel. Om de uitwisseling rond deze waarden te stimuleren en het belang ervan te benadrukken, werden doorheen het jaar een aantal activiteiten georganiseerd.

Tijdens de *Diversiteitsweek* werd gekozen voor een filmvoorstelling en voor de lezing 'Van God tot keukentafel' door Noël Clyck.

Tijdens de *Kinderrechtenweek* stond het project 'Gevaarlijk Jong' centraal: medewerkers kregen de kans om de tentoonstelling 'De blik van kinderen en jongeren' in de Loketten van het Vlaams Parlement te bezoeken en om de voorstelling 'Kopbeest' van de Kopergieterij bij te wonen, gevolgd door

een nabespreking door prof. Verhaeghe van de UGent.

Daarnaast was er ook een filmvoorstelling.

De interne waarden van Kind en Gezin - open, positief, gedreven en deskundig - werden ook in 2011 door verschillende teams vertaald naar concreet dagelijks handelen. De K&G-Academie organiseerde 19 *waardenactiviteiten* in samenspraak met de leidinggevende en een externe partner. Er was een grote vraag naar het organiseren van vervolgdagen.

Samen met partners kennis verhogen en delen

De beslissing van het Managementcomité van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin dat de dienstverlening van de K&G-Academie verruimd kon worden naar het gehele *beleidsdomein*, creëert een aantal nieuwe mogelijkheden om expertise en kennis verder uit te wisselen. In 2011 werden al een aantal eerste stappen in deze richting gezet. Zo maakte de minister gebruik van de accommodatie van de K&G-Academie om zijn beleidsbrief voor te stellen aan het management van het beleidsdomein en om te communiceren rond de beleidsopties inzake ICT.

Nieuwe *consultatiebureau-artsen* kregen de kans om deel te nemen aan een inscholingsdag waarop onder andere het vaccineren en het Van Wiechen-ontwikkelingsonderzoek aan bod kwamen.

Tijdens een bijscholingsmoment in Gent en in Leuven werd ingegaan op hoe een correcte opvolging van groei kan helpen bij de preventie van groeistoornissen en overgewicht bij jonge kinderen.

Met *JONG!* is er voor het eerst in Vlaanderen en Brussel een groots opgezet longitudinaal onderzoek naar de gezondheid, de ontwikkeling, het gedrag en de opvoeding van baby's, kinderen en jongeren.

In het najaar van 2011 kwamen de onderzoekers hun eerste onderzoeksresultaten voorstellen aan de medewerkers van Kind en Gezin en de consultatiebureau-artsen. De onderzoeksresultaten moeten input leveren bij het voeren van een slagkrachtig, vernieuwend, efficiënt en integraal preventief zorgbeleid.

Coördinatiecel Internationaal

Globalisering en internationale samenwerking zijn dé begrippen van de 21ste eeuw. Ook Kind en Gezin kijkt over de Vlaamse grenzen voor de ontwikkeling van zijn dienstverlening. Daarnaast wordt Kind en Gezin steeds meer gevraagd om zijn expertise internationaal uit te dragen. De Coördinatiecel Internationaal (CCI) coördineert de internationale en Europese activiteiten van Kind en Gezin:

- CCI zorgt voor transparantie in alle internationale activiteiten van Kind en Gezin, zoals de deelname aan buitenlandse congressen, internationale projecten en internationaal overleg, lidmaatschappen van internationale organisaties, enzovoort.
- CCI verspreidt informatie en expertise over Europese en internationale aangelegenheden. Jaarlijks wordt de *Dag van Europa* aangegrepen om de medewerkers te sensibiliseren rond het belang van Europa voor onze dienstverlening. In 2011 organiseerde CCI hiervoor de infosessie 'Europa komt naar Kind en Gezin' door Jos Sterckx (Kleis, nu KCSE), een filmvoorstelling en de Europese gerechtenweek in het restaurant.
- CCI beantwoordt tal van vragen rond Europese en internationale aangelegenheden in samenwerking met de beleidsafdelingen.
- CCI initieert en coördineert aanvragen voor en deelname aan internationale projecten en samenwerkingen.
- CCI zorgt voor de verwelkoming van buitenlandse delegaties.

Om deze opdrachten te faciliteren, werd eind 2011 een nieuwe *intranet* gecreëerd.

CCI neemt ook actief deel aan de internationale samenwerking die de Vlaamse overheid uitbouwt met landen en regio's over de hele wereld. In nauwe samenwerking met de beleidsafdelingen effent CCI zo de weg voor de wereldwijde verspreiding van de expertise van Kind en Gezin.

Expo

EXPOO is het Expertisecentrum Opvoedingsondersteuning van de Vlaamse overheid, dat mogelijk gemaakt is vanuit een samenwerking tussen de agentschappen Jongerenwelzijn en

Kind en Gezin. EXPOO heeft een tweevoudige opdracht:

- 1) het verzamelen, verrijken en verspreiden van kennis en knowhow inzake opvoedingsondersteuning;
- 2) het praktisch ondersteunen van het werkveld opvoedingsondersteuning met methoden, technieken en instrumenten.

EXPOO bundelt relevante en actuele informatie over opvoeding en opvoedingsondersteuning uit onderzoek, literatuur en praktijk en stelt die ter beschikking van actoren in het brede werkveld opvoedingsondersteuning. De *website* www.expo.be is daarbij de belangrijkste tool. In 2011 werd deze website 58 972 keer bezocht door 37 248 unieke bezoekers. Dit is een duidelijke stijging tegenover 2010: 40% meer bezoeken (42 044 in 2010) en 61% meer unieke bezoekers (22 998 in 2010). Het ledenaantal voor de *nieuwsbrieven* verdubbelde zelfs in 2011: van 654 naar 1 321 respondenten. De website wordt continu verder uitgebouwd. In 2011 werd ingezet op de uitbouw van een vormingskalender en een kennisdatabank met o.a. een bibliotheekcatalogus, meer dan 50 kennisdocumenten, een folderdatabank en themabundels.

EXPOO startte in 2010 met *methodiekontwikkelingskringen* over pedagogisch adviseren en over oudercursussen. Per kring kwamen praktijkwerkers in een 5-tal meetings bijeen om dit aanbod te beschrijven. In 2011 werden deze 2 kringen afgerond met een academische toets en een peer review. Twee nieuwe methodiekontwikkelingskringen werden opgestart: ontmoetingsplaatsen en e-mail-opvoedingsondersteuning. De peer review en publicatie van de einddocumenten is voorzien voor 2012.

Ter inspiratie van het lokale en bovenlokale beleid en aanbod opvoedingsondersteuning organiseerde EXPOO, in samenwerking met de Vlaamse coördinatoren opvoedingsondersteuning en met de provinciale steunpunten opvoedingsondersteuning, in elke provincie een *netwerkonferentie* 'Samen-werken aan opvoedingsondersteuning'. Hier werd ruimte geboden voor de visie en standpunten van prominente beleidsactoren, voor een verfrissende kijk op samenwerking, voor uitwisseling van goede praktijken, voor tips om samen aan de slag te gaan, ...

Tijdens het *Vlaams congres 'Opvoedingsondersteuning'*, dat EXPOO jaarlijks organiseert, stond het thema 'Sterk met kinderen, ouders en de buurt' centraal. Naast de plenaire lezingen, konden de 250 aanwezigen deelnemen aan 19 deellezingen en workshops.

Ook in 2011 ontwikkelde EXPOO, in samenwerking met partners, een aanbod van vormingen en trainingen inzake opvoedingsondersteuning voor diverse actoren (lokale coördinatoren, opvoedingsondersteuners, belendende sectoren, ...). Het gaat zowel om een open aanbod, als om vorming op maat.

EXPOO zorgde opnieuw - samen met een redactieraad en experts - voor de aanmaak van kwalitatieve basisinformatie over opvoeden op www.groeimee.be.

Groeimee.be werd versterkt met 'actieve' en 'interactieve' opvoedinformatie: actieve informatiestromen via een maandelijks blog, een samenwerking met de Opvoedingslijn voor het beantwoorden van opvoedingsvragen en een actieve aanwezigheid op digitale sociale netwerken. In 2011 werd deze website 98 014 keer bezocht door 73 162 unieke bezoekers. Dit is een duidelijke stijging tegenover 2010: 76,95% meer bezoeken (55 391 in 2010) en 91,89% meer unieke bezoekers (38 128 in 2010).

Tijdens de *Week van de Opvoeding 2011* stond het thema 'Opvoeden is meegroeien' centraal. Met het thema toonden we dat niet alleen kinderen groeien, ook hun ouders en opvoeders groeien elke dag mee met hun kinderen. Meer dan 100 activiteiten voor ouders, kinderen en professionals hebben positief opvoeden opnieuw in de kijker gezet.

Voor meer gedetailleerde informatie: zie het jaarverslag van EXPOO op www.expoo.be.

1.3 Marketing en Communicatie

Communicatiestrategie

Kind en Gezin wil door professionele externe en interne communicatie zijn *algemene bekendheid* vergroten en een *klantgerichte dienstverlening* aanbieden. Onze verschillende communicatiekanalen (publicaties, telefonische contacten, website, ...) bouwen we uit als volwaardig dienstverleningsaanbod, complementair aan de fysieke dienstverlening. De hedendaagse cliënt wil immers zelf kunnen bepalen welke informatie hij op welk moment consulteert via welk kanaal.

In zijn communicatie houdt Kind en Gezin rekening met de enorme *diversiteit en de complexiteit van zijn doelgroep*. We hebben in het bijzonder aandacht voor de toegankelijkheid en de effectiviteit voor maatschappelijk kwetsbare groepen en hun participatie in de communicatie. Iedereen moet de weg vinden naar de informatie die hij nodig heeft.

Dat geldt ook voor de partners en de personeelsleden van Kind en Gezin.

Ook in het *gebruik van media is differentiatie* aan de orde. De evolutie van het medialandschap en het mediagebruik is spectaculair en biedt kansen voor Kind en Gezin om samen met zijn partners beter en meer op maat te communiceren met zijn doelgroepen.

Onze medewerkers spelen uiteraard een belangrijke rol bij het uitdragen van *onze identiteit*, maar ook het inspelen op de *nieuwe communicatietrends* en het aanhouden van een frisse *huisstijl* voor de communicatiedragers komen ons imago ten goede.

Kind en Gezin moet zich gedragen als een echt merk en moet ook zijn *verschillende rollen* expliciteren en communiceren. Dat doen we door op verschillende niveaus te communiceren: de juiste boodschap bij de juiste persoon op het juiste moment.

Deze communicatiestrategie wil het team Communicatie samen met LDV United en de afdelingen PGO en Kinderopvang concretiseren en in een planning voor 2012 gieten.

Publicaties

Publicaties blijven een belangrijk instrument in de rijke communicatiemix van Kind en Gezin. In 2011 realiseerde Kind en Gezin een bijkomend thema voor '*Kind in Beeld*', een publicatie gericht naar (aanstaande) ouders in kwetsbare gezinnen. Met het thema 'Dienstverlening' geven we aan de hand van beelden meer info over het aanbod van Kind en Gezin. Ook bij dit thema werd een handleiding voor hulpverleners opgesteld. 'Kind in Beeld - Dienstverlening' vervangt 'Naar het consultatiebureau' uit de basispublicatie. Momenteel bestaat Kind in Beeld dus uit volgende thema's: Van Baby tot Kleuter, Zwangerschap, Contraceptie, Kinderopvang en Dienstverlening. In 2011 werd de samenwerking tussen Kind en Gezin en Cera wat betreft Kind in Beeld beëindigd. Beide partijen hebben deze samenwerking positief geëvalueerd.

Enkele belangrijke publicaties werden in 2011 geactualiseerd:

- Het ABC van Baby tot Kleuter
- Brochure Borstvoeding
- Brochure Flesvoeding
- Zwangerschapsmap
- Baby- en Peuteruitzet
- Kind in Beeld: 'Van baby tot kleuter'

www.kindengezin.be

De website van Kind en Gezin staat centraal in de communicatie naar ouders, professionals en partners. Op vrijdag 6 mei 2011 lanceerde Kind en Gezin zijn *vernieuwde website*.

Na een grondige analyse met externe partners, bevestigingen en testsessies bij verschillende doelgroepen zijn dit de belangrijkste veranderingen:

- Alle inhoud is voor iedereen beschikbaar, zowel voor ouders als voor professionals.
- De inhoud staat slechts op één plaats en blijft dus makkelijker up to date.
- De thema's zijn de belangrijkste 'ingangspoorten' van de website.
- De informatie wordt niet langer aangeboden volgens het vraag- en antwoordprincipe, maar wel aan de hand van vlotte leesbare teksten met diepte-informatie.
- Door gebruik te maken van beelden in etherische stijl heeft de site een mooie, rustige en hedendaagse uitstraling.
- Bij bepaalde thema's zijn korte filmfragmenten geïntegreerd.
- Alle brochures en publicaties zijn vlot te downloaden en te bekijken.

In 2011 telden we gemiddeld 3 500 unieke bezoeken per dag. Bezoekers bezochten gemiddeld 6 pagina's.

Visueel materiaal

Alle filmpjes van Kind en Gezin staan op de website. In 2011 werd geen nieuw filmmateriaal ontwikkeld.

De bestaande Kind en Gezin-film 'Kijk ik groei! Baby's en ouders in ontwikkeling' over de belangrijke mijlpalen in de ontwikkeling van kinderen van 0 tot 3 jaar, werd aan 10 250 gezinnen verdeeld in de verschillende provincies.

Communicatie via partners

Kind en Gezin bereikt zijn doelgroepen ook steeds vaker door met een aantal partners samen te werken. Dat gebeurt onder meer door redactionele bijdragen in het tijdschrift *Kind en Co*, maar ook door informatie te verspreiden via *DreamBaby*. In 2011 verspreide Kind en Gezin 15 000 exemplaren van de 'Kennismakingsfolder' en 15 000 brochures 'Baby- en peuteruitzet' via de 9 winkelpunten van DreamBaby.

Om een zo breed mogelijk publiek te bereiken (grootouders, scholen, professionals uit de zorgsector, ...) verkoopt Kind en Gezin enkele publicaties via de winkelpunten van *Standaard Boekhandel*. Dit is de boekhandel met de meeste verkooppunten in Vlaanderen.

De Standaard Boekhandel verkocht al volgende publicaties van Kind en Gezin:

- ABC van baby tot kleuter
- Aan Tafel!
- Het Grote Kinderopvangboek

In 2011 is onze verkoop via de Standaard Boekhandel uitgebreid met deze publicaties:

- Borstvoeding
- Flesvoeding
- Als troosten niet helpt
- Kind in Beeld Contraceptie
- Kind in Beeld Zwangerschap
- Kind in Beeld Kinderopvang
- Kind in Beeld Dienstverlening

Mediarelaties

In 2011 werd meer dan 1 911 keer over Kind en Gezin gecommuniceerd in kranten, tijdschriften en op radio of televisie. De pers heeft veel aandacht voor alles wat met kinderopvang te maken heeft. Vooral het nieuws over incidenten en ongevallen in de opvang werd opgepikt. Hoewel, ook het nieuw kaderdecreet voor de kinderopvang in Vlaanderen kreeg ruime belangstelling omdat de media dit intussen ook linken aan het belang van de kwaliteit in de opvang. Daarnaast was er ook weer veel nieuws over adoptie en over het aanverwante thema 'Onvervulde kindervens' (o.a. draagmoederschap). In de actualiteit over jonge kinderen kwamen vooral de onderwerpen veiligheid (met inbegrip van preventie kindermishandeling), vaccinatie en gezonde voeding aan bod. Er werden 13 persberichten opgemaakt, waarvan er 3 werden verspreid naar aanleiding van een persconferentie. Steeds vaker vindt het nieuws zijn weg via alternatieve wegen; zo heeft Kind en Gezin de twitter account wvkg (staat voor 'woordvoerder Kind en Gezin') gecreëerd.

Ook de online nieuwsberichten, op de eigen website of deze van onze partners, vervangen hoe langer hoe meer de traditionele persberichten.

Beurzen

Kind en Gezin stond in 2011 op 4 babybeurzen: in Antwerpen, Hasselt, Gent en Brussel. Door aanwezig te zijn op deze beurzen kan Kind en Gezin aanstaande en jonge ouders informeren over zijn dienstverlening. Op deze beurzen werden in totaal 1 240 zwangerschapspakketten verdeeld. Kind en Gezin nam ook deel aan 27 regionale beurzen, o.a. infobeurzen voor zwangeren in verschillende kraamklinieken, de studiedag 'Kinderopvang-go in Antwerpen' en de info-beurs 'Europese Commissie Brussel'.

Interne communicatie

Het *intranet* blijft binnen Kind en Gezin een gevestigde waarde. Maar we merken dat het tijd is voor de vernieuwing ervan. Het intranet heeft verschillende functies (nieuws, informatie, kenniscentrum, toegangspoort voor toepassingen, ...). In zijn huidige vorm kan het intranet van Kind en Gezin deze functies niet goed invullen. Daarom moet er in 2012 een analyse starten van de functionele vereisten voor een vernieuwd intranet.

In 2011 werd er een voorstel uitgewerkt voor de vernieuwing van het personeelsblad *Schakel*. De huidige Schakel voldoet niet aan de belangrijkste vereisten van een goed personeelsblad, nl. de betrokkenheid van de personeelsleden van Kind en Gezin vergroten, een wij-gevoel creëren en ervoor zorgen dat de personeelsleden zich beter geïnformeerd voelen. In 2012 zal de eerste nieuwe Schakel verschijnen.

De kantoorinnovatie van de centrale administratie draaide in 2011 op volle toeren. Bijna alle verdiepingen werden vernieuwd. Een duidelijke communicatie naar alle medewerkers van de centrale administratie was dan ook cruciaal.

De 4 interne waarden 'open, positief, gedreven en deskundig' die onze administrateur-generaal in 2009 lanceerde, blijven een belangrijke rol spelen bij de realisatie van onze interne communicatieprojecten.

Blik op de toekomst

Kind en Gezin is als organisatie in volle beweging en moet dus wendbaar en alert zijn en zijn strategie voortdurend in vraag durven stellen en bijsturen of vernieuwen in functie van de veranderende omgeving. Net daarom moeten we ook de communicatiestrategie regelmatig kritisch bekijken. In het najaar van 2011 liep een traject om de strategische richting en visie van Kind en Gezin scherp te stellen. Parallel met deze oefening hebben we samen met LDV United onze *communicatiestrategie* tegen het licht gehouden. De oefening heeft de nieuwe uitdagingen voor de communicatie van Kind en Gezin op scherp gesteld. De impact van de strategische keuzes van Kind en Gezin zijn duidelijk en de communicatiestrategie is op een aantal punten vernieuwd om de nieuwe uitdagingen aan te kunnen gaan. Een vernieuwde strategie volstaat uiteraard niet. Deze stap voor stap, consequent uitvoeren is het echte werk. Werk voor 2012 en de volgende jaren.

1.4 Klachtendienst

Als open organisatie maakt Kind en Gezin werk van een laagdrempelig klachtenbeleid. Wie een beroep doet op de diensten van Kind en Gezin kan telefonisch of schriftelijk, per brief of e-mail zijn eventuele onvrede uiten. De contactgegevens van de Klachtendienst worden bekendgemaakt via de verschillende communicatiekanalen van Kind en Gezin. In wat volgt geven we een beknopt overzicht van de belangrijkste cijfers over de klachten. Wie meer wil weten, kan het integrale jaarverslag van de Klachtendienst downloaden op onze website.

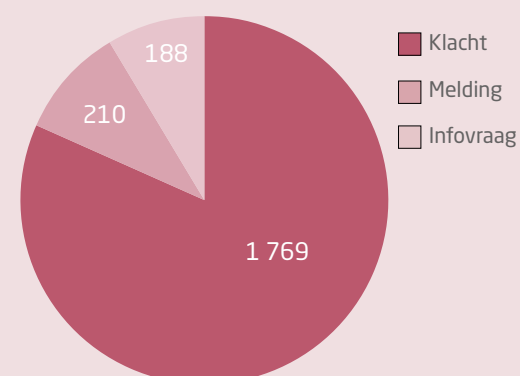
Aard van de dossiers

In 2011 ontving de Klachtendienst van Kind en Gezin 2 105 oproepen die resulteerden in 2 167 dossiers waarbij de gebruiker een concreet probleem (of concrete problemen) wou bespreken. Eén oproep kan tot verschillende klachtendossiers leiden, maar niet elke oproep mondt uit in een formele klacht: in 188 dossiers gaf de gebruiker aan alleen informatie of advies te willen over de context van een probleem of de wijze waarop hij of zij met een concreet ongenoegen zou kunnen omgaan.

Voor 210 dossiers werd een melding genoteerd. Het ging bijvoorbeeld om een melding van een defect bij Kind en Gezin of om een voorziening die zelf meldde dat er een probleem was binnen de eigen dienst. Voor deze oproepen wordt geen klachtendossier geopend, maar neemt de Klachtendienst wel contact op met de betreffende dienst, zodat die het probleem kan verhelpen.

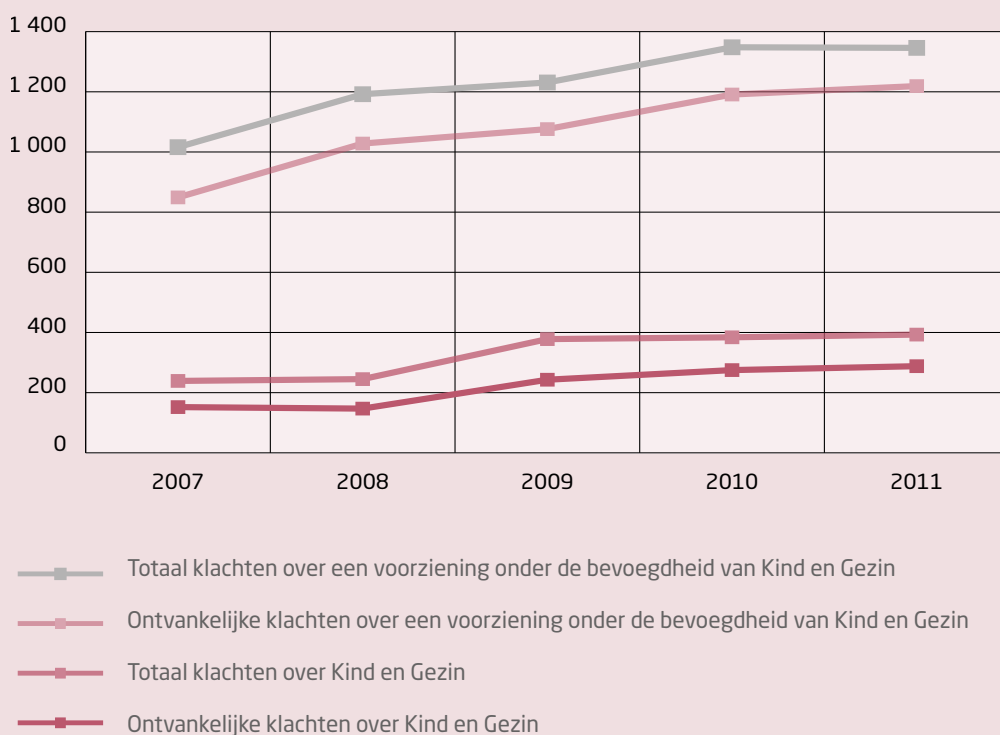
Ten slotte werd er voor 1 769 dossiers een klachtendossier geopend.

Aard van de dossiers

1.2 Informatieve vragen, meldingen en klachten - 2011

Evolutie van de klachten

1.3 Evolutie van het aantal onvankelijke en onontvankelijke klachten (2007-2011)

De Klachtendienst opende in 2011 in totaal 1 769 klachtendossiers. Net als het aantal oproepen nam het aantal klachten de voorbije jaren geleidelijk toe. Van de in 2011 opgestelde klachtendossiers hadden er 393 betrekking op de dienstverlening van Kind en Gezin, terwijl 1 346 klachten handelden over een voorziening onder de bevoegdheid van Kind en Gezin.

De Klachtendienst behandelde verder 30 klachtendossiers m.b.t. een probleem dat buiten de bevoegdheid van de Klachtendienst van Kind en Gezin viel. Het ging om 18 dossiers over een intrafamiliaal probleem, 4 dossiers over zeer uiteenlopende zaken die van ver of dichtbij iets met kinderen te maken hebben en 8 over Zorginspectie. De Klachtendienst zorgde ervoor dat deze dossiers werden overgemaakt zodat de oproepers verder zouden worden geholpen, hetzij door informatie te geven, hetzij door gepast naar Zorginspectie door te verwijzen.

Klachten over de dienstverlening van Kind en Gezin

In 2011 waren 7 op de 10 klachten over Kind en Gezin onvankelijk. De onontvankelijke klachten hadden meestal betrekking op de regelgeving of op het beleid inzake Kinderopvang of Preventieve Gezinsondersteuning.

Klachten over Kind en Gezin

	Ontvankelijke klachten	Onontvankelijke klachten	Totaal
Diensten geleverd door Kind en Gezin	178	100	276
Regionale preventieve gezinsondersteuning	106	2	108
Vlaamse Centrale Autoriteit inzake Adoptie	4	3	7
Totaal	288	105	393

1.4 Klachten over Kind en Gezin naar de dienst/afdeling waarover de klacht ging - 2011

Klachten over een voorziening onder de bevoegdheid van Kind en Gezin

Ook met klachten over voorzieningen die onder de bevoegdheid van Kind en Gezin vallen, kunnen ouders en andere betrokkenen terecht bij de Klachtendienst van Kind en Gezin.

Evolutie ontvankelijke klachten over

	2007	2008	2009	2010	2011
Over een consultatiebureau	137	141	181	169	164
Over een adoptiedienst, dienst voor maatschappelijk onderzoek, Centrum voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning of Vertrouwenscentrum Kindermishandeling	18	34	16	15	18
Over een kinderopvangvoorziening	694	853	877	1 007	1 037
<i>Erkende of gesubsidieerde kinderopvangvoorziening</i>	251	271	272	250	243
<i>Zelfstandig(e) onthaalouder/ kinderdagverblijf</i>	420	522	626	676	678
<i>Enkel gemelde of niet-gemelde kinderopvang</i>	23	60	74	81	104
Totaal	849	1 028	1 076	1 191	1 219

1.5 Evolutie van het aantal ontvankelijke klachten over een voorziening onder de bevoegdheid van Kind en Gezin per sector (2007-2011)

Aanbevelingen naar aanleiding van klachten

Op basis van de klachtendossiers van 2011 en de ervaringen uit de voorbije werkingsjaren formuleert de Klachtendienst aanbevelingen. Die worden meegedeeld aan de verschillende afdelingen van Kind en Gezin, met de vraag om aan te geven welke maatregelen er genomen zullen worden om soortgelijke klachten in de toekomst te voorkomen. Op die manier wil de Klachtendienst de klachten van ouders en andere betrokkenen omzetten in verbeteracties.

2. VERNIEUWEN EN VERBETEREN ACHTER DE SCHERMEN

2.1 Informatisering

Bij de uitbouw van Kind en Gezin als innovatieve organisatie blijft informatisering de drijvende kracht achter een aantal vernieuwende projecten.

Vernieuwing en uitvoering van het ICT-beleidsplan

In 2011 werd het ICT-beleidsplan vernieuwd. In dit beleidsplan zijn de krijtlijnen voor de ICT-afdeling voor de volgende 4 jaar bepaald (2012-2015). Het beleidsplan kwam tot stand na een doorlichting van de werking op het vlak van informatietechnologie en na overleg met verschillende groepen binnen Kind en Gezin.

ICT-samenwerking binnen het beleidsdomein, binnen de Vlaamse overheid en met de sectoren

In 2011 werkte Kind en Gezin samen binnen het beleidsdomein WVG via de werkgroep 'E-beleid'. De ICT-afdeling onderhoudt ook toepassingen voor andere agentschappen binnen dit beleidsdomein: INSPACTOR voor Zorginspectie, ALBINOS voor Welzijn en Samenleving en Vaccinet voor Zorg en Gezondheid.

Waar opportuun kunnen beheersdata automatisch aangeleverd worden aan dashboardsystemen binnen het beleidsdomein, bijvoorbeeld inzake personeel.

In 2011 zijn de voorbereidingen getroffen om identificatiegegevens van voorzieningen waarvoor Kind en Gezin de authentieke bron is, op te laden naar het e-Health kadaster.

Ter ondersteuning van de sectoren host Kind en Gezin een toepassing voor de centra voor kinderzorg en gezins-ondersteuning en voor de vertrouwenscentra kindermishandeling. Voor de ontwikkeling en ontsluiting van de Kinderopvang-zoeker waren er, in samenwerking met de afdeling Kinderopvang, ook contacten met de sector kinderopvang en met een aantal ontwikkelaars.

Mirage

Het dossier- en registratiesysteem Mirage dat gebruikt wordt door de regioteamleden van Kind en Gezin, is in 2011 grondig aangepast, zowel op technisch als inhoudelijk vlak. Alles werd aangestuurd door een verbetergroep, waarin een afvaardiging van alle betrokkenen een verbetertraject opstelde en de prioriteiten bepaalde. Over het eindresultaat is er een algemene tevredenheid.

In het kader van het normale onderhoud werden de regioteamleden uitgerust met een nieuwe laptop. De performantie van netwerken voor de regiohuizen en consultatiebureaus werd verhoogd om een beschikbaarheid van meer dan 99% te kunnen garanderen.

Dossierbeheer voorzieningen

OSIRIS, het dossierbeheer- en subsidiëringssysteem voor voorzieningen, is vervolledigd met de identificatie- en subsidiëringgegevens voor alle voorzieningen. Tegelijk is er werk gemaakt van een vernieuwde interface tussen dit systeem en het boekhoudsysteem (SAP). Deze vernieuwde interface laat toe om subsidieregels vlotter te wijzigen en automatisch een koppeling te voorzien met de analytische boekhouding. Door beide systemen te scheiden, is ook voldaan aan een belangrijke voorwaarde van functiescheiding in het kader van interne controle.

De aanvraag voor inkomensgerelateerde kinderopvang werd aanzienlijk vereenvoudigd door een webformulier (in plaats van een te downloaden elektronisch formulier).

Uitbreiding datawarehouse

Datawarehouse werd in het kader van het beschikbaar stellen van beleidsinformatie verder uitgebreid en verrijkt met nieuwe gegevens, zoals de HR-gegevens. Voor de Preventieve Gezinsondersteuning werd een dashboard ontwikkeld om een aantal aspecten van de werking weer te geven. Voor Kinderopvang werden de Business Intelligence-behoeften in kaart gebracht.

K&G-portaal

Er is een portaal klaargemaakt (opzet, toegangsbeheer, enz.) om toepassingen vanaf 2012 beschikbaar te kunnen stellen naargelang de mogelijkheden.

Omgaan met documenten

De opzet van een centrale documentruimte gebeurde in 2011. In deze ruimte worden voortaan alle documenten opgeslagen. Het gaat hier zowel om documenten die afkomstig zijn uit een gestructureerd proces (bv. dossier-behandeling) als om ongestructureerde documenten (bv. teamvergaderingen). De levenscyclus van directienota's is geautomatiseerd.

2.2 Kantoorinnovatie

In 2011 zijn de kantoren in de centrale administratie van Kind en Gezin grondig gerenoveerd. De leidende principes hierachter zijn: een frisse en aangename kantooromgeving, gedeelde werkplekken en clean desk, verhoging van de elektronische beschikbaarheid van documenten, het 5S-model (scheiden, schikken, schoonmaken, standaardiseren en systematiseren), zonering met stille en meer luidruchtige zones, natuurlijke circulatie van het gebouw en voldoende vergadercapaciteit (zowel intern als extern voor de K&G-Academie).

2.3 Interne controle

Kind en Gezin hecht veel belang aan de wijze waarop zijn activiteiten en processen beheerst worden en streeft naar voortdurende verbetering op het vlak van interne controle. De realisatie van een intern controlesysteem is de verantwoordelijkheid van het management en moet er concreet toe bijdragen dat de financiën deugdelijk beheerd worden, de processen en procedures efficiënt en effectief uitgevoerd worden, de rapportering betrouwbaar is en het geheel verloopt volgens de normen, voorschriften en wetgeving die van toepassing zijn.

Voor de evaluatie van de systemen van interne controle bestaat er binnen Kind en Gezin een afzonderlijke dienst. Deze dienst is georganiseerd volgens de principes van een auditdienst, met als nuance dat niet aan alle vereisten van een auditdienst is voldaan, aangezien de dienst rechtstreeks aan de administrateur-generaal rapporteert. De dienst opereert los van het operationeel management. Een comité voor de evaluatie van de interne controlesystemen, dat bestaat uit personen die geen operationele bevoegdheden hebben binnen het agentschap, is in oprichting. Dit comité is bevoegd voor de externe evaluatie van de interne controle en voor de kwaliteitsopvolging van de operationele dienst.

Om te kunnen vastleggen welke evaluaties er moeten worden uitgevoerd, maakt de dienst voor de evaluatie van de interne controlesystemen jaarlijks een risicoanalyse van alle processen die gangbaar zijn binnen het agentschap. Deze risicoanalyse is gestoeld op een kwantitatieve benadering van de risico's die zich voordoen in elk proces. De risicoanalyse rangschikt de processen van hoog risico naar laag risico, waarbij het de bedoeling is dat de processen die de grootste risico's inhouden, prioritair afgedekt worden door een evaluatie van de interne controlesystemen die met deze processen gepaard gaan. Deze analyse wordt jaarlijks gevalideerd door het Directiecomité van het agentschap. Het is de bedoeling om alle processen binnen Kind en Gezin om de 5 jaar minstens één keer te evalueren.

Indien nodig worden naar aanleiding van een audit aanbevelingen geformuleerd. Het opstellen en realiseren van een actieplan om gevolg te geven aan deze aanbevelingen blijft de bevoegdheid van het operationeel management. De Dienst voor de Evaluatie van de Interne Controlesystemen plant in de regel een opvolgingsaudit na het verstrijken van het tijdschema voor de aanpassing. Wanneer de dienst echter van oordeel is dat uit de reactie van het operationeel management blijkt dat het resterende risico te hoog blijft, kan hij het actieplan 'escaleren' tot op het hoogste managementniveau om daar met alle betrokken partijen een risico-inschatting te doen.

Naast een louter bestuderen en evalueren van de interne controlesystemen, ontplooit de dienst voor de evaluatie van de interne controlesystemen eveneens consulting-activiteiten. Dergelijke opdrachten worden alleen uitgevoerd op verzoek van het management en voor zover ze een toegevoegde waarde kunnen bieden op het vlak van het risicomanagement, het beheer van het agentschap en het verbeteren van de processen van het agentschap.

Omgaan met processen

Dienstverleningsprocessen, sturende en ondersteunende processen van Kind en Gezin zijn verder gemodelleerd binnen 'Corporate Modeller'.

3. DIVERSITEIT EN KINDERRECHTEN

Het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van Kind en Gezin stelt diversiteit en kinderrechten als centrale uitgangspunten voorop bij de uitvoering van de missie van het agentschap. Om versterkt te kunnen inzetten op deze 2 centrale uitgangspunten, ondersteunt het team Beleidscoördinatie K&G de ontwikkeling van het diversiteits- en kinderrechtenbeleid binnen Kind en Gezin en volgt het op. Dit gebeurt zowel door medewerking aan de algemene beleidsontwikkelingen als door het opzetten van specifieke acties en projecten in samenwerking met de respectievelijke beleidsafdelingen. Daarnaast volgt het team ook ruimer de relevante parlementaire thema's en beleidszaken op met linken naar het jonge kind en het gezin en ontsluit het de belangrijkste informatie binnen K&G, zodat proactief kan ingespeeld worden op actuele maatschappelijke en politieke tendensen.

Het diversiteits- en kinderrechtenbeleid binnen Kind en Gezin streeft de realisatie van de rechten van de mens en de rechten van het kind na voor alle kinderen en hun gezin. Het richt zich voornamelijk op:

- het toegankelijk maken van de dienstverlening van Kind en Gezin en zijn partners voor alle kinderen en hun gezin;
- het wegwerken of voorkomen van uitsluitingsmechanismen;
- het bevorderen van de participatie van ouders en kinderen.

Zo draagt Kind en Gezin bij tot een volwaardige deelname van kinderen en hun gezin aan de samenleving.

In 2011 werd gefocust op de ondersteuning van de professionalisering van de dienstverlening aan maatschappelijk kwetsbare gezinnen, de verdere ontwikkeling van het beleid inzake taalstimulering en meertaligheid en de communicatie naar de diversiteit van gezinnen in de samenleving. Het project rond het stimuleren van borstvoeding bij kansarme autochtone gezinnen werd ook vanuit het team gestuurd.

Project in de kijker

Taalstimulering en meertaligheid

Taalstimulering en meertaligheid' bleef ook in 2011 een belangrijk thema. In de visietekst verduidelijkt Kind en Gezin de 4 basisprincipes voor alle verdere beleidslijnen en concrete acties. Als vervolg op deze visietekst maakte het Centrum voor Taal en Onderwijs, in opdracht van Kind en Gezin, het rapport 'Taalstimulering en meertaligheid bij kinderen van 0 tot 6 jaar' met informatie en adviezen voor ouders en professionals. Hoe kan je werken aan taalstimulering? Hoe ondersteun je ouders en professionals hierin? Hoe kan je meertaligheid positief benaderen?

De uitgewerkte visie, de informatie uit het onderzoeksrapport en de adviezen over het thema werden ruim verspreid naar pers en publiek. Ze werden ook opgenomen in de verschillende informatiedragers zoals de website en brochures van Kind en Gezin. Zowel voor de kinderopvang als voor de Preventieve Gezinsondersteuning werd het proces verder gezet om het thema te integreren in het aanbod. Kind en Gezin werkte ook samen met verschillende partners, zodat nieuwe kennis en expertise uitgewisseld kon worden en samenwerkingsverbanden opgezet konden worden.

Professionalisering van de dienstverlening aan maatschappelijk kwetsbare gezinnen

Het proces rond de professionalisering van de dienstverlening aan maatschappelijk kwetsbare gezinnen leidde in 2011 tot de afbakening van 4 doelstellingen om deze dienstverlening verder te optimaliseren:

- Kind en Gezin en zijn partners hebben aandacht voor en spelen soepel en gericht in op de diversiteit in de samenleving.
- Kind en Gezin en zijn partners zijn in staat om in elk maatschappelijk kwetsbaar gezin verbindend te werken, zowel naar het gezinsproject als naar de omgeving.
- Kind en Gezin en zijn partners kunnen het perspectief van sociale uitsluiting omwille van armoede en/of migratie op alle niveaus van de organisatie inbrengen.
- Kind en Gezin vormt met zijn partners en met elke relevante actor in het veld werkzame netwerken.

Vanaf 2012 worden deze doelstellingen verder geoperationaliseerd.

Communicatie in diversiteit

Kind en Gezin nam deel aan het project van de Koning Boudewijnstichting en de Lessiushogeschool rond aangepaste communicatie voor sociaal zwakke groepen. Met het ontwikkelde pakket 'Adviezen over taalstimulering en meertaligheid' werd aan de slag gegaan met focusgroepen. Tijdens deze bijeenkomsten werd met de aanwezige maatschappelijk kwetsbare ouders nagegaan hoe Kind en Gezin concreet en effectief over het thema 'taal' kan communiceren.

Het project leverde tal van inzichten op, die opgenomen zijn in een communicatiedraaiboek 'In 5 stappen communiceren met mensen in armoede'. Dit draaiboek zal een belangrijke plaats krijgen in de vernieuwde brede communicatiestrategie van het agentschap. Er wordt hiermee een eerste aanzet gegeven om de stem van de gebruiker bij communicatie- en beleidsontwikkelingen te betrekken.

Project in de kijker

Website www.meertaligheid.be

Op 21 februari 2011, de dag die door de Unesco is uitgeroepen tot 'Internationale dag van de Thuistalen', is de website www.meertaligheid.be gelanceerd.

9 organisaties*, waaronder Kind en Gezin, bundelden hun krachten, expertise en materialen om zo aan de thuistaal van anderstalige kinderen en het gegeven van een meertalige samenleving een positieve plaats toe te kennen.

De makers van de website zijn er immers van overtuigd dat talige diversiteit een verrijking is.

www.meertaligheid.be verwelkomt alle professionals die in contact komen met kinderen en gezinnen die een andere thuistaal hebben dan het Nederlands. Specifieke aandacht gaat uit naar professionals uit de voor- en buitenschoolse sector, het onderwijs en professionals die gezinnen begeleiden.

* Steunpunt Diversiteit en Leren, Centrum voor Taal en Onderwijs, Kind en Gezin, vzw De 8, Intercultureel Netwerk Gent, Regionaal Integratiecentrum Foyer Brussel, ODICE, Kruispunt Migratie-Integratie, Pedagogische Begeleidingsdienst stad Gent

Hoofdstuk 2

KINDEROPVANG

1. TRENDS, REALISATIES EN PLANNEN

Vaststellingen en trends

- 6 op de 10 kinderen van 3 maanden tot 3 jaar maken regelmatig gebruik van kinderopvang.
- Het gebruik van kinderopvang nam de voorbije decennia gestaag toe in Vlaanderen, mede onder invloed van de stijgende arbeidsdeelname van vrouwen.
- Kinderen in een gezin van allochtone origine en kinderen in een kansarm gezin maken veel minder gebruik van kinderopvang. Terwijl het gebruik van kinderopvang door kinderen in een kansarm gezin vrij stabiel blijft, nam het gebruik binnen de allochtone groep de voorbije 5 jaar wel toe.
- 6 op de 10 ouders die op zoek gaat naar formele opvang vindt er geen. Dit treft voornamelijk alleen staande ouders, ouders zonder job, laaggeschoolde ouders en ouders van allochtone origine.

Realisaties in 2011

- Het ontwerpdecreet Voorschoolse Kinderopvang werd door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 18 november 2011 en wordt sindsdien het ontwerpdecreet Kinderopvang van Baby's en Peuters genoemd. Verkennende studies werden uitgevoerd en de voorbereiding van de onderliggende uitvoeringsbesluiten werd vervolgd.
- Kind en Gezin heeft de middelen toegewezen die in 2011 beschikbaar werden gesteld voor het creëren van nieuwe opvangplaatsen in de inkomensgerelateerde opvang van baby's en peuters (voorschoolse kinderopvang) en de buitenschoolse kinderopvang.
- In afwachting van de politieke vorderingen werd de implementatie van het volwaardig werknemersstatuut voor aangesloten onthaalouders maximaal voorbereid.
- De visietekst rond de nieuwe organisatiestructuur van de opvang van schoolgaande kinderen werd verfijnd.
- De conceptnota rond vakantieopvang werd uitgewerkt en het besluit van de Vlaamse Regering daartoe voorbereid.
- Het inkomensgerelateerd bijdragesysteem in de zelfstandige opvangvoorzieningen werd verder onder de loep genomen met het oog op bijstellingen.

Plannen voor 2012

- Voorleggen van de visietekst rond de nieuwe organisatiestructuur voor de opvang van schoolgaande kinderen aan de leden uit de sector Buitenschoolse Kinderopvang.
- Verder verfijnen van de visietekst rond de nieuwe organisatiestructuur op basis van de reacties van de leden uit de sector Buitenschoolse Kinderopvang.
- Vertalen van het concept rond vakantieopvang naar een regelgevend kader.
- Finaliseren van de opdrachten die werden toegekend aan Kind en Gezin in het kader van het decreet Kinderopvang van Baby's en Peuters rond onder andere de implementatie van het vergunningsbeleid, het ontwikkelen van een vereenvoudigd en uniform subsidiesysteem en de stroomlijning en vereenvoudiging van het systeem van financiële bijdrage van het gezin.
- Voorleggen van een voorstel met betrekking tot de vergunningsvoorwaarden in de groeps- en gezinsopvang en voor opvang aan huis in het kader van het decreet Kinderopvang van Baby's en Peuters aan de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.
- Na eventuele beslissing, implementeren van het sociaal statuut voor aangesloten onthaalouders.
- Evalueren van het gebruik van het wetenschappelijk onderbouwd instrument in functie van een meer verfijnde risico-inschatting.
- Verdelen en toewijzen van de middelen die ter beschikking zullen worden gesteld voor het creëren van nieuwe opvangplaatsen.
- Continu begeleiden van de externe partners van de ondersteuningsstructuur voor de zelfstandige kinderopvangsector.

- Er is een toenemende maatschappelijke aandacht voor de betaalbaarheid van de opvang in de zelfstandige kinderopvangvoorzieningen.
- De vraag naar degelijke opvangmogelijkheden voor schoolgaande kinderen neemt toe.
- De opleidingsvereisten om in de kinderopvangsector te kunnen werken, liggen in Vlaanderen lager dan in de meeste andere Europese landen.
- Het toegelaten (en soms ook het reële) aantal kinderen per begeleider ligt in de kinderopvang in Vlaanderen hoger dan in heel wat andere Europese landen.

- Het geboortecijfer in het Vlaamse Gewest is sinds een aantal jaren in stijgende lijn.

Voor meer vaststellingen en trends, raadpleeg onze publicatie 'Het Kind in Vlaanderen' en het rapport met de resultaten van het meest recente onderzoek naar het gebruik van opvang voor kinderen jonger dan 3 jaar (uitgevoerd door het HIVA, op vraag van het Steunpunt WVG en met de medewerking van Kind en Gezin).

- Kind en Gezin bouwde de ondersteuning van de zelfstandige kinderopvangsector verder uit en versterkte deze samen met de externe partners.
- In functie van een meer verfijnde risico-inschatting werd een wetenschappelijk onderbouwd instrument (checklist) uitgewerkt.
- Kind en Gezin zorgde voor de implementatie van het kwaliteitsdecreet.
- De start van een nieuwe professionele bachelor 'Pedagogie van het jonge kind' werd door Kind en Gezin mee mogelijk gemaakt.

- De conceptnota van de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 'Werk maken van werk in de zorgsector' diende als leidraad voor alle acties rond professionalisering, competentieverbetering en verhoging van de aantrekkelijkheid van een job in de kinderopvang.
- Tijdens intervisies werd de sociale functie vertaald naar de praktijk van de diverse opvangvormen.
- Het concept voor de Onthaalouderacademie kreeg verder vorm.
- Een informatiecampagne zette het belang van de eerste dagen van het kind in de kinderopvang in de verf.

- Uitwerken van een voorstel om het besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2007 in overeenstemming te brengen met de bepalingen in het Planlastendecreet*.
- Aanstellen van een debiteurenbeheerder voor een periode van 3 jaar voor zelfstandige voorzieningen die werken met het inkomensgerelateerd systeem en die ervoor gekozen hebben om niet zelf in te staan voor de facturatie.
- Verder verhogen van de toegankelijkheid van de kinderopvang voor de meest kwetsbare gezinnen.
- Concreet uitbouwen van de Onthaalouderacademie en opnemen van het opleidingstraject in het kader van het decreet Kinderopvang van Baby's en Peuters.
- Verder uitvoeren van de acties rond professionalisering, competentieverbetering en verhogen van de aantrekkelijkheid van een job in de kinderopvang.

- Onderzoeken wat de vereisten zijn op het vlak van de taalvaardigheid Nederlands voor een begeleider en een verantwoordelijke in de kinderopvang van baby's en peuters;
- Opstarten van de procedure tot het ontwikkelen van instrumenten voor het meten, het monitoren en het bevorderen van de pedagogische kwaliteit in de voorzieningen voor de opvang van baby's en peuters.
- Evalueren van de startopleiding 'Begeleider buitenschoolse opvang'.
- Peilen naar het gebruik van en de behoefte aan buitenschoolse kinderopvang.

* Decreet houdende vaststelling van de algemene regels waaronder in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest periodiek plan- en rapporteringsverplichtingen aan lokale besturen kunnen worden opgelegd.

2. KERNCIJFERS

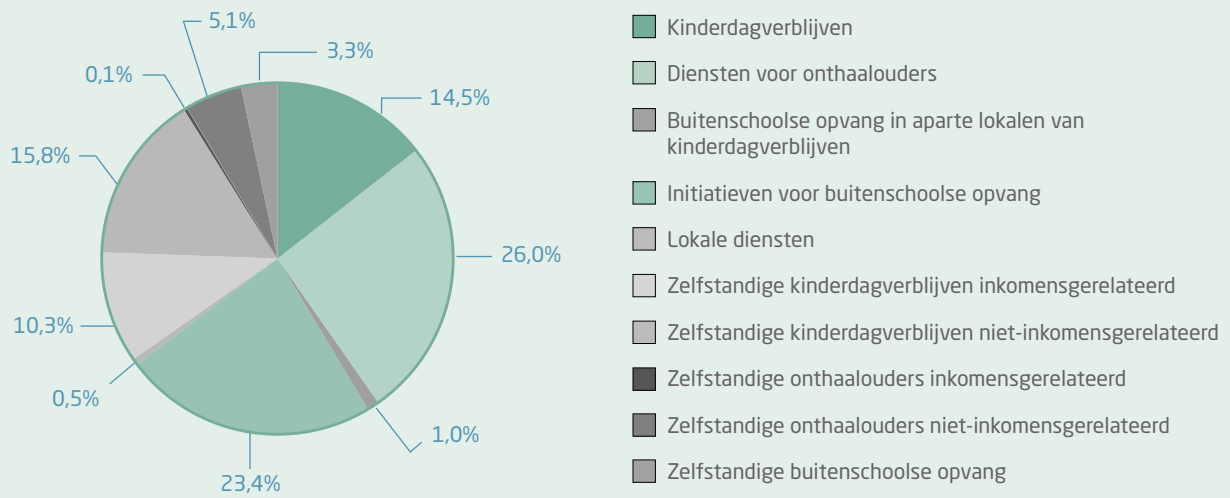
Overzicht kinderopvang	Aantal voor- zieningen	Aantal opvangplaatsen		Aantal aanwezige kinderen		
		Absoluut	Per 1 000 kinderen (< 3 jaar) ⁽¹⁾	Voor schools ⁽²⁾	Buiten- schools	Totaal
Erkend (en gesubsidieerd) door Kind en Gezin	851⁽³⁾	80 201	224,4	57 449	75 051	132 500
Kinderdagverblijven	375	17 825	73,0	22 400	117	22 517
Diensten voor onthaalouders	189	31 841 ⁽⁴⁾	149,6	34 469	6 520	40 989
Lokale diensten voorschoolse opvang	23	401	1,8	536	2	538
Buitenschoolse opvang in aparte lokalen van kinderdagverblijven	38	1 187	n.v.t.	14 ⁽⁵⁾	3 140	3 154
Initiatieven voor buitenschoolse opvang	253	28 693	n.v.t.	29 ⁽⁵⁾	64 784	64 813
Lokale diensten buiten- schoolse opvang	11	254	n.v.t.	1 ⁽⁵⁾	488	489
Met attest van toezicht van Kind en Gezin	2 657⁽⁶⁾	42 382⁽⁶⁾	156,7	43 790	6 094	49 884
Zelfstandige kinderdagverblijven	1 552	31 960	127,9	36 978	1 203	38 181
<i>waarvan inkomensgerelateerd</i>	<i>595</i>	<i>12 561</i>	<i>54,1</i>	<i>14 710</i>	<i>469</i>	<i>15 179</i>
Zelfstandige onthaalouders	1 009	6 328 ⁽⁴⁾	28,8	6 718	866	7 584
<i>waarvan inkomensgerelateerd</i>	<i>19</i>	<i>119</i>	<i>0,6</i>	<i>21</i>	<i>2</i>	<i>23</i>
Zelfstandige buitenschoolse opvang	96	4 094	n.v.t.	94 ⁽⁵⁾	4 025	4 119
Algemeen totaal	3 508⁽³⁾	122 583	381,1	101 239	81 145	182 384

2.1 Overzicht van:

- het aantal erkende (en gesubsidieerde) opvangvoorzieningen en het aantal opvangvoorzieningen met attest van toezicht op 31 december 2011;
- het aantal plaatsen in erkende (en gesubsidieerde) opvangvoorzieningen en in opvangvoorzieningen met attest van toezicht op 31 december 2011;
- het aantal plaatsen per 1 000 kinderen onder de 3 jaar in het Vlaamse Gewest op 31 december 2011 (voorlopige cijfers);
- het aantal aanwezige kinderen volgens soort opvang in de week van 1 februari 2011.

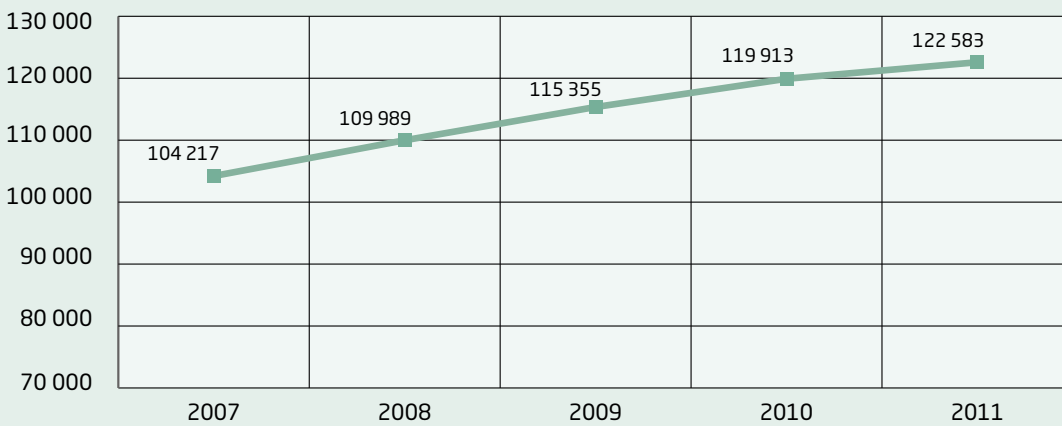
- (1) Deze cijfers zijn enigszins overschat, omdat mogelijk ook kinderen boven de 3 jaar worden opgevangen in de vermelde voorzieningen. Het is echter niet mogelijk om het aantal plaatsen dat gebruikt wordt voor buitenschoolse opvang te ramen. Vanaf 2009 gebruikt Kind en Gezin voor de berekening van deze tijdreeks eigen cijfers over het aantal geboorten.
- (2) Kinderen die nog niet naar school gaan of kinderen in de overgangperiode tussen opvang en kleuterschool.
- (3) Om dubbelstellingen te vermijden, is de buitenschoolse opvang in aparte lokalen van de kinderdagverblijven niet opgenomen in het totaal.
- (4) Eigen kinderen onder de 6 jaar inbegrepen.
- (5) Het gaat hier om kinderen die slechts deeltijds naar school gaan en gedurende een bepaald dagdeel tijdens de schooluren in de opvangvoorziening worden opgevangen.
- (6) Bij de plaatsen met attest van toezicht van Kind en Gezin zijn ook de plaatsen inbegrepen die op het moment van de dataverzameling nog in de onderzoeksfase zitten en waarvan de aanvraag voor een attest van toezicht lopende is. Het gaat over 25 zelfstandige kinderdagverblijven (met 329 plaatsen), 3 zelfstandige onthaalouders (met 21 plaatsen) en 5 zelfstandige buitenschoolse opvangvoorzieningen (met 149 plaatsen).

Aandeel van de verschillende types opvangvoorzieningen

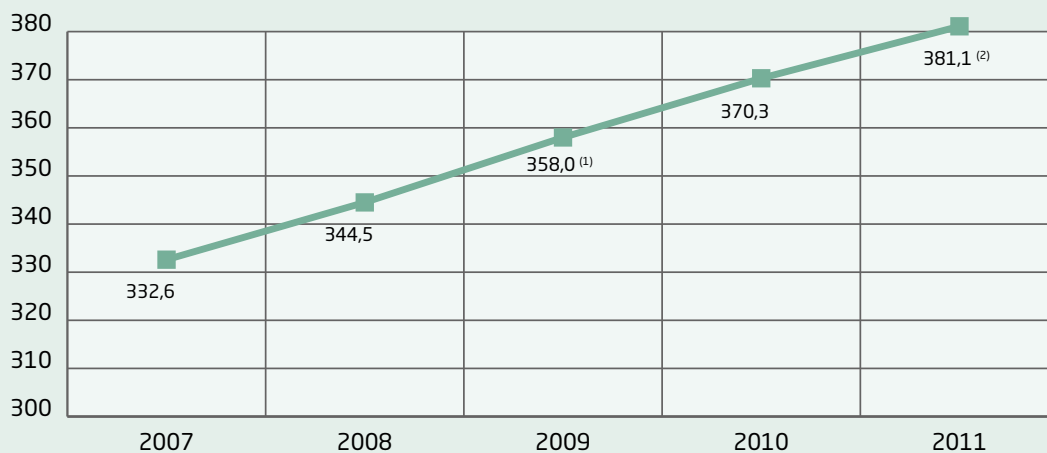
2.2 Aandeel van erkende (en gesubsidieerde) opvangvoorzieningen en van opvangvoorzieningen met attest van toezicht in het totaal aantal plaatsen - 2012

Evolutie aantal voor- en buitenschoolse opvangplaatsen

2.3 Evolutie van het totale aantal voor- en buitenschoolse plaatsen in erkende (en gesubsidieerde) opvangvoorzieningen en in opvangvoorzieningen met attest van toezicht (2007-2011)

Evolutie aantal voorschoolse opvangplaatsen per 1 000 kinderen

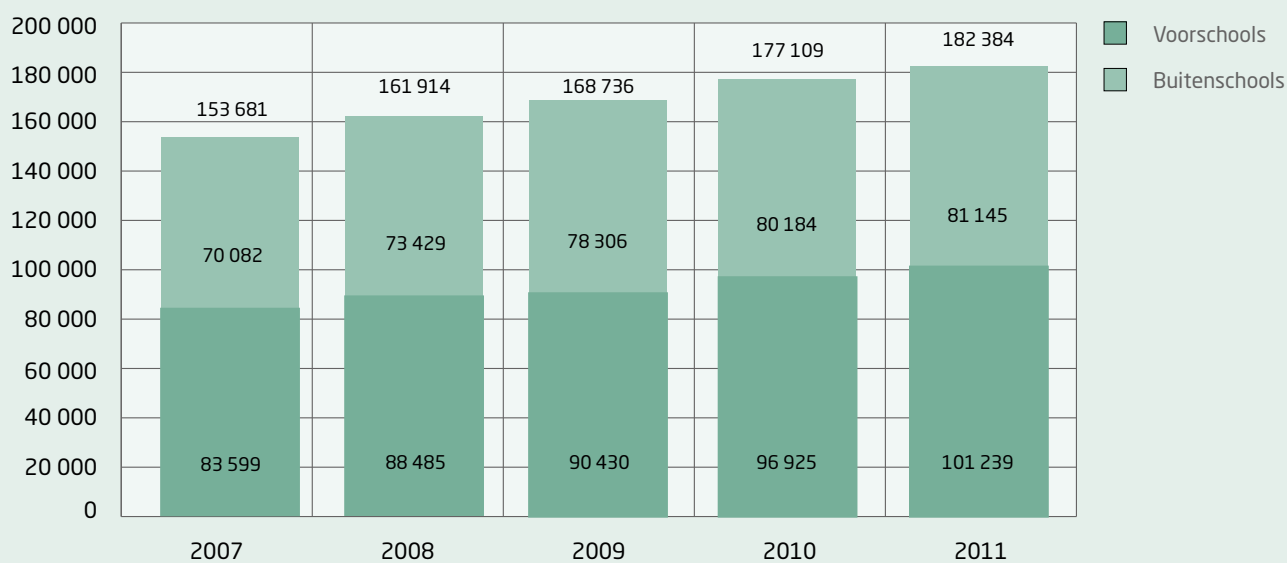

2.4 Evolutie van het aantal voorschoolse opvangplaatsen per duizend kinderen onder de drie jaar in het Vlaamse Gewest (2007-2011)

(1) Vanaf 2009 gebruikt Kind en Gezin voor de berekening van deze tijdreeks eigen cijfers over het aantal geboorten.

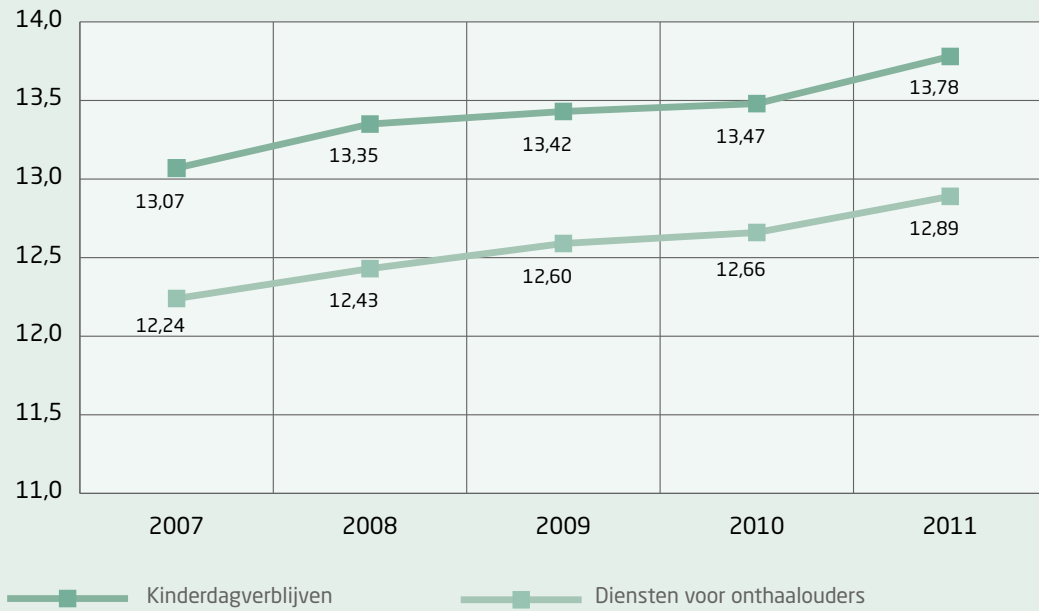
(2) Voorlopige cijfers.

Evolutie aantal aanwezige kinderen

2.5 Evolutie van het aantal aanwezige kinderen in de week van 1 februari volgens soort opvang (2007-2011)

Evolutie bijdrage van het gezin

2.6 Evolutie van de gemiddeld betaalde bijdrage van het gezin in de erkende kinderdagverblijven en diensten voor onthaalouders in euro voor een volle verblijfsdag

3. ACTIVITEITEN EN PROJECTEN

Kind en Gezin is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid inzake kinderopvang dat wordt uitgezet door de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Kind en Gezin organiseert zelf geen opvang, maar is verantwoordelijk voor de regie van de kinderopvang in Vlaanderen en Brussel. Dit wordt concreet vertaald in de volgende 5 kernopdrachten:

- afstemmen van vraag en aanbod;
- de lokale besturen betrekken bij de regie van de kinderopvang en hen ondersteunen in hun lokale regio's;
- toestemming geven tot het opstarten van kwaliteitsvolle kinderopvang en deze opvang opvolgen in het kader van de ondersteuning van zijn werking;
- een intermediaire rol spelen bij de financiering van de opvangvoorzieningen;
- de kwaliteit van de kinderopvang bevorderen.

Hieronder lichten we deze 5 kernopdrachten nader toe.

3.1 Afstemmen van vraag en aanbod

3.1.1 Bijkomende plaatsen in de kinderopvang mogelijk maken

Kind en Gezin zorgt voor de toewijzing van de middelen die door de Vlaamse Regering worden vrijgemaakt voor nieuwe plaatsen in de erkende opvangsector.

De erkende buitenschoolse kinderopvang

Het Generatiepact wil de tewerkstelling realiseren van laaggeschoolde jongeren in de social profit-sector. De Vlaamse Regering besliste in samenspraak met de sociale partners om de middelen in te zetten in 3 deelprojecten: buitenschoolse kinderopvang, dagverzorgingscentra en deeltijds leren.

Een eerste oproep gebeurde in 2009, waarna de beslissing over de toekenning viel in 2010.

In 2011 werd het aantal toekenningen en aanwervingen van *doelgroepwerknemers* geëvalueerd. Hieruit bleek dat de nog beschikbare middelen voor doelgroepwerknemers overeenkwam met 10,5 VTE. Deze middelen werden ingezet in de gemeenten Rumst en Brussel, waar de vraag naar het aantal doelgroepwerknemers groter was dan initieel werd toegekend. Vervolgens werd ook een oproep gelanceerd in de steden Gent en Antwerpen. De beslissing over deze toekenning zal in de eerste helft van 2012 volgen.

Project in de kijker**Nieuwe organisatiestructuur buitenschoolse kinderopvang**

Kind en Gezin werkt aan de ontwikkeling van een langetermijnvisie met betrekking tot de organisatie van de opvang van schoolgaande kinderen in Vlaanderen en Brussel. In 2008 werd daartoe een denktank 'Buitenschoolse Kinderopvang' in het leven geroepen. In 2009 werd in samenwerking met deze denktank een ontwerp van visietekst opgemaakt, dat in 2010 voor een eerste keer werd voorgelegd aan het kabinet Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

De visietekst gaat uit van een opvangnetwerk waarin alle actoren betrokken bij de organisatie van de opvang en van de vrije tijd van schoolgaande kinderen samenwerken met als doel:

- een veilige omgeving te creëren waar kinderen (zelf) vertrouwen vinden (een 'nest');
- kinderen een ruim aanbod aan vrijetijdsactiviteiten (een 'web') aan te bieden waar zij hun talenten en vaardigheden kunnen verkennen en ontwikkelen.

Kind en Gezin ziet de opvang van schoolgaande kinderen daarom ook niet alleen als een zaak van Welzijn; het zou een gedeelde verantwoordelijkheid moeten zijn van:

- alle actoren en beleidsdomeinen die betrokken zijn bij de ontwikkeling, de opvang en de vrije tijd van schoolgaande kinderen;
- lokale en centrale beleidsverantwoordelijken.

Om die reden stelt de visietekst voor om de bevoegdheden van de betrokken beleidsdomeinen en -niveaus duidelijk af te bakenen. Idealiter wordt de organisatie van de opvang van schoolgaande kinderen eveneens gevat in een decreet. In 2011 werden verscheidene stappen gezet om deze visie nog verder vorm te geven.

Parallel werd een concept ontwikkeld om meer vakantieopvang mogelijk te maken. In 2012 zal dit concept vertaald worden naar een regelgevend kader.

De erkende voorschoolse kinderopvang

In 2011 maakte de Vlaamse Regering *4,168 mio euro* vrij voor de uitbreiding van de erkende kinderdagverblijven en van de diensten voor onthaalouders. Het doel van deze nieuwe middelen was uitbreiding te realiseren in:

- de steden Antwerpen, Brussel, Gent;
- 5 steden waar veel kinderen worden geboren in kansarme gezinnen. Deze steden bleken Genk, Beringen, Mechelen, Menen en Leuven te zijn.

Andere gemeenten kwamen niet in aanmerking.

De aanvragen konden zowel betrekking hebben op kinderdagverblijven als op diensten voor onthaalouders. Van het voorziene aantal kinderdagverblijfplaatsen per gemeente kon er maximaal één derde worden omgezet naar plaatsen bij diensten voor onthaalouders.

Rekening houdend met het vooropgestelde budget werden voor Antwerpen, Brussel en Gent ongeveer 300 kinderdagverblijfplaatsen beschikbaar gesteld, terwijl dit voor Leuven, Genk, Beringen, Menen en Mechelen om ongeveer 100 kinderdagverblijfplaatsen ging. Deze beschikbare plaatsen werden verdeeld volgens het aantal kinderen jonger dan 3 jaar.

Aanvragen moesten ingediend worden tegen uiterlijk 27 april 2011. Voor de aanvragen komende vanuit het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest werd de beslissing door de administrateur-generaal van Kind en Gezin genomen op 7 september 2011. Vanuit de Vlaamse Gemeenschapscommissie werd een oproep gelanceerd voor bijkomende plaatsen vanuit Stedenfondsmiddelen. Beide oproepen moesten op elkaar afgestemd worden vooraleer een beslissing kon genomen worden. De beslissing betreffende aanvraagdossiers voor het Vlaamse Gewest werd genomen op 13 juli 2011.

Vanuit de kinderdagverblijven kwamen 73 aanvragen binnen. Het aantal plaatsen waarvoor een principiële akkoord werd toegekend, bedraagt 406. Er kwamen 12 aanvragen vanuit diensten voor onthaalouders. Het aantal plaatsen waarvoor er een principiële akkoord werd toegekend, bedraagt 134. Het totaal aantal plaatsen waarvoor er een principiële akkoord werd toegekend door deze bijkomende middelen, bedraagt dus 540.

Project in de kijker**Decreet Kinderopvang van Baby's en Peuters (decreet Voorschoolse Opvang)**

In uitvoering van een prioritair beleidsdoel in het Regeerakkoord 2009-2014 van de Vlaamse Regering en de Beleidsnota 2009-2014 van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin werd op basis van de visietekst over het decreet Voorschoolse Kinderopvang in 2011 volop verder gewerkt aan de ontwikkeling van een kaderdecreet.

Het is de bedoeling dat dit decreet:

- de maatschappelijke opdracht en de concrete organisatie van kinderopvang vastlegt en met betrekking tot de vraag en het aanbod:
 - een koppeling maakt tussen het geboortecijfer en de daaruit voortvloeiende nood aan kinderopvang;
 - duidelijkheid en samenhang schept in het opvangaanbod.
- er op termijn toe leidt dat iedereen een recht op kinderopvang kan uitoefenen en met betrekking tot de kwaliteit:
 - de basis legt voor de vereiste vergunningsvoorwaarden voor ieder die aan kinderopvang doet;
 - aan elk kind het recht biedt op dezelfde basiskwaliteit;
 - bijdraagt tot de zorgkwaliteit, onder meer door het vastleggen van het competentiebeleid inzake kinderopvang.

Nadat de visienota in juli 2010 het akkoord van de Vlaamse Regering kreeg, werden de politieke besprekingen in voorbereiding op de ontwikkeling van een ontwerpdecreet in 2011 volop verder gezet. Deze besprekingen leidden in mei 2011 tot een voorontwerp dat het principiële akkoord van de Vlaamse Regering verkreeg. Dit moment werd door minister Vandeurzen aangegrepen om de komst van het decreet in de pers en bij het grote publiek aan te kondigen.

Ter gelegenheid van de publieke communicatie over het ontwerpdecreet startte Kind en Gezin met een communicatieproject over dit (voorontwerp van) decreet: vanuit de invalshoek van kinderen en gezinnen die kinderopvang behoeven en gebruiken, werden de belangrijkste principes en de meerwaarde die het decreet moet realiseren in begrijpelijke taal uitgelegd.

Met de principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering kon het ontwerpdecreet ook voor formeel advies worden voorgelegd aan de Raad van State en de Strategische Adviesraad Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Er werd ook advies gevraagd van de SERV en van de Commissie ter bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer, en van de organisaties die samenwerken in functie van het Jongeren- en Kindeffectenrapport (JOKer). Uiteraard werden ook reacties en adviezen ontvangen van diverse andere instanties en organisaties waaronder het Raadgevend Comité van Kind en Gezin, de VLOR, de Gezinsbond en de meeste koepels van actoren in de kinderopvangsector.

Op basis van de verkregen adviezen werd in het najaar van 2011 het voorontwerp bijgestuurd. Op 18 november 2011 hechtte de Vlaamse Regering vervolgens haar definitief akkoord aan het voorontwerp decreet Kinderopvang van Baby's en Peuters. Bijgevolg kon het in december 2011 als ontwerpdecreet aan het Vlaams Parlement worden overgemaakt, om vanaf begin 2012 in de Commissie Welzijn, Volksgezondheid en Gezin te worden behandeld.

Met de definitieve goedkeuring van het voorontwerp door de Vlaamse Regering kon Kind en Gezin ook voluit de voorbereidingen van de uitvoeringsbesluiten opstarten, met als doel deze spoedig na goedkeuring van het decreet door het Vlaams Parlement te laten volgen.

Inkomensgerelateerde opvang in de zelfstandige sector (IKG)

Eind 2008 besliste de Vlaamse Regering dat de opvangprijs ook in zelfstandige voorzieningen kan afhangen van het gezinsinkomen. De Vlaamse Regering wil hiermee in de formele kinderopvang meer plaatsen betaalbaar maken voor meer ouders. Het systeem van inkomensgerelateerde kinderopvang bij zelfstandige voorzieningen (IKG) startte op 16 februari 2009.

Eind 2011 bedraagt het aantal toegekende plaatsen in het IKG-systeem 12 680 plaatsen, verdeeld over 614 zelfstandige voorzieningen. In vergelijking met de situatie in 2010 is het aantal plaatsen met iets meer dan 10% toegenomen.

In 2010 werd het IKG-systeem geëvalueerd vanuit het oogpunt van de voorzieningen, de ouders en de overheid. Dit leidde tot een aantal aanpassingen aan het IKG-systeem waaraan in 2011 nog verder werd gewerkt.

De Vlaamse Regering besliste om 15 mio euro in te zetten voor het IKG-systeem. Een gedeelte van het bedrag werd ingezet voor een uitbreiding van het aantal inkomensgerelateerde zelfstandige opvangplaatsen (met meer dan 3 000 plaatsen) en een gedeelte voor de verhoging van de vergoeding voor zelfstandige opvangvoorzieningen die al inkomensgerelateerd werken.

Voor de bijkomende IKG-plaatsen werden 3 soorten aanvragen in aanmerking genomen:

- uitbreiding van een bestaande IKG-voorziening;
- omschakeling van een bestaande zelfstandige voorziening naar IKG;
- opstarten van een nieuwe voorziening in het IKG-systeem;

Kind en Gezin ontving in totaal 136 aanvragen, goed voor 1 502 IKG-plaatsen die werden toegekend. De middelen die overbleven doordat het aantal toegekende plaatsen lager lag dan begroot in de oproep, werden besteed aan het verhogen van de IKG-vergoeding bij voorzieningen die al met het IKG-systeem werken.

Verder werd in 2011 het besluit van de Vlaamse Regering van 30 april 2009 tweemaal gewijzigd:

1. wijzigingen ten gevolge van de beslissing van de Vlaamse Regering om ondermeer een verhoging van de IKG-vergoeding te voorzien en een forfaitaire vergoeding voor afwezigheden wegens ziekte;
2. wijzigingen na advies van de Raad van State. Daarnaast werden de besluiten van de Vlaamse Regering met betrekking tot de financiële ondersteuning en het attest van toezicht gewijzigd.

Tot slot loopt de samenwerking met Intrum tot februari 2012. Intrum staat in voor het debiteurenbeheer naar ouders toe, waarvan de kinderen worden opgevangen in een voorziening die ervoor gekozen heeft om niet zelf in te staan voor de facturatie. In 2011 werd een Europese aanbesteding met onderhandelingsprocedure bekendgemaakt om een debiteurenbeheerder aan te stellen voor een periode van 3 jaar vanaf 16 februari 2012. De procedure loopt door tot in 2012.

3.1.2 Ouders en voorzieningen informeren

Kind en Gezin ondersteunt ouders in hun zoektocht naar opvang door het beschikbaar stellen van opvangadressen via de Kind en Gezin-Lijn en de website. Via deze kanalen en via brochures geeft Kind en Gezin ook algemene informatie over de opvang: de soorten opvang, de prijs voor opvang, tips voor het vinden van een opvang die het best aansluit bij de behoeften van de ouders, enz.

Voor wie een opvangvoorziening wil starten of wil starten als onthaalouder, stelt Kind en Gezin startersmappen ter beschikking. Ook op de nieuwe website en bij de Kind en Gezin-Lijn kunnen potentiële starters terecht voor informatie. Elk jaar organiseert Kind en Gezin infomarkten 'Starten met opvang', waar geïnteresseerden terecht kunnen voor individueel advies. Naast medewerkers van Kind en Gezin, zoals een dossierbeheerder, een plandeskundige en een kwaliteitsambtenaar, zijn daar vertegenwoordigers van externe organisaties aanwezig, zoals een fiscaal adviseur, een medewerker van een sociaal verzekeringsfonds en een medewerker van het Agentschap Ondernemen. Ook bestaande opvangvoorzieningen delen er hun ervaringen.

3.2 De lokale besturen betrekken bij de regie van de kinderopvang en het ondersteunen in hun lokale regierol

Het lokaal beleid kinderopvang vindt zijn oorsprong in het besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2007 houdende het lokaal beleid kinderopvang. Dat besluit bepaalt dat het lokaal bestuur - in de praktijk: het OCMW en de gemeenteraad - zijn taak inzake de lokale regie van de kinderopvang uitoefent in overleg met Kind en Gezin. Het lokaal bestuur werkt een lokaal beleid kinderopvang uit op basis van een lokaal beleidsplan kinderopvang, dat een onderdeel is van het lokaal sociaal beleidsplan. Het lokaal beleid kinderopvang omvat het geheel van de voorschoolse en buitenschoolse opvang en gaat ruimer dan het opvangaanbod dat het lokaal bestuur zelf aanbiedt. De looptijd van het lokaal beleidsplan kinderopvang bedraagt 6 jaar en valt samen met de gemeentelijke bestuursperiode.

Kind en Gezin vraagt advies aan de lokale besturen bij de uitbouw van opvangvoorzieningen en ondersteunt hen bij de opmaak van het lokaal beleidsplan kinderopvang.

Op 8 april 2011 gaf de Vlaamse Regering haar definitieve goedkeuring aan het Planlastendecreet.

Het Planlastendecreet bepaalt dat er aan lokale besturen geen bijkomende plan- en rapporteringsverplichtingen mogen worden opgelegd. Het treedt in werking op 1 januari 2014. Lokale beleidsdoelstellingen over kinderopvang moeten vanaf dan opgenomen worden in de strategische meerjarenplanning die de gemeenteraad goedkeurt. Er kan dan geen afzonderlijk beleidsplan kinderopvang meer ingediend worden.

Kind en Gezin werkt een voorstel uit om het besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2007 in overeenstemming te brengen met de bepalingen in het Planlastendecreet.

3.3 Toestemming geven tot het opstarten van kwaliteitsvolle kinderopvang en deze opvang opvolgen in het kader van de ondersteuning van zijn werking

Iedereen die op bestendige wijze en al dan niet tegen betaling kinderen onder de 12 jaar opvangt, moet deze opvangactiviteit *melden* aan Kind en Gezin. Ouders en verwanten tot en met de vierde graad en opvang die georganiseerd wordt in het thuismilieu van het kind zijn vrijgesteld van deze plicht tot melding.

Kind en Gezin geeft een *attest van toezicht* of een *erkenning* aan de opvang die voldoet aan de wettelijke voorwaarden die op de betreffende opvangvoorziening van toepassing zijn. Regelmatig wordt geëvalueerd of nog altijd aan deze voorwaarden is voldaan. Als de opvang niet meer voldoet aan de wettelijke voorwaarden, kan de erkenning of het attest van toezicht worden ingetrokken. Kind en Gezin baseert zich hiervoor op de bevindingen van het agentschap Zorginspectie, dat inspectieambtenaren uitstuurt die ter plaatse nagaan of de voorziening in kwestie aan de wettelijke vereisten voldoet.

Sociaal statuut onthaalouders

Het Vlaamse aanbod van kinderopvang steunt voor een belangrijk deel op de onthaalouders die aangesloten zijn bij een dienst. Zij staan in voor bijna 40% van de plaatsen in de voorschoolse opvang. Het onthaalouderschap vindt zijn oorsprong in een vrijwillige dienstverlening en groeide uit tot een semiprofessionele opvangactiviteit, totdat de

onthaalouders die aangesloten zijn bij een dienst op 1 april 2003 een sociaal statuut kregen dat aangepast is aan hun specifieke werksituatie. De ontvangsten die men verwerft uit de kostenvergoeding en de onvolledigheid van het eigen statuut inzake arbeidsrechtelijke bescherming (geen werkloosheidsuitkering, geen vakantiegeld) worden door veel aangesloten onthaalouders als een knelpunt ervaren. Zowel de huidige Vlaamse als de Federale Regering in de vorige legislatuur hebben daarom het vaste voornemen geuit om te voorzien in een *werknemersstatuut voor onthaalouders aangesloten bij een dienst*. In 2009 werd het overleg opgestart tussen de gemeenschappen en de federale overheid om tot een werkbaar statuut te komen. Door de val van de Federale Regering in april 2010 kon dit overleg niet worden verder gezet maar de Vlaamse Regering heeft wel, in het kader van de opmaak van het decreet Kinderopvang, verder de mogelijkheden onderzocht om tot een volwaardig statuut te komen op Vlaams niveau. De studie van prof. Bundervoet en de heer Blanpain over de implicaties van het werken met onthaalouders-werknemers (2007) heeft bij deze voorbereidingen een degelijke, juridisch onderbouwde basis geboden.

Ook in 2011 werd verder overleg gepleegd met de sector over de gevolgen van een volwaardig werknemersstatuut voor de werking van de diensten en de gezinsopvang in het algemeen. De bevindingen, bekommernissen en voorstellen

die dit overleg opleverden, zullen worden meegenomen bij de positionering van de gezinsopvang in het decreet Kinderopvang van Baby's en Peuters.

Project in de kijker

Ondersteuningsstructuur zelfstandige kinderopvangsector

De Vlaamse Regering nam sinds 2009 verschillende initiatieven om de zelfstandige kinderopvangsector te ondersteunen. Deze ondersteuning werd in 2011 verder uitgebouwd en versterkt via het *Actieplan Zelfstandige Kinderopvang* (29 maart 2011). De partners van het Actieplan investeren in een integrale en geïntegreerde ondersteuning van zowel kandidaat-starters als gevestigde ondernemers in de zelfstandige kinderopvang, ieder vanuit zijn eigen sterkte:

- Het Agentschap *Ondernemen* ondersteunt de zelfstandige kinderopvang op bedrijfseconomisch vlak. Er worden, verspreid over Vlaanderen, vormingsmomenten georganiseerd. De ondernemer in de kinderopvang kan gratis individuele begeleiding krijgen bij de opmaak van het ondernemingsplan. Specifiek voor overnemers werd een leidraad 'Overnemen in de zelfstandige kinderopvang' ontwikkeld.
- De Vlaamse investeringsmaatschappij PMV richtte in 2009 *KidsInvest* op, een investeringsfonds dat alleen voor de zelfstandige kinderopvangsector beschikbaar is. De leningen van KidsInvest hebben een achtergesteld karakter en worden verschaft aan marktconforme voorwaarden. Het achtergestelde karakter vergemakkelijkt de toegang tot extra bankfinanciering. Dankzij de kapitaalvrijstelling van 12 maanden krijgen de ondernemers voldoende financiële zuurstof om hun zaak volop te laten bloeien. Voorwaarde is wel dat zij een businessplan en een kasplan kunnen indienen die voldoen aan bedrijfseconomische criteria. Sinds de oprichting werden 66 leningen afgesloten, wat overeenstemt met 2 244 nieuwe plaatsen in de zelfstandige

kieropvang. Er wordt gemiddeld 1 000 euro per plaats geïnvesteerd. Opvallend is dat de schaal-grootte van de voorzieningen sterk toeneemt. Sinds juli 2011 biedt KidsInvest ook werkkapitaal-kredieten aan voor ondernemers die een tijdelijk kritieke toestand financieel willen overbruggen. In totaal werden 4 werkkapitaalkredieten toegekend in 2011.

- Onder de naam *VoorZet* is sinds eind september 2010 een ondersteuningsstructuur actief op het terrein, specifiek gericht op de pedagogische werking van de zelfstandige kinderopvang. VoorZet heeft een uitgebreide informatieve website (www.voorzet.be) en een telefonische en elektronische advieslijn. VoorZet heeft een startersservice uitgebouwd, is actief aanwezig op de startersmarkten van Kind en Gezin en ondersteunt de starters door bezoeken te brengen. Verder heeft VoorZet ook een begeleidingstraject op maat voor risicovoorzieningen. Op het vlak van vorming is een vormingsdatabase beschikbaar op de webstek. Op het vlak van netwerking stimuleert VoorZet het meterschap en werden in 2011 verschillende contactgroepen opgestart en begeleid. Hiervan zijn er intussen een aantal ontbonden, nieuwe zijn opgestart en bestaande worden verder gecoacht. VoorZet heeft ook getracht om in te spelen op noden van de sector. Zo werden in het najaar van 2011 5 infosessies over inspectie georganiseerd in de verschillende provincies, in samenwerking met Zorginspectie en Kind en Gezin.

- *UnieKO* kreeg in 2011 een specifieke opdracht ter ondersteuning van de zelfstandige kinderopvang. Deze opdracht is enerzijds gericht op de ondersteuning van de zelfstandige kinderopvang in kritieke toestand en anderzijds op het begeleiden van de zelfstandige kinderopvang in de overgang naar het decreet Kinderopvang van Baby's en Peuters. Daarnaast biedt *UnieKO* ook startersadvies, vorming en trefpuntwerking aan en wil *UnieKO* de belangen

van de werkgevers in de zelfstandige kinderopvang behartigen.

Tot slot voerde *UnieKO* eind 2011 bij zelfstandige onthaalouders een bevraging uit naar hun specifieke knelpunten en noden. Ze lijstte de knelpunten op die met de federale overheid verder moeten worden opgenomen met betrekking tot de zelfstandige kinderopvangsector (onder meer: fiscaliteit en Paritair Comité 331).

3.4 Een intermediaire rol spelen bij de financiering van de opvangvoorzieningen

De Vlaamse Regering bepaalt het budget dat aan kinderopvang wordt besteed. Kind en Gezin zorgt ervoor dat de subsidies en financiële vergoedingen bij de opvang terecht komen volgens de regels die door de Vlaamse Regering werden vastgelegd.

3.5 De kwaliteit van de kinderopvang bevorderen

3.5.1 Kwaliteit bevorderen, samen met de partners

Kind en Gezin ondersteunt de kinderopvang bij het werken aan de kwaliteit. Kind en Gezin geeft daartoe informatie en aanbevelingen, bijvoorbeeld ter preventie van wiegendood, en stelt gratis brochures ter beschikking. Iedere opvangvoorziening die een attest van toezicht of een principieel akkoord krijgt, ontvangt gratis een volledig informatiepakket over kwaliteit, waaronder Het Grote Kinderopvangboek en een naslagwerk over kwaliteit in de opvang. Op de website van Kind en Gezin vinden voorzieningen nog meer informatie over kwaliteit. Ook door het organiseren van studiedagen probeert Kind en Gezin de kwaliteit van de opvang te bevorderen en het management te versterken.

Concreet ondernam Kind en Gezin het afgelopen jaar ter bevordering van de kwaliteit volgende werkzaamheden:

- Op 1 juli 2011 trad het nieuwe besluit van de Vlaamse Regering in werking dat het *kwaliteitsbeleid* regelt van *de erkende kinderopvangvoorzieningen*. Dit besluit geeft uitvoering aan het decreet van 17 oktober 2003 inzake kwaliteitszorg van de erkende gezondheids- of welzijnsvoorzieningen.

De grote hoofdlijnen in het besluit zijn de volgende:

- Het aantal verplichte procedures wordt beperkt tot de procedures die behoren tot de *kernprocessen* van kinderopvangvoorzieningen.
- Het aspect *zelfevaluatie* is sterker uitgewerkt.
- Het *vormingsbeleid* wordt benoemd als een 'aspect van zorg met een bijzondere maatschappelijke waarde'. Vorming van medewerkers verhoogt de kwaliteit van de werking.

Een andere bepaling uit het besluit is dat je als opvangvoorziening moet beschrijven hoe grensoverschrijdend gedrag ten aanzien van kinderen gedetecteerd wordt in de kinderopvangvoorziening, hoe er gepast op gereageerd wordt en hoe hierbij aan preventie wordt gedaan.

Kind en Gezin werkte materiaal uit om de opvang te ondersteunen in het preventief en adequaat omgaan met grensoverschrijdend gedrag.

- Een melding van een gevaarsituatie binnen een voorziening onder de bevoegdheid van Kind en Gezin wordt door Kind en Gezin behandeld door middel van de *interne gevaarprocedure*. Kind en Gezin wil aan de hand van deze interne procedure nagaan of de voorziening alle noodzakelijke maatregelen heeft getroffen om een gevaarsituatie te beëindigen. In 2011 kreeg Kind en Gezin 111 meldingen van gevaarsituaties binnen. Deze meldingen betreffen voornamelijk gevaren die samenhangen met lichamelijk letsel, gevaren waarvan de oorzaak niet is vastgesteld en gevaren die betrekking hebben op toezicht, veiligheid en algemeen grensoverschrijdend gedrag. In 2011 zijn 7 kinderen overleden in de Vlaamse kinderopvang, waarvan 6 tijdens de slaap.
- Om mogelijke risico's in kinderopvangvoorzieningen beter te monitoren, is in 2010 een risicocel binnen Kind en Gezin opgericht. In functie van een meer verfijnde risico-inschatting van de voorzieningen werd een wetenschappelijk onderbouwde checklist ontwikkeld door een consultancybureau. Bijkomend werd een handleiding opgemaakt ter ondersteuning van de dossierbeheerders bij het invullen van deze checklist. Eind 2011 waren er al 112 *risicochecklisten* ingevuld. De dossierbeheerders werden hierbij echter geconfronteerd met een aantal knelpunten. In functie van het grondig detecteren van knelpunten en het ondersteunen van de dossierbeheerders bij het invullen van de risicochecklist, zal begin 2012 een intervisie worden georganiseerd. Een eerste evaluatie van de checklist is gepland tegen de zomer van 2012.
- Opvangvoorzieningen kunnen terecht bij de *Kwaliteitshelpdesk* van Kind en Gezin met vragen over hun dienstverlening aan ouders en kinderen, over de infrastructuur, over het personeel, enz. Medio 2011 is beslist om de oproepen voor de Kwaliteitshelpdesk in eerste instantie door de *Kind en Gezin-Lijn* te laten beantwoorden. Indien noodzakelijk wordt er doorverwezen naar een dossierbeheerder of een stafmedewerker Kwaliteit.

- Heel wat opvangvoorzieningen (vooral binnen de provincie Vlaams-Brabant en Brussel) hebben een verantwoordelijke of personeel in dienst waarvan de moedertaal niet het Nederlands is.

Omdat de regelgeving de kennis van het Nederlands verplicht voor alle verantwoordelijken van zelfstandige opvanginitiatieven en voor het personeel in dienst van erkende en/of gesubsidieerde voorzieningen, wordt een bewijs van kennis van het Nederlands opgevraagd. De taalexamens die momenteel in aanmerking komen, zijn zowel wat betreft organisatie als niveau nogal hoog gegrepen. Kind en Gezin is daarom op zoek naar een alternatief voor het testen van de kennis van het Nederlands. Kind en Gezin heeft binnen dit kader 2 acties ondernomen in 2011:

- Kind en Gezin schreef een onderzoeksopdracht uit om de vereisten te bepalen op het vlak van de *taalvaardigheid Nederlands* voor een begeleider en een verantwoordelijke in de kinderopvang van baby's en peuters (voorschoolse kinderopvang). Dit onderzoek startte in het najaar van 2011 en zal in 2012 worden afgerond.
- Kind en Gezin had contacten met het Departement Onderwijs om *alternatieve attesteringsproeven* mogelijk te maken. Deze contacten zullen verder lopen in 2012.

Kind en Gezin doet ook een beroep op zijn partners om de kwaliteit van de opvangvoorzieningen te verbeteren.

Sinds 2003 heeft Kind en Gezin een overeenkomst met *ECEGO*, het Expertisecentrum voor ErvaringsGericht Onderwijs van professor Laevers, verbonden aan de K.U.Leuven, om de kwaliteit van de opvang te bevorderen vanuit de invalshoek van het kind. *ECEGO* ontwikkelde *ZiKo* en *ZiKo-Vo*, het zelfevaluatie-instrument voor het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen in de opvang. Terwijl *ZiKo* een zelfevaluatie mogelijk maakt van de aanpak van de voorziening op het niveau van een groep kinderen, kijkt *ZiKo-Vo* op het niveau van het individuele kind.

Ook het Expertisecentrum voor opvoeding en kinderopvang (VBJK) is sinds 2003 partner van Kind en Gezin. VBJK engageert zich om op een resultaatgerichte manier mee inhoud te geven aan de uitvoering van het beleid inzake het jonge kind, van de missie van Kind en Gezin en van het hieraan gekoppelde beleidsplan.

Het partnerschap wordt geconcretiseerd in:

- het verstrekken van advies aan Kind en Gezin over het beleid inzake het jonge kind;
- het op een wetenschappelijk onderbouwde wijze opzetten van projecten en het aanleveren van didactisch materiaal in verband met kinderopvang, vernieuwde concepten over opvoeden, diversiteit in de opvoeding en het begeleiden en opleiden van medewerkers in de kinderopvang;
- het uitgeven van een kwaliteitsvol tijdschrift voor de kinderopvang (KIDDO).

Samen met zijn partner VBJK startte Kind en Gezin in 2009 het *begeleidingstraject 'Kinderopvang met sociale functie'* op. Dit traject richt zich naar de begeleiders en pedagogische ondersteuners die concreet aan de slag willen gaan rond de sociale functie in hun organisatie, regio of netwerk. Omwille van het belang van de sociale functie werd een traject opgezet dat over een aantal jaren loopt en dat effecten op lange termijn kan bekomen. Dit traject heeft als voordeel dat verantwoordelijken van kinderopvanginitiatieven bij het realiseren van de sociale functie ondersteund kunnen worden door begeleiders, pedagogische ondersteuners en collega-verantwoordelijken.

In 2011 namen 13 pedagogische ondersteuners uit 10 organisaties deel aan 2 intervisiesessies. Tijdens deze intervisies wordt de sociale functie naar de praktijk van de diverse opvangvormen vertaald. Good practices werden verzameld om ook andere opvanginitiatieven te ondersteunen.

De stuurgroep Kinderopvang met Sociale Functie volgt dit begeleidingstraject op en formuleert nieuwe voorstellen van ondersteuning met betrekking tot de toegankelijkheid en de sociale functie van kinderopvang. Aan de stuurgroep nemen koepelorganisaties, grote organiserende besturen, vormingsorganisaties en de ondersteuningsstructuur voor de zelfstandige sector VoorZet deel.

3.5.2 Medische preventie en veiligheid

Kind en Gezin werkt aan de versterking van de medisch-preventieve begeleiding en de veiligheid van alle kinderen in alle opvangvormen. De aanpak richt zich onder andere op voedselveiligheid, preventie van ongevallen en incidenten, een goede aanpak bij infectieziekten, algemene hygiëne en preventie van wiegendood.

Het valt op dat *wiegendood* in de opvang meestal voorkomt tijdens de eerste dagen dat het kind in de opvang verblijft. Kind en Gezin zette binnen dit kader een informatiecampagne op. Daarin werd het belang van het laten wennen van het kind vóór de eigenlijke start van de opvang in de verf gezet, alsook het houden van extra toezicht tijdens de eerste dagen van het kind in de opvang. Daarnaast werd de informatie over veilig slapen op de website uitgebreid en geactualiseerd.

Kind en Gezin werkt in nauwe samenwerking met ONE, de zusterorganisatie van Kind en Gezin in de Franse Gemeenschap, een sectorspecifieke gids voor *voedselveiligheid* in de kinderopvang uit.

De officiële erkenningsprocedure bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) is opgestart. De communicatie naar en ondersteuning van de sector werden aangevat.

Op basis van een nieuw wetenschappelijk dossier over het *cytomegalovirus* werd de opvang geïnformeerd over de gevaren van een besmetting voor het ongeborn kind, en over hygiënemaatregelen waarmee verspreiding van het virus voorkomen kan worden.

Tot slot werd een herhaling van de aanbeveling verspreid om medewerkers in de opvang aan te zetten zich te vaccineren tegen *kinkhoest* en werd nieuwe informatie over het voorkomen en verzorgen van insectenbeten en -steken op de website gezet.

3.5.3 Competentiebevordering en professionalisering

Kind en Gezin timmert op verschillende manieren aan de weg om de competenties van de personen die in de kinderopvang werken, te verbeteren. De maatschappelijke belangen hierbij zijn groot: er moet voldoende goede instroom mogelijk zijn voor de sterk gegroeide sector en er moeten mogelijkheden komen voor een gezonde horizontale en verticale mobiliteit in de kinderopvang. Er moet ook werk gemaakt worden van een algemene competentieverbetering om te beantwoorden aan de maatschappelijke verwachtingen met betrekking tot de kwaliteit van de kinderopvang.

In 2011 startte Kind en Gezin met de uitvoering van enkele acties uit de conceptnota *'Werk maken van werk in de zorg-sector'* van minister Vandeuren. Zo werd een expertengroep opgericht die werkt aan de nodige competenties voor een begeleider binnen de kinderopvang.

Om bestaande opleidingen in de kinderopvang te versterken, zette Kind en Gezin in 2011 de volgende stappen:

- Kind en Gezin was aanwezig op het overleg rond de *Syntra-opleiding 'Verantwoordelijke in de kinderopvang'*. Tijdens dit overleg vond onder meer een evaluatie plaats van het curriculum.
- In september 2011 zijn er 3 hogescholen van start gegaan met de *professionele bacheloropleiding 'Pedagogie van het jonge kind'* (Arteveldehogeschool Gent, Karel De Grotehogeschool Antwerpen, Erasmushogeschool Brussel). Er is een stuurgroep opgericht die een optimale afstemming tussen de betrokken hogescholen beoogt. Kind en Gezin maakt deel uit van deze stuurgroep.

In 2011 startte het tweede werkingsjaar van de *protocol-overeenkomst 'Startopleiding begeleider buitenschoolse kinderopvang'* die afgesloten is tussen de VDAB, de opleidingsorganisaties, de sector kinderopvang en enkele centra voor volwassenenonderwijs (CVO's). Tijdens verschillende overlegmomenten met de betrokken partners werd de samenwerking opgevolgd. In 2012 zal er een evaluatie van deze opleiding gebeuren door een bevraging van de CVO's, de cursisten en de werkgevers.

Voor het kwalificerende traject voor onthaalouders, ondernam Kind en Gezin in 2011 volgende acties:

- Kind en Gezin gaf verder vorm aan het concept voor de *Onthaalouderacademie* en dit samen met zijn partnerorganisatie VBJK en na intensief overleg met de sector, de opleidingsorganisaties en het volwassenenonderwijs. Er is meer bepaald gestart met een werkgroep Kennismakingsmodule en een werkgroep Collegiaal Leren.
- Kind en Gezin nam deel aan de opleidingsdag en de resonansgroep van het *ESF-project WANDA* van het VBJK en de Arteveldehogeschool in Gent. Dit project heeft als doel de zelfreflectie bij onthaalouders te vergroten.

1. TRENDS, REALISATIES EN PLANNEN

Vaststellingen en trends

- Bijna 1 op de 10 kinderen leeft in een gezin met een verhoogd armoederisico.
- Bij ongeveer 1 op de 5 kinderen is het Nederlands niet de moedertaal.
- Autochtone kansarme kinderen hebben een gevoelig kleinere kans om borstvoeding te krijgen.
- Overgewicht is ook bij kinderen op zeer jonge leeftijd een belangrijke problematiek.
- Meer dan 90% van de gezinnen doet een beroep op de preventieve zorg van Kind en Gezin. Meer en meer bereikt Kind en Gezin met zijn dienstverlening ook kinderen van 2 en 3 jaar.

Realisaties in 2011

- Vanaf het najaar van 2011 kunnen alle ouders in de regio Oostende een beroep doen op de Triple P-methodieken level 2.
- Samen met de lokale partners rond het Opvoedingshuis werd inhoudelijke en logistieke input gegeven voor een lokaal project rond veiligheid op het strand.
- Er werd een verdiepende workshop 'Borstvoeding' ontwikkeld, die de leerdoelen van dit thema finaliseert. Het gaat vooral om het verder inoefenen van praktische vaardigheden.
- Het meerlingenproject van Kind en Gezin werd bijgestuurd. Ouders met een drieling kunnen vanaf 1 juli 2011 terecht bij de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg en/of bij de voorzieningen voor kinderopvang.
- Eind 2011 werd de oogscreening in heel de provincie Limburg geïmplementeerd.
- 8 opvoedingswinkels in niet-centrumsteden kregen een kwaliteitslabel.
- Er werden 26 bijkomende plaatsen binnen de centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning toegekend.

Plannen voor 2012

- De pilootregio's voor de Huizen van het Kind blijven hun rol behouden. Daarnaast worden ook de vele initiatieven die zich buiten die pilootregio's ontwikkelen, ondersteund.
- Er wordt werk gemaakt van een decreet over de preventieve gezinsondersteuning.
- Er zal een verdere implementatie van de oogtest in de consultatiebureaus plaatsvinden: in een eerste fase in de as tussen Limburg en Leuven en bijkomend via de proefprojecten Puurs en Oostende. Tegen eind 2012 zal de oogtest geïmplementeerd zijn in de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant, in Brussel en in enkele regio's van West-Vlaanderen die aansluiten bij de regio Oostende.
- Het vernieuwde besluit van de Vlaamse Regering inzake erkenning en subsidiëring van de centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning wordt van kracht in de loop van 2012.
- Eén centraal meldpunt 'Geweld, Misbruik en Kinder mishandeling' wordt opgestart en er komt een informatie- en sensibiliseringscampagne naar de brede bevolking toe.
- Ter gelegenheid van de Europese Vaccinatieweek van de Wereldgezondheidsorganisatie wordt op 21 april 2012 een eerste gezondheidsconferentie over vaccinaties georganiseerd. Tijdens deze gezondheidsconferentie zullen de algemene gezondheidsdoelstelling, de subdoelstellingen en het actieplan 2012-2020 voor het vaccinatiebeleid voorgesteld worden. In 2011 werd de conferentie voorbereid in 4 werkgroepen. Kind en Gezin nam deel aan 3 werkgroepen: beheer vaccinatiegegevens, implementatie van het vaccinatiebeleid en vaccinatie en communicatie.

- De organiserende besturen vinden moeilijk artsen voor de zittingen in de consultatiebureaus.
- Jonge kinderen in Vlaanderen zijn in zeer hoge mate gevaccineerd (meer dan 95%).
- Op het vlak van wiegendood is er een positieve evolutie: het aantal gevallen is opnieuw gedaald.

Raadpleeg onze publicatie 'Het kind in Vlaanderen' voor meer vaststellingen en trends.

- De Vlaamse Regering besliste om uitvoering te geven aan de opstart en de uitbouw van 1 centraal meldpunt 'Geweld, Misbruik en Kindermishandeling'.
- In 2011 werd de Kind in Beeld-reeks aangevuld met het thema 'Dienstverlening'. Ook externen kunnen de publicaties 'Kind in Beeld' met handleiding downloaden via onze website of een gedrukt exemplaar aanschaffen.
- De transitie van de traditionele zittingen met arts naar de zittingen met enkel een verpleegkundige (RV-zittingen) op de leeftijd van 6 maanden en 30 maanden, werd qua planning en subsidiëring volledig uitgetekend. Ook de vorming en het opleidingsmateriaal werden uitgewerkt.

- Het digitaal leer materiaal over borstvoeding zal via het extern leerportaal aangeboden worden voor externe gezondheidswerkers.
- Kind en Gezin zet de stap naar een veralgemeende invoering van de RV-zitting. Dit is een verpleegkundig consult. Er wordt als opleidingsmateriaal een draaiboek voor een workshop uitgewerkt. In de eerste helft van 2012 zullen alle regioverpleegkundigen de opleiding volgen.
- Met het oog op een efficiëntere consultvoering wordt de afspraakherinnering ingevoerd. Ouders zullen enkele dagen voor het afspraakmoment een e-mail als herinnering ontvangen. Voor de kinderen van 24 en 30 maanden zal bovendien nog een sms gestuurd worden.
- Kind en Gezin en de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg expliciteren en bouwen de samenwerking verder uit, vooral bij kwetsbare gezinnen.
- Kind en Gezin en de Vlaamse Vereniging voor Tandartsen (VVT) werken samen om beeldende adviezen over mondzorg bij kleine kinderen te geven aan ouders.

2. KERNCIJFERS

Dienstverlening

Uitgevoerd in:	2007	2008	2009	2010	2011
Dienstverlening in absolute aantallen in het Vlaamse en Brusselse Gewest					
Infoavonden Kind op Komst (aantal deelnemers)	31 148	31 744	32 763	32 874	30 320
Prenatale steunpunten (aantal consulten) ⁽¹⁾	4 449	3 107	2 327	NB	NB
Kennismakingsbezoeken ⁽²⁾	59 744	65 216	65 133	65 252 / 66 046	68 209 / 72 720
Gezinsbezoeken	172 366	170 484	168 150	157 801	140 657
Consulten (aanmeldingen)	526 720	536 080	540 478	543 394	547 916
Inloopteams (aantal bereikte personen)	4 876	3 313	3 801	4 556	4 369
Spreekuur opvoedingsondersteuning (aantal gesprekken) ⁽³⁾	2 590	4 348	5 610	3 370	2 629
Vaccinaties	603 925	621 541	632 547	641 321	650 670
Gehoortesten ⁽⁴⁾	67 748	69 551	69 096	69 686	70 345
Telefonische contacten via de Kind en Gezin-Lijn	267 462	263 121	266 356	279 023	273 520
E-mailcontacten via de Kind en Gezin-Lijn	15 781	19 023	13 833	22 158	27 099

Geboren in:	2007	2008	2009	2010	2011
Bereik als aandeel van de doelgroep (doelbereik) in het Vlaamse Gewest					
Kennismakingsbezoeken (als aandeel van de kinderen geboren in een kraamkliniek in het Vlaamse Gewest)	92,5%	92,0%	91,9%	92,4%	93,2% 95,8%
Gezinsbezoeken (minstens 1 huisbezoek in de neonatale periode)	97,3%	97,2%	97,3%	96,1%	96,4%
Consulten (minstens 1 consult in de neonatale periode)	88,2%	88,2%	88,3%	87,0%	87,9%
Vaccinaties ⁽⁵⁾	67,5%	NB	NB	NB	65,2%
Gehoortesten ⁽⁶⁾	94,0%	95,2%	94,7%	93,2%	93,8%
Telefonische contacten via de Kind en Gezin-Lijn ⁽⁷⁾	69,6%	70,6%	70,2%	74,3%	71,9%

3.1 Bereik van de dienstverlening van Kind en Gezin, in absolute aantallen en als aandeel van de doelgroep (in percentage)

(1) Uitsluitend aanmeldingen bij arts. Vanaf 1 juli 2008 werd het prenataal steunpunt in het UZ Gent niet meer erkend.

(2) Sinds de invoering van CORE/Mirage spreken we over kennismakingsbezoek i.p.v. bezoek aan bed. Een eerste bezoek kan ofwel in de kraamkliniek doorgaan, ofwel thuis (in het geval van poliklinische bevalling, thuisbevalling, ...). Vanaf 2010 zijn er dan ook 2 cijfers: het eerste telt uitsluitend de kennismakingsbezoeken in de kraamkliniek, het tweede betreft het totaal aantal kennismakingsbezoeken inclusief de kennismakingsbezoeken aan huis.

(3) Cijfer 2009: met telefoons - vanaf cijfer 2010: zonder telefoons.

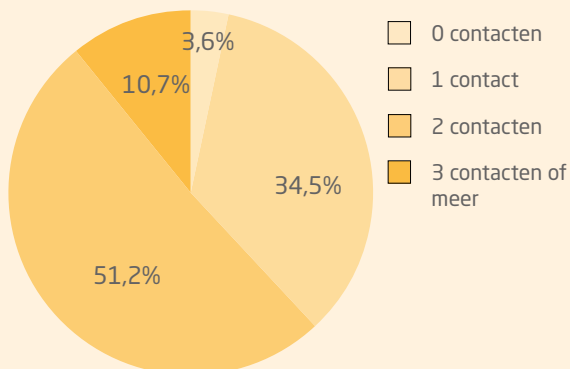
(4) Totaal aantal afgenomen gehoortesten, met inbegrip van door Kind en Gezin afgenomen opvolgingstesten. (ook NICU-kindjes).

(5) Aantal kinderen, geboren in 2009, die op de leeftijd van 18 maanden alle aanbevolen vaccins kregen binnen Kind en Gezin. Zonder Nicu, zonder overleden kinderen.

(6) Als aandeel van alle kinderen; in 2011 kreeg in totaal 97,2% van de kinderen het testaanbod; 2,7% was reeds elders getest, bij 0,7% van de kinderen werd de test geweigerd. Kinderen opgenomen in de NICU (Neonatale Intensive Care Unit) worden niet meegeteld.

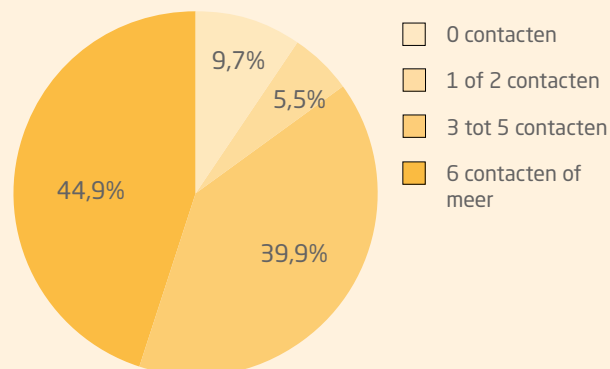
(7) Aandeel van de in het eerste kwartaal van het betrokken jaar levend geboren kinderen waarvoor er in het eerste levensjaar minstens één contact geweest is met de Kind en Gezin-Lijn.

Gezinsbezoeken - neontale periode

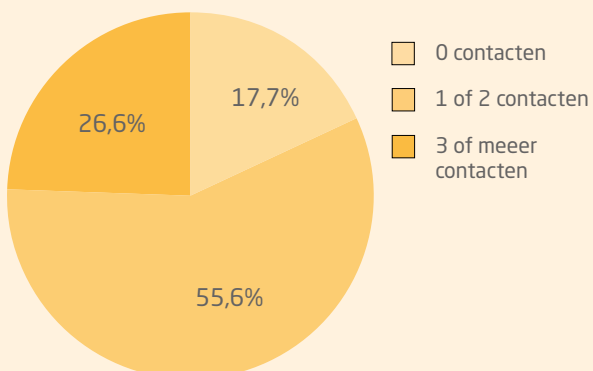
3.2 Doelbereik gezinsbezoeken ⁽¹⁾: percentage kinderen geboren in 2011 naargelang van het aantal gezinsbezoeken in de neonatale periode (0 tot 15 weken) - Vlaams Gewest
(1) Deze cijfers zijn niet volledig vergelijkbaar met de cijfers uit de voorgaande jaarverslagen, aangezien hier alle kinderen meegeteld worden en niet alleen de eerstgeborenen.

Consulten - eerste levensjaar

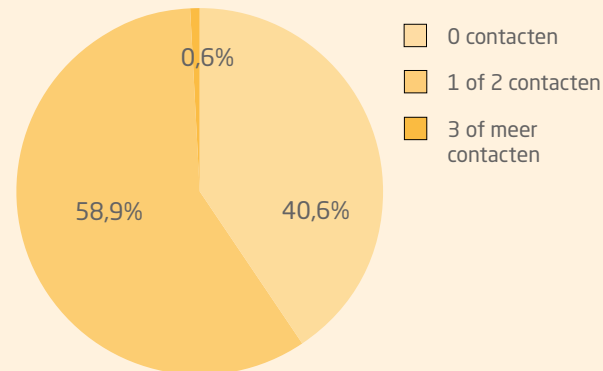
3.3 Doelbereik consulten: percentage kinderen geboren in 2010 naargelang van het aantal consulten in het eerste levensjaar - Vlaams Gewest

Consulten - tweede levensjaar

3.4 Doelbereik consulten: percentage kinderen geboren in 2009 naargelang van het aantal consulten in het tweede levensjaar - Vlaams Gewest

Consulten - derde levensjaar

3.5 Doelbereik consulten: percentage kinderen geboren in 2008 naargelang van het aantal consulten in het derde levensjaar - Vlaams Gewest

Aantal voorzieningen

	2007	2008	2009	2010	2011
Consultatiebureaus	342	342	342	342	342
Prenatale steunpunten	7	6	6	6	6
Inloopteams	13	13	15	15	15
Opvoedingswinkels	14	14	14	14	14
Diensten voor gezinsondersteunende pleegzorg (DGOP's)	4	4	4	4	4
Centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning (CKG's)	23	23	23	23	23
Vertrouwenscentra kindermishandeling	6	6	6	6	6
Projecten - Partnerships	8	8	10	9	7
Expertisecentra kraamzorg	6	6	6	6	6

3.6 Aantal voorzieningen binnen de preventieve zorg

Opvang voor kinderen in probleem- of crisissituaties

	2007	2008	2009	2010	2011
Centra voor kindercare en gezinsondersteuning (CKG's) ⁽¹⁾	1 485	1 505	1 505	1 505	1 566
Diensten voor gezinsondersteunende pleegzorg (DGOP's) ⁽²⁾	177	187	211	210	215
Projecten met ambulante en/of mobiele aanbod ⁽³⁾	37	33	43	31	30

3.7 Aantal erkende plaatsen in voorzieningen voor kinderen in probleem- of crisissituaties

(1) Aantal erkende plaatsen in voorzieningen voor kinderen in probleem- of crisissituaties.

(2) Aantal pleeg- en/of steungezinnen die kinderen opvingen.

(3) Aantal begeleide gezinnen met kinderen.

Vertrouwenscentra kindermishandeling

	2007	2008	2009	2010	2011
Aantal meldingen	4 704	4 490	4 858	5 007	5 510
Aantal betrokken kinderen	6 078	6 071	6 503	6 999	7 814

3.8 Aantal meldingen van een concrete vorm van kindermishandeling of -verwaarlozing (fysiek, emotioneel of seksueel) en aantal betrokken minderjarigen

3. DE DIENSTVERLENING VAN KIND EN GEZIN

De medewerkers van Kind en Gezin zetten zich dag na dag in voor het welzijn van jonge kinderen en hun ouders. Op het vlak van de medische preventie speelt Kind en Gezin in Vlaanderen al bijna 25 jaar een centrale rol, en de voorbije jaren werd er volop geïnvesteerd om ouders ook bij opvoedingsvragen een houvast te kunnen bieden. We werken bovendien samen met de gesubsidieerde voorzieningen om kinderen en gezinnen hulp te bieden bij verstoorde opvoedingssituaties en kindermishandeling.

3.1 Zwangerschap en bevalling

Infosessies

Aanstaande ouders zijn vaak op zoek naar informatie over het verloop van de zwangerschap, de bevalling en het ouderschap. Om hieraan tegemoet te komen, organiseert Kind en Gezin in samenwerking met de kraamklinieken *infoavonden 'Kind op Komst'* en infobeurzen. Er wordt informatie gegeven over onder andere de levenswijze en de mogelijke ongemakken tijdens de zwangerschap, de dienstverlening van Kind en Gezin, het ouderschap, de borstvoeding en het sociaal aspect van de zwangerschap en de geboorte. De aanstaande ouders worden bovendien rondgeleid in een verloskamer.

Zwangerschapsmap, zwangerschapspakket en zwangerschapsnieuwsbrieven

De *zwangerschapsmap* is een verzamelmap waarin zorgverleners (gynaecoloog, huisarts, vroedvrouw, ...) alle persoonlijke informatie over de opvolging van de zwangerschap en de geboorte noteren. De map bevat naast nuttige informatie over verschillende thema's zoals voeding tijdens de zwangerschap, bloedafnames en echografie, ook een aantal formulieren (bv. voor de aangifte van de zwangerschap aan de werkgever).

Aanstaande ouders kunnen een *zwangerschapspakket* aanvragen, bestaande uit een zwangerschapskalender en brochures over borstvoeding, kinderopvang, baby- en peuteruitzet en de dienstverlening van Kind en Gezin. Via de website van Kind en Gezin kunnen ouders zich ook inschrijven op elektronische *zwangerschapsnieuwsbrieven*, die wekelijks informatie geven over het verloop van de zwangerschap en de ontwikkeling van het ongeboren kind.

Prenatale steunpunten

Via prenatale steunpunten wil Kind en Gezin de doelgroep van maatschappelijk kwetsbare zwangere vrouwen bereiken. Dit gebeurt door zelf psychosociale begeleiding aan te bieden en voor de medische begeleiding te streven naar meer samenwerking met de medische reguliere sector. In de prenatale steunpunten in Antwerpen, Brussel, Gent en Mechelen worden de zwangere en haar partner al tijdens de zwangerschap toegeleid naar de medische reguliere sector. Daartoe worden netwerken uitgebouwd met gynaecologen, huisartsen en vroedvrouwen. De regioteamleden van Kind en Gezin nemen de psychosociale begeleiding op zich, de artsen de medische begeleiding.

Ook in enkele centrumsteden en kleinere steden wordt een prenatale werking uitgebouwd voor maatschappelijk kwetsbare zwangeren. Hier organiseert Kind en Gezin enkel de psychosociale begeleiding, voor de medische consulten wordt samengewerkt met artsen en vroedvrouwen.

Kennismakingsbezoek

Een regioverpleegkundige van Kind en Gezin bezoekt pas bevallen vrouwen in de kraamkliniek of thuis, in het geval van een bevalling met kortdurend verblijf of bij een thuisbevalling. Zij of hij stelt de dienstverlening voor, overhandigt een aantal informatieve brochures en gaat dieper in op hun vragen. Er kunnen ook afspraken gemaakt worden voor een huisbezoek en/of een bezoek aan het consultatiebureau.

Samenwerking met vroedvrouwen

Op regionaal niveau maken regioteams van Kind en Gezin afspraken met vroedvrouwen uit de thuiszorg over het naar elkaar doorverwijzen van cliënten, de onderlinge afstemming van de dienstverlening, de communicatie over de samenwerking, de dienstverlening aan gezinnen die extra zorg nodig hebben, enz. Op beleidsniveau worden afspraken gemaakt rond onder andere gezamenlijke studiedagen en het doorgeven van wetenschappelijke kennis. In 2011 werden er centrale en regionale overlegvergaderingen georganiseerd.

3.2 De Eerste weken, maanden en jaren van het kind

Kind en Gezin informeert en ondersteunt gezinnen op het vlak van gezondheid, voeding, verzorging, veiligheid, ontwikkeling en opvoeding van kinderen. Daartoe behoren ook de vaccinaties en het vroegtijdig signaleren van afwijkingen of risico's door bijvoorbeeld het screenen van het gehoor en het opsporen van opvoedings- of ontwikkelingsproblemen. De dienstverlening is gratis en beschikbaar voor alle ouders die er gebruik van wensen te maken.

Gezinsbezoeken

In de eerste 3 levensmaanden van het kind brengt een regioverpleegkundige minstens 2 huisbezoeken aan het gezin. Ouders kunnen hun vragen over het kind stellen aan de regioverpleegkundige en eventueel aan een gezinsondersteuner. De vragen kunnen bijvoorbeeld gaan over (borst)voeding, slapen, huilen of verzorgen, maar even goed over nood aan hulp of moeilijke financiële omstandigheden. Deze vragen worden in samenspraak met de ouders in kaart gebracht en de behoefte aan dienstverlening wordt ingeschat.

Consulten

Naast de huisbezoeken kunnen ouders voor 10 leeftijdsgebonden consulten terecht op een consultatiebureau voor het jonge kind. Een consult bestaat uit een medisch-preventief consult bij de consultatiebureau-arts en/of een sociaal-verpleegkundig consult bij de regioverpleegkundige van Kind en Gezin. Ouders kunnen er hun kind ook gratis laten vaccineren. In regio's met een groot aantal kansarme of allochtone gezinnen wordt de regioverpleegkundige bijgestaan door een gezinsondersteuner. Bij elke zitting zorgen vrijwilligers voor het onthaal en voor het wegen en meten van de kinderen.

In 2011 werd beslist om in 2012 van start te gaan met exclusieve verpleegkundige consulten (*RV-zittingen*) op de leeftijd van 6 maanden en 30 maanden. De transitie van de traditionele zittingen met arts en verpleegkundige naar de zittingen met enkel een verpleegkundige werd qua planning en subsidiëring volledig uitgetekend. Een werkgroep heeft de vorming en het opleidingsmateriaal in de vorm van een webmodule uitgewerkt.

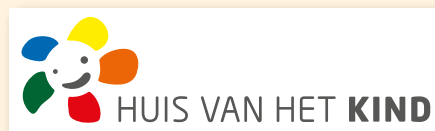
Project in de kijker**Huizen van het Kind: voor elke ouder, elk kind en elke vraag**

Bijna elke ouder in Vlaanderen kent het consultatiebureau van Kind en Gezin. Bijna elk kind ging er door de handen van een vrijwilliger, van een arts en van een verpleegkundige. Door haar grote bereik en haar laagdrempelig karakter heeft deze dienstverlening aan (aanstaande) ouders de voorbije 100 jaar een vaste en unieke plaats verworven in het leven van gezinnen.

In die 100 jaar tijd is er ook veel veranderd. De uitdagingen van de preventieve zorg veranderden, er kwam meer nood aan opvoedingsondersteuning, meerdere organisaties begonnen zich te richten op preventieve gezinsondersteuning, ... Tijd dus om met de consultatiebureaus nog meer actief in te spelen op deze veranderingen.

De preventieve gezinsondersteuning van vandaag gebeurt niet alleen door Kind en Gezin. Middenveldorganisaties, lokale besturen en private actoren nemen elk een deel op bij deze ondersteuning van de gezinnen. Het consultatiebureau blijft binnen dit geheel een referentiepunt voor ouders. Kind en Gezin wil haar consultatiebureaus als vaste waarde inzetten om de ouders op weg te helpen naar het aanbod van andere actoren.

Dit willen we doen door samen met onze partners Huizen van het Kind op te richten. In deze Huizen van het Kind vinden het consultatiebureau en het andere aanbod voor jonge ouders samen hun plaats. Deze Huizen worden het nieuwe referentiepunt voor ouders.

Aan welk aanbod denken we? Inloopteams, spreekuren opvoedingsondersteuning, opvoedingswinkels, groepswork, ontmoetingen en allerlei ander aanbod zoals mamacafés, voorlichtingsavonden, ... Dit diverse en uitgebreide aanbod wordt door verschillende actoren samengebracht. De Huizen van het Kind zijn dus het zichtbare resultaat van een sterk partnerschap in de ondersteuning van de gezinnen. Het is een (h)echt samenwerkingsverband voor ouders en kinderen.

Huizen van het Kind kunnen als geheel ook ingebed worden in Sociale Huizen, gelinkt worden aan wachtposten van huisartsenkringen, welzijnschamussen, ... Elk Huis van het Kind zal er dus wat anders uitzien want het uitzicht wordt bepaald door de lokale situatie. Maar ze hebben altijd één heel belangrijk ding gemeen: elke ouder, elk kind kan er altijd terecht met elke vraag.

Deze Huizen van het Kind moeten in partnerschap tussen Kind en Gezin, de organiserende besturen, de huisartsenkringen, de lokale besturen, de middenveldorganisaties en andere private actoren stap voor stap groeien en opgroeien in Vlaanderen. In 2013 moet er een nieuw regelgevend kader zijn voor de uitbouw van deze Huizen van het Kind. Vandaag zien we al dat er overal in Vlaanderen initiatieven genomen worden om te groeien naar Huizen van het Kind. Kind en Gezin engageert zich om deze initiatieven maximale kansen te geven.

Vaccinaties

Door de gratis vaccinaties op het consultatiebureau levert Kind en Gezin een belangrijke bijdrage aan de preventie van infectieziekten. Kind en Gezin publiceert elk jaar een *vaccinatie-rapport*, met uitgebreide informatie over de toepassing en het bereik van het vaccinatieschema voor zowel de totale populatie als voor deelgroepen. Het vaccinatie-rapport is te downloaden op onze website. Dankzij het registratie- en bestelsysteem Vaccinnet hebben alle huisartsen, kinderartsen, CLB's en andere vaccinatoren in Vlaanderen toegang tot een eenvoudig systeem voor het bestellen van

vaccins en het raadplegen van vaccinatiegegevens. Omwille van de stijgende incidentie van *kinkhoest* beveelt de Hoge Gezondheidsraad aan om iedereen die veel met zuigelingen in contact komt te vaccineren tegen kinkhoest. Daarom organiseerde Kind en Gezin in 2011 een gratis kinkhoest-vaccinatie voor alle personeelsleden. Sinds juli 2011 worden baby's gevaccineerd met een 13-valent i.p.v. een 7-valent pneumokokkenvaccin waardoor ze nu nog beter beschermd worden.

Gehoorscreening

Sinds 1998 zet Kind en Gezin een geavanceerde gehoortest in om aangeboren gehoorstoornissen al vroeg op te sporen. Door een snelle behandeling kunnen de negatieve gevolgen voor de taal- en spraakontwikkeling worden gereduceerd. Bij een afwijkende test wordt er doorverwezen naar gespecialiseerde referentiecentra. Het Algo3i-toestel, dat beide oortjes tegelijk test, werd in 2007 veralgemeend in gebruik genomen. Uit analyse van de Kind en Gezin-verwijzingen blijkt dat de meeste dove kinderen na implantatie van een elektronisch oortje uiteindelijk het gewone onderwijs kunnen volgen.

Oogscreening

Tijdens het consult van 12 maanden en 24 maanden worden de ogen van het kind met behulp van een elektronisch screeningtoestel getest. Bij afwijkend resultaat wordt het kind doorgestuurd naar een oogarts. Er werd een webmodule en een draaiboek voor een workshop ontwikkeld, die kunnen gebruikt worden voor opleiding van regioteamleden en artsen. Eind 2011 werd de oogscreening in heel de provincie Limburg geïmplementeerd.

3.3 Opvoedingsondersteuning op maat

Kind en Gezin wil ouders maximaal ondersteunen bij de opvoeding van hun jonge kind. We streven ernaar om ouders een adequaat antwoord te bieden bij lichte opvoedingsproblemen en om de netwerken rond gezinnen - en in het bijzonder rond gezinnen die weinig steun ervaren vanuit hun onmiddellijke omgeving - te versterken. Onderzoek toont immers aan dat 30% van de ouders aangeeft vragen te hebben bij het gedrag van hun kinderen of over de relatie met hun kinderen. Tijdens de consulten en huisbezoeken kunnen ouders met hun zorgen en vragen over opvoeding terecht bij de regioverpleegkundige, die hierop een aanbod op maat van de ondersteuningsbehoefte van het gezin formuleert.

Spreekuur opvoedingsondersteuning

Het spreekuur opvoedingsondersteuning is een vorm van kortdurende individuele ondersteuning die uitgaat van een specifieke vraag van de ouders en die geboden wordt door een medewerker van Kind en Gezin die geschoold is in het voeren van pedagogische adviesgesprekken. Bij het bespreken van deze vragen, die te maken hebben met thema's zoals koppigheid, driftbuien, slapen, eten, huilen en zindelijkheid, wordt teruggerepen naar de positieve krachten in het gezin en richt de medewerker zich op de actuele situatie van ouders en kinderen. Deze uitgangspunten vormen ook de basis van het Triple P-programma.

Triple P

Triple P ('Positive Parenting Program') is een Australisch programma dat voorziet in een getrappt aanbod van opvoedingsondersteuning. Triple P werd al in verschillende landen en culturen op zijn effectiviteit onderzocht. Er is op elk niveau materiaal uitgewerkt, zowel voor dienstverleners als voor ouders. Het programma zou een structuur kunnen bieden voor de verdere verspreiding van het methodisch werken rond opvoedingsondersteuning binnen Kind en Gezin en bij zijn partners.

Triple P werd daarom de voorbije jaren als proefproject geïmplementeerd in alle regio's van de provincie Antwerpen. Alle regioteamleden werden in de methodiek opgeleid en er werden intervisies opgezet om de regioteamleden te ondersteunen bij de uitvoering. In 2009 werd werk gemaakt van de evaluatie van het programma, met een externe evaluatie van de Triple P level 3-methodiek door prof. Johan Vanderfaeillie en van de voorbereiding van een interne procesevaluatie. Het eindrapport van de procesevaluatie werd in mei 2010 door het Directiecomité van Kind en Gezin positief beoordeeld.

In 2011 werden de regioteamleden van Oostende, op uitnodiging van de stad Oostende, getraind in de Triple P-methodieken level 2 en level 3. Binnen de dienstverlening werd gestart met de implementatie van de methodiek level 2 en vanaf het najaar van 2011 kunnen alle ouders in de regio Oostende een beroep doen op dit aanbod.

Opvoedingswinkels

De regioteams staan op het terrein van de opvoedingsondersteuning niet alleen. Daarom bouwt Kind en Gezin opvoedingsondersteuning uit in een netwerk van interne en externe partners. Binnen dit netwerk nemen de opvoedingswinkels een centrale plaats in. Sinds 2008 worden 14 opvoedingswinkels door Kind en Gezin in samenwerking met het agentschap Jongerenwelzijn erkend en gesubsidieerd. 8 opvoedingswinkels in niet-centrumsteden kregen een kwaliteitslabel.

In een opvoedingswinkel kunnen ouders op een eenvoudige manier antwoord krijgen op al hun opvoedingsvragen. Samen met zijn partners wil Kind en Gezin zo een klimaat creëren waarin ouders zonder schroom naar buiten kunnen treden met hun vragen en onzekerheden over opvoeden.

3.4 Versterken van de dienstverlening aan maatschappelijk kwetsbare gezinnen

Kind en Gezin heeft in zijn dienstverlening bijzondere aandacht voor gezinnen die met uitsluiting bedreigd zijn of in uitsluiting leven en een gebrekkige toegang hebben tot maatschappelijk hooggewaardeerde goederen zoals werk,

inkomen, huisvesting, school en gezondheidszorg. Kind en Gezin streeft ernaar om mogelijke gezondheidsrisico's en -verschillen bij kinderen in kansarmoede weg te werken of te voorkomen door een kwaliteitsvolle dienstverlening aan maatschappelijk kwetsbare gezinnen en door ervoor te zorgen dat de ouders zich versterkt weten. Op die manier willen we effectief bijdragen aan maximale ontplooiingskansen voor de betrokken kinderen.

Project in de kijker

Het aanmoedigen van borstvoeding bij kansarme (aanstaande) gezinnen

Borstvoeding biedt tal van gezondheidsvoordelen zowel voor de baby als voor de moeder. In Vlaanderen krijgt bijna 67% van de pasgeboren kinderen op dag 6 uitsluitend borstvoeding. Kinderen in een Belgisch kansarm gezin krijgen veel minder borstvoeding dan andere kinderen (nauwelijks 39%). Aangezien er heel wat drempels zijn voor Belgische kansarme gezinnen om borstvoeding te geven en omdat de bestaande kanalen van Kind en Gezin (informatieavonden Kind op Komst voor aanstaande ouders, brochures, website, ...) deze doelgroep vaak niet bereiken, werd in september 2010 een project opgestart in cofinanciering met de Koning Boudewijnstichting. Niet alleen de drempels maar ook de succesfactoren werden in kaart gebracht. Via gesprekken met moeders en praktijkwerkers

enerzijds en literatuurstudie anderzijds werd gezocht naar kritische succesfactoren voor een zinvol ondersteuningsaanbod voor Belgische kansarme (aanstaande) ouders bij de voedingskeuze voor hun kind. Het perspectief van de ouders staat daarbij centraal. Het project loopt vanaf 2011 via 5 inloopteams in grootsteden, centrumsteden en landelijke gebieden in Oost- en West-Vlaanderen.

In 2011 werd de informatiecampagne ter promotie van borstvoeding in Limburg verder financieel ondersteund. De campagne werd mee gedragen door de Provinciale Dienst Gezondheid, het Logo en alle partners die borstvoeding promoten.

Ondersteuning van gezinnen met een drieling

Een geboorte van een drieling betekent een grote belasting voor het gezin. Kind en Gezin bood daarom een specifieke ondersteuning via een voltijdse kinderverzorg(st)er en een halftijdse poetshulp tot de kinderen 3 jaar werden. Een evaluatie van de organisatie van de meerlingenhulp bracht een aantal knelpunten aan het licht die binnen de bestaande werking onvoldoende aangepakt konden worden. Om een flexibele ondersteuning van gezinnen met een drieling mogelijk te maken, werd de hulp daarom vanaf 1 juli

2011 geïntegreerd binnen de *diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg*, die aangestuurd worden door het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid. Bij deze diensten kunnen ouders terecht voor verzorging van de kinderen, hulp in het huishouden, schoonmaak van de woning, e.a. Bovendien kunnen ouders voor kinderopvang ook terecht binnen de reguliere kinderopvangvoorzieningen. De regio-teamleden en de expertisecentra kraamzorg ondersteunen deze gezinnen al voor de geboorte.

De zorgcoördinator drielingen van Kind en Gezin is het eerste aanspreekpunt en helpt het gezin wegwijs te maken in de hulpverlening, vertrekkend vanuit hun specifieke vragen.

Verdere professionalisering van de dienstverlening aan maatschappelijk kwetsbare gezinnen

Met het oog op het realiseren van zijn missie heeft Kind en Gezin in 2011 ingezet op het consolideren en versterken van het huidige draagvlak m.b.t. kwaliteitsvolle dienstverlening aan gezinnen, in het bijzonder aan maatschappelijk kwetsbare gezinnen.

In de volgende jaren wordt extra ingezet om volgende doelstellingen te realiseren:

- Kind en Gezin en zijn partners hebben aandacht voor en spelen soepel en gericht in op de diversiteit in de samenleving.
- Kind en Gezin en zijn partners zijn in staat om in elk maatschappelijk kwetsbaar gezin verbindend te werken, zowel naar het gezinsproject als naar de omgeving.
- Kind en Gezin en zijn partners zijn in de mogelijkheid om het perspectief van sociale uitsluiting omwille van armoede en/of migratie op alle niveaus van de organisatie in te brengen.
- Kind en Gezin vormt met zijn partners en elke relevante actor in het veld werkzame netwerken.

Inloopteams

De door Kind en Gezin gesubsidieerde inloopteams organiseren groepswork voor ouders en aanstaande ouders rond de opvoeding van en de zorg voor hun kind. Waar nodig kunnen ze gezinnen ook bijstaan met individuele ondersteuning, bemiddeling en begeleide doorverwijzing. Om de toegankelijkheid van de dienstverlening te verbeteren, in het bijzonder voor kansarme gezinnen, organiseren ze een onthaalfunctie.

De 15 inloopteams zijn actief in achtergestelde buurten van acht Vlaamse steden en in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Vanuit hun laagdrempelige karakter en hun groepsgerichte werking zijn de inloopteams complementair aan de overige dienstverlening van Kind en Gezin.

Kleuterparticipatie

Kind en Gezin onderneemt samen met het beleidsdomein Onderwijs een aantal acties om de deelname van kleuters aan het kleuteronderwijs te stimuleren. Ouders worden tijdens de consulten geïnformeerd over het belang van het kleuteronderwijs en worden aangespoord om stil te staan bij de keuze van een kleuterschool. Daartoe werd de Schoolkieswijzer ontwikkeld, een ondersteunend instrument voor ouders. Maatschappelijk kwetsbare gezinnen kunnen - indien nodig - een beroep doen op extra ondersteuning voor de toeleiding, rekening houdend met het lokale inschrijvingsbeleid. Vanuit haar of zijn preventieve opdracht staat de regio-verpleegkundige stil bij de voorbereiding op en de overgang naar de kleuterschool (de ontwikkeling van peuter naar kleuter en hoe je daarmee als ouder omgaat). Daarnaast brengt Kind en Gezin vanuit zijn preventieve opdracht een huisbezoek aan de niet in de kleuterschool ingeschreven kinderen om ze extra te motiveren voor en te ondersteunen bij de instap in de kleuterschool. Aanvullend worden ook ouderbijeenkomsten (groepsgerichte activiteiten) georganiseerd rond het thema 'De kleuterschool'.

Deze acties krijgen vorm met ondersteuning van 5 provinciale medewerkers Kleuterparticipatie.

In de inloopteams wordt binnen de ouderwerking rond kleuterparticipatie gewerkt. Het daartoe ontwikkelde materiaal is in 2011 ook digitaal ter beschikking gesteld aan de kinderopvang.

Project in de kijker**Kind in Beeld - dienstverlening**

De nieuwe Kind in Beeld-publicatie 'Dienstverlening' geeft een overzicht van het aanbod van Kind en Gezin voor aanstaande ouders en ouders met jonge kinderen. Deze publicatie is toegankelijk voor (aanstaande) ouders die beperkt toegang hebben tot geschreven informatie.

Met deze nieuwe publicatie willen we regioteamleden ondersteunen bij hun contacten met anderstalige (aanstaande) ouders, (functioneel) analfabete (aanstaande) ouders en (aanstaande) ouders met een licht mentale handicap. De foto's en schema's bieden een houvast om (aanstaande) ouders te laten kennismaken met ons aanbod.

De publicatie is als volgt opgebouwd:

- Wat is Kind en Gezin?
- Thema's Kind en Gezin
- Gezinsondersteuning voor de geboorte
- Gezinsondersteuning na de geboorte
- Kind en Gezin contacteren

Daarnaast is er een blad 'Prenataal huisbezoek en consult' beschikbaar. Omdat prenatale consulten niet in elke regio plaatsvinden, is er gekozen voor een apart blad.

3.5 Opvoedingshulp bij opvoedingsspanning en -crisis

Bij probleem- of crisissituaties met jonge kinderen kunnen ouders een beroep doen op een aantal voorzieningen die door Kind en Gezin erkend en gesubsidieerd worden.

Centra voor kindercare en gezinsondersteuning (CKG's)

De centra voor kindercare en gezinsondersteuning (CKG's) bieden aan gezinnen met jonge kinderen (van 0 tot 12 jaar) een tijdelijke ondersteuning om een moeilijke periode door te komen. Die hulp kan bestaan uit een pedagogische begeleiding aan huis ofwel uit een verblijf van het kind in het centrum gedurende een dagdeel of 24 uur op 24 uur, gekoppeld aan een gezinsbegeleiding.

De CKG's ondersteunen zowel gezinnen waarin de opvoeding door situationele factoren tijdelijk belemmerd wordt (bv. een ouder met kanker die niet kan terugvallen op een sociaal netwerk) als gezinnen die om uiteenlopende redenen (bv. aard van het kind, kenmerken van de ouder, armoede) in een opvoedingscrisis of risicosituatie voor een problematische opvoeding zijn beland. Het is daarbij van belang dat de situatie van dien aard is dat ze nog kan worden gekeerd door tijdig in te grijpen, en dat de gezinnen zelf, eventueel met de hulp van een andere hulpverlener, de stap zetten om op deze hulpverlening een beroep te doen. De CKG's kunnen ook hulp bieden bij acute crisissituaties waarvoor onmiddellijk een oplossing gevonden moet worden.

In 2011 is er vanuit Kind en Gezin verder voorbereid aan een nieuwe regelgeving voor de CKG's. In het najaar werden regelgevende teksten ingediend, in eerste instantie bij Inspectie Financiën, van waaruit het verdere traject zal volgen. Ter voorbereiding van de nieuwe regelgeving werd sterk geïnvesteerd in communicatie en overleg, zowel met CKG's als met de verwijzende instanties van Jongerenwelzijn. De CKG's blijven inzetten op het vlak van methodieken. Triple P, Stop 4-7, Amber en Tuimel worden door verschillende CKG's aangeboden. In 2011 verenigden verschillende CKG's zich rond het thema 'Mantelzorg'. Bedoeling is om een bestaande methode (Plan vzw) te vertalen naar de praktijk binnen de CKG's. In 2011 organiseerden zij hierover een studiedag.

Tot slot zijn CKG's een actieve partner in de crisisnetwerken van Integrale Jeugdhulp. Naast crisisopvang zijn er ook CKG's die crisisbegeleiding en interventie aanbieden.

Diensten voor gezinsondersteunende pleegzorg (DGOP)

Bij een probleem- of crisissituatie is ook kortstondige opvang mogelijk in een pleeggezin dat aangesloten is bij een dienst voor gezinsondersteunende pleegzorg (DGOP). Zowel de gezinnen als de pleeggezinnen worden professioneel ondersteund door deze diensten.

3.6 Preventie van en hulpverlening bij kindermishandeling

Preventie

Kind en Gezin ondersteunt kwetsbare zwangeren en jonge ouders als het (toekomstig) samenleven tussen ouder en kind dreigt vast te lopen en dit risico's kan inhouden voor de ontwikkeling en het welzijn van het kind.

Door het systematisch inzetten van opvoedingsondersteuning willen we bijdragen tot de preventie van zorgwekkende opvoedingssituaties en kindermishandeling.

Signalering van zorgwekkende opvoedingssituaties

Kind en Gezin investeert in het vroegtijdig onderkennen van situaties waar het minder goed loopt. De regioteamleden van Kind en Gezin worden opgeleid voor en ondersteund bij het signaleren van opvoedingssituaties die een ernstige bedreiging vormen voor de ontwikkeling en het welzijn van kinderen. Gezinnen krijgen de nodige ondersteuning om de relatie tussen ouder en kind optimale kansen te bieden. Daarbij spelen doorverwijzing naar en samenwerking met partners in de hulpverlening een belangrijke rol.

De vertrouwenscentra kindermishandeling

De vertrouwenscentra kindermishandeling (VK's), die door Kind en Gezin erkend en gesubsidieerd worden, zijn een aanspreekpunt voor alle mogelijke situaties van intrafamiliaal geweld op kinderen. Iedereen, zowel hulpverleners als de kinderen zelf en ook mensen uit de omgeving van een kind, die een vermoeden of een ongerustheid heeft over de veiligheid van een kind, kan contact opnemen met een VK voor advies of met een concrete hulpvraag. De medewerker van het VK luistert, geeft advies en kan hulp organiseren.

Project in de kijker

Meldpunt 'Geweld, Misbruik en Kindermishandeling'

Uit alle gesprekken en hoorzittingen van het afgelopen jaar komt duidelijk naar voor dat kindermisbruik en kindermishandeling geen problemen zijn waar één of twee sectoren mee geconfronteerd worden. Kindermishandeling is een complex en moeilijk te ontrafelen kluwen dat zich op vele levensdomeinen en in verschillende situaties kan voordoen. Het is de overtuiging van de minister dat we in de strijd tegen kindermishandeling en kindermisbruik maar vooruitgang kunnen boeken als we doelgericht samenwerken: samenwerking is een cruciale uitdaging, zowel beleidsmatig als op het terrein.

De minister stelde daarom voor de beschikbare middelen te bundelen om voor de brede bevolking één herkenbaar punt te hebben waar ze terecht kan met vragen en meldingen over kindermishandeling en kindermisbruik. Dit meldpunt wordt bemand door de

sectoren die nu al ervaring hebben met het organiseren van telefonische permanentie in de hulpverlening en die een snelle en laagdrempelige hulpinterventie kunnen realiseren. In 2011 vonden voorbereidende gesprekken plaats tussen de centra algemeen welzijnswerk en de vertrouwenscentra kindermishandeling. Deze gesprekken hebben geleid tot een concreet voorstel voor de realisatie van één meldpunt vanaf het voorjaar van 2012.

De Vlaamse Regering besliste dan ook om uitvoering te geven aan de opstart en de uitbouw van één centraal meldpunt 'Geweld, Misbruik en Kindermishandeling' en de realisatie ervan via een informatie- en sensibiliseringscampagne naar de brede bevolking toe bekend te maken.

Het meldpunt en de sensibiliseringscampagne worden nog in het voorjaar van 2012 gerealiseerd.

3.7 Gezondheidsbevordering in samenwerking

Kind en Gezin bouwt zijn beleid inzake gezondheidsbevordering uit in nauwe samenwerking met zijn partners en werkt actief mee aan Vlaamse en internationale initiatieven met hetzelfde doel.

In het kader van het Vlaams actieplan 2009-2015 'Voeding en Beweging' werden strategieën en prioriteiten uitgeschreven. Kind en Gezin werkt actief mee aan strategie 2 'Gezond bewegen en evenwichtiger eten in de leefomgeving van kinderen en jongeren (0 tot 18 jaar)'. Als prioriteit werd hierbij o.a. gekozen om van borstvoeding de norm te maken. Kind en Gezin werkt mee om tegen 2015 de doelstelling '74% van de kinderen krijgt bij de geboorte borstvoeding' te bereiken. In 2011 keurde de Vlaamse minister voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Jo Vandeuren, een aantal projecten goed om bij gezinnen de gezondheidsschade door tabak, alcohol en drugs te voorkomen en/of gezondheidswinst te bekomen via gezonde voeding en voldoende beweging. Kind en Gezin werkt actief mee aan een aantal projecten die vanaf 2012 worden uitgevoerd.

Hoofdstuk 4

ADOPTIE

1. TRENDS, REALISATIES EN PLANNEN

Vaststellingen en trends

- In 2011 meldden zich 37% minder kandidaat-adoptieouders aan voor een interlandelijke adoptie.
- Deze trend zet zich door in de rest van de adoptie-procedure, met meer dan 30% minder uitgereikte attesten van voorbereiding en geschiktheids-vonnissen.
- Voor het tweede jaar op rij plaatsten de interlandelijke adoptiediensten minder kinderen, ditmaal daalde het aantal plaatsingen met 12%. Dit brengt ons terug op het niveau van 2007.
- Steeds meer kinderen, geplaatst via de interlandelijke adoptiediensten, zijn ouder dan 4 jaar. In 2011 ging het om bijna 27% van de geplaatste kinderen.
- De interlandelijke adoptiediensten blijven inspanningen doen om extra kanalen te laten onderzoeken. In 2011 werden 5 inlichtingendossiers ingediend bij de VCA (Vlaamse Centrale Autoriteit inzake Adoptie).

Realisaties in 2011

- De VCA verkende samen met de Franse Gemeenschap de situatie in Haïti, 1 jaar na de aardbeving. Daarnaast maakt de VCA deel uit van de Montréalgroup, een internationale werkgroep die een actieplan uitwerkte met het oog op de implementatie van de Haagse principes en het versterken van de overheidsstructuren bevoegd voor adoptie.
- De Franse Gemeenschap organiseerde een reeks van 'tables rondes' over verschillende aandachtspunten inzake interlandelijke en binnenlandse adoptie, de VCA nam deel aan 2 vergaderingen.
- De Nederlandse overheid organiseerde een congres rond interlandelijke adoptie waar de VCA een korte voordracht gaf en een workshop begeleidde.
- De VCA ontving delegaties uit Burkina Faso en Togo en de contactpersonen van de adoptiediensten uit Ethiopië, Colombia en Honduras.
- De VCA nam deel aan de informele vergadering van de Europese centrale autoriteiten die doorging in Rome.
- De VCA maakt deel uit van de pilootgroep van de Europese centrale autoriteiten die de samenwerking tussen de Europese landen wil verhogen. De pilootgroep kwam 2 keer samen in 2011.

Plannen voor 2012

- Voorbereiden van de besluiten van de Vlaamse Regering ter uitvoering van het nieuwe decreet Interlandelijke Adoptie, dat werd goedgekeurd in het Vlaams Parlement.
- Omvormen van de VCA naar het nieuwe Vlaams Centrum voor Adoptie.
- Verder implementeren van de bevindingen uit het onderzoek naar de geschiktheidsonderzoeken met het oog op de optimalisering van de beoordeling van de geschiktheid van kandidaat-adoptieouders.
- Verderzetten van het vormingstraject voor adoptie van kinderen met special needs.
- Verder bouwen aan een grotere samenwerking tussen de Europese centrale autoriteiten inzake interlandelijke adoptie.

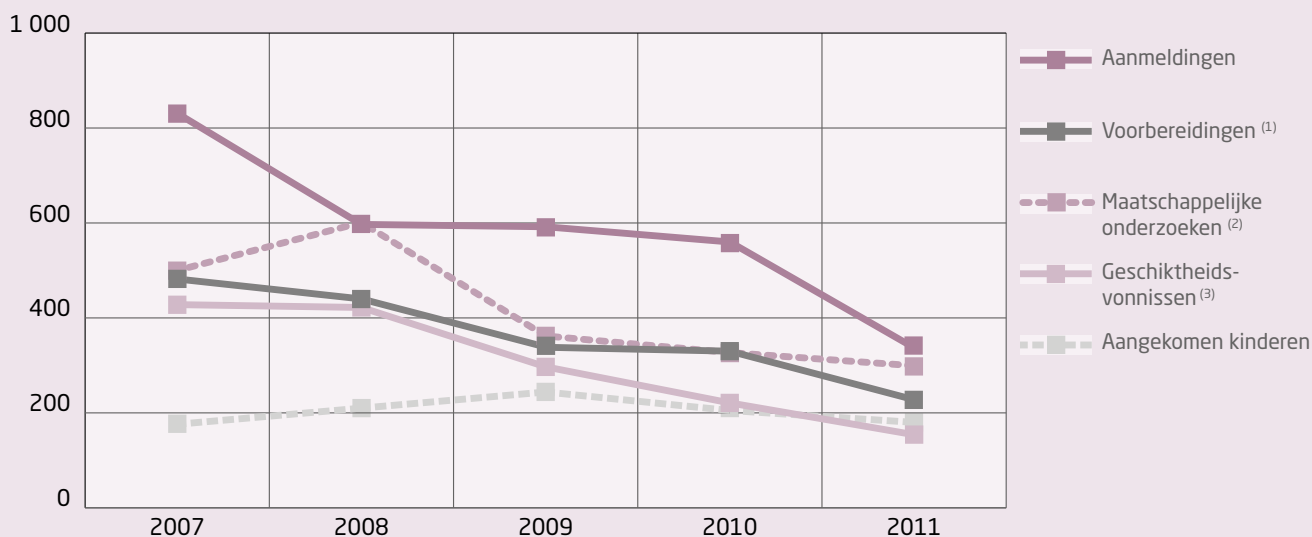
- Meer en meer herkomstlanden zien de voordelen van een toetreding tot het Haags Adoptieverdrag. Haïti ondertekende, Senegal trad toe tot en Vietnam ratificeerde het Verdrag in 2011.
 - Interlandelijke adoptie door paren van gelijk geslacht is in de praktijk nog niet gerealiseerd, maar via binnenlandse adoptie werd al 1 kind op 4 geplaatst bij een homopaar.
 - Het aantal kandidaten dat zich aanmeldde voor de adoptie van een kind via een binnenlandse adoptiedienst daalde met 21% en komt daarmee op het niveau van 2009.
 - Meer dan de helft van de aanmeldingen voor zelfstandige binnenlandse adoptie blijft gaan over adoptie door meemoeders van het kind van hun partner.
- Raadpleeg onze publicatie 'Het kind in Vlaanderen' voor meer vaststellingen en trends.

- Het wetenschappelijk onderzoek naar de geschiktheidsonderzoeken werd gepubliceerd en het vervolgtraject werd voorbereid. Een procesbegeleider zal in 2012 de implementatie van het onderzoek in de werking van de diensten voor maatschappelijk onderzoek begeleiden.
- De werkgroep Special needs-adoptie formuleerde aanbevelingen voor de Vlaamse Regering. Een vormingstraject voor de hele adoptiesector wordt op poten gezet.
- Een nieuwe samenwerking inzake kanaalonderzoeken werd uitgewerkt tussen de VCA en de adoptiediensten.
- Het onderdeel Adoptie op de nieuwe website van Kind en Gezin werd herwerkt en gepubliceerd.

- Organiseren van een consultatieronde voor binnenlandse adoptie met het oog op de voorbereiding van een decreet Binnenlandse Adoptie.
- Uitwerken van een communicatiestrategie over de adoptierealiteit in Vlaanderen en de landen van herkomst.

2. KERNCIJFERS

Interlandelijke adoptie

4.1 Overzicht interlandelijke adoptie

(1) Het aantal uitgereikte attesten van voorbereiding; voorbereiding is alleen nodig voor de eerste adoptie.

(2) Het aantal gerealiseerde maatschappelijke onderzoeken door een dienst voor maatschappelijk onderzoek.

(3) Het aantal door de jeugdrechtbank uitgesproken geschiktheidsvonnissen die de VCA ontvangen heeft via de Federale Centrale Autoriteit (FCA), voor 2011 ontvangen op 31 januari 2012.

Aangekomen kinderen volgens herkomstland

Herkomstland	2010		2011	
	Aantal	%	Aantal	%
Burkina Faso	0	0,0	1	0,5
China	18	8,8	12	6,7
Colombia	3	1,5	2	1,1
Ethiopië	87	42,4	102	56,7
Filipijnen	2	1,0	5	2,8
Haïti	3	1,5	0	0,0
India	10	4,9	6	3,3
Kazachstan	64	31,2	22	12,2
Marokko	0	0,0	3	1,7
Nigeria	0	0,0	1	0,5
Polen	0	0,0	12	6,7
Rusland	0	0,0	0	0,0
Sri Lanka	3	1,5	2	1,1
Thailand	3	1,5	2	1,1
Zuid-Afrika	12	5,9	10	5,6
Totaal uit het buitenland afkomstig	205	100,0	180	100,0

4.2 Aangekomen kinderen na bemiddeling door een erkende adoptiedienst, volgens herkomstland

Zelfstandige Interlandelijke adoptiedossiers

	2010	2011
Kanaaldossier ontvangen	44	31
<i>waarvan intrafamiliaal</i>	35	22
Kanaalonderzoek opgestart (na geschiktheidsvonnis)	12	15
Goedkeuring kanaal	12	7
Weigering kanaal	11	3
Verzending naar buitenland	8	5
Ontvangen kinddossier	7	7
Goedkeuring kindtoewijzing	4	4
Weigering kindtoewijzing	1	3

4.3 Kerncijfers over zelfstandige interlandelijke adoptiedossiers

Binnenlandse adoptie

	2010	2011
Aantal aanmeldingen		
Adoptiedienst	209	164
Zelfstandig	460	409
<i>waarvan stiefouder hetero</i>	164	148
<i>waarvan stiefouder holbi</i>	261	240
<i>waarvan bekend kind</i>	35	21
Totaal	669	573
Afgeronde voorbereidingen		
Adoptiediensten	23	21
Zelfstandig	295	401
Totaal	318	422
Aantal plaatsing via adoptiedienst	31	25

4.4 Aantal aanmeldingen, afgeronde voorbereidingen en plaatsingen

Raadpleeg het Activiteitenverslag van de Vlaamse Centrale Autoriteit inzake Adoptie op onze website voor meer gedetailleerd cijfermateriaal.

3. KERNTAKEN

De VCA werkt onder leiding van de Vlaamse adoptieambtenaar, Dorine Chamon. Het team van de VCA neemt een reeks taken op die gericht zijn op de kandidaat-adoptanten (o.a. informatie, trajectbegeleiding), de adoptiesector (o.a. erkenning, begeleiding, werkafspraken, overleg en informatieverstrekking) en de herkomstlanden (o.a. kanaalcontrole, samenwerking).

3.1 Informatie

De VCA verstrekt doorlopend informatie over de verschillende aspecten van adoptie aan alle geïnteresseerden (kandidaat-adoptanten, binnenlandse en buitenlandse overheden, ...). Dit gebeurt door middel van informatiebrochures, e-mail en telefonische contacten, maar ook via de website van Kind en Gezin, die een overzicht biedt van de adoptieprocedure en antwoord geeft op enkele veelgestelde vragen.

3.2 Trajectbegeleiding van de kandidaat-adoptanten voor interlandelijke adoptie

2 trajectbegeleiders leiden de kandidaat-adoptanten door de soms complexe adoptieprocedure: de registratie van de aanmeldingen, het doorverwijzen naar voorbereidingscentra en diensten voor maatschappelijk onderzoek, het verzenden van gezinsrapporten naar de jeugdrechtbanken, het verzenden van het geschiktheidsvonnis en het verslag van het Openbaar Ministerie naar het herkomstland (al dan niet via de adoptiedienst), de goedkeuring van de kindtoewijzing, het registreren van de erkenning, enz.

1 trajectbegeleider begeleidt de kandidaat-adoptanten die een zelfstandige interlandelijke adoptie wensen te realiseren los van een adoptiedienst. Dit omvat onder meer de behandeling van aanvragen voor intrafamiliale interlandelijke adoptie.

3.3 Binnenlandse adoptie

Voor binnenlandse adoptie is de VCA het centrale aanmeldingspunt. Als de binnenlandse adoptiediensten behoefte hebben aan nieuwe kandidaten, worden die uitgenodigd voor een vorming. Dit voorbereidingsprogramma wordt gegeven door de vzw EVA-vorming, waarin de binnenlandse adoptiediensten zich verenigden. Na het volgen van de voorbereiding kiezen de kandidaten voor een adoptiedienst die zal instaan voor de verdere bemiddeling. Een groot aantal aanmeldingen gaat over zelfstandige binnenlandse adopties, meestal stiefouder-adoptie. Voor hen geeft EVA-vorming een aangepaste voorbereidingscursus.

3.4 Kanaalcontrole/opvolging en samenwerking met de herkomstlanden

De VCA zorgt voor het onderzoek en de eventuele goedkeuring van de adoptiekanalen die worden voorgesteld door adoptiediensten of zelfstandige adoptanten. De VCA werkt hiervoor nauw samen met de Federale Centrale Autoriteit (FCA), de FOD Buitenlandse Zaken en hun ambassades overal in de wereld, de Dienst Vreemdelingenzaken en de centrale autoriteiten van de Franse en de Duitstalige Gemeenschap. Daarnaast investeren we ook in de samenwerking met buitenlandse overheden, met het oog op het waarborgen van het belang van het kind en zijn fundamentele rechten bij interlandelijke adoptie.

In 2011 werden verschillende bezoeken aan Haïti gebracht om samen met de overheden de adoptieprocedure te verbeteren. Er werden delegaties ontvangen uit Burkina Faso en Togo en de contactpersonen van de adoptiediensten uit Ethiopië, Colombia en Honduras bezochten de VCA.

De VCA onderhoudt goede contacten en een regelmatige informatiedoorstroom met de andere centrale autoriteiten. De adoptieambtenaar nam deel aan het jaarlijks congres voor Europese centrale autoriteiten dat in 2011 plaatsvond in Rome en aan de bijeenkomsten van de pilootgroep, waaronder die in Rome. Hier was ook overleg met de Nepalese autoriteiten.

3.5 Adoptiebemiddeling begeleiden en verbeteren

De VCA begeleidt erkende adoptiediensten bij het tot stand brengen van een samenwerkingsverband in het buitenland, bij het ontwikkelen van concrete bemiddelingsprocedures en bij het evalueren en verbeteren van de concrete adoptiebemiddeling.

De VCA organiseert bovendien op geregelde tijdstippen structureel overleg met en tussen de partners uit het adoptiewerkveld, met name de voorbereidingscentra, de diensten voor maatschappelijk onderzoek inzake interlandelijke adoptie, de adoptiediensten en het Steunpunt Nazorg Adoptie.

3.6 Erkenning en subsidiëring van voorzieningen

De verlenging, intrekking of schorsing van de erkenning en de subsidiëring van een voorbereidingscentrum, een dienst voor maatschappelijk onderzoek of een adoptiedienst gebeurt op advies van de VCA. Ook de werking van het Zoekregister, VAG, Steunpunt Nazorg Adoptie en EVA-vorming wordt gesubsidieerd. De VCA erkent ook de trefgroepen.

In de loop van 2011 werden de erkenningen van 3 interlandelijke adoptiediensten, de 5 diensten voor maatschap-

pelijk onderzoek en de 2 voorbereidingscentra verlengd. De erkenning van 1 interlandelijke adoptiedienst werd niet verlengd omdat zij onvoldoende adopties realiseerden in de afgelopen 5 jaar.

3.7 Kwaliteitbevordering

In samenwerking met alle voorbereidingscentra, diensten voor maatschappelijk onderzoek, adoptiediensten voor binnenlandse kinderen en interlandelijke adoptiediensten, werd voor elke sector een ontwerpbesluit voor uitvoering bij het kwaliteitsdecreet opgesteld. Eind 2011 werden deze voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

3.8 Aanvullende taken

De VCA informeert niet alleen kandidaat-adoptanten: aan de Vlaamse adoptieambtenaar werden ook een aantal taken toevertrouwd die erop gericht zijn geadopteerden toegang te geven tot hun eigen dossier. Concreet kreeg de VCA de opdracht alle dossiers over adoptie te bewaren, inzage in de adoptiedossiers te verschaffen en bijstand te verlenen aan geadopteerden die op zoek zijn naar gegevens over hun adoptiedossier. De VCA ontving 13 aanvragen en kon 9 geadopteerden inzage verlenen in hun adoptiedossier.

Project in de kijker

Decreet Interlandelijke adoptie

In 2011 werd het nieuwe decreet Interlandelijke Adoptie ingediend in het Vlaams Parlement. Op 20 december 2011 werd dit nieuwe decreet aangenomen door de commissie Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid. Begin 2012 werd het decreet aangenomen door de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement. Het decreet treedt ten laatste op 1 januari 2013 in werking.

De volgende wijzigingen zullen gebeuren ter uitvoering van het decreet:

- De Vlaamse Centrale Autoriteit inzake Adoptie wordt het Vlaams Centrum voor Adoptie.
- Aan het begin van de adoptieprocedure komt een vorm van instroombeheer.
- Voorbereiding, vorming en nazorg komen samen in 1 overkoepelende organisatie: het nieuw op te richten Steunpunt Adoptie.
- Er komt een Raadgevend Comité met een adviseerende functie inzake adoptieaangelegenheden.
- Het maatschappelijk onderzoek wordt geoptimaliseerd in functie van de wetenschappelijke bevindingen ter zake.

1. TRENDS, REALISATIES EN PLANNEN

Vaststellingen en trends

- Met 91,4% vrouwelijke personeelsleden blijft Kind en Gezin een heel vrouwelijke organisatie. Kind en Gezin kent deze verhouding man-vrouw al vele jaren. Dit typeert Kind en Gezin sterk in zijn cultuur en gebruiken: deeltijds werk, onbezoldigd verlof, thuiswerk en decentraal werken worden veelvuldig gebruikt in het streven naar een goede werk-privébalans.
- Kind en Gezin is een van de weinige organisaties die op het managementniveau een zeer sterke vertegenwoordiging van vrouwen kent. 8 van de 13 top- en middenkaderfuncties worden door vrouwen ingevuld.
- Er zijn 667 regioverpleegkundigen actief binnen Kind en Gezin. Daarmee zijn bijna de helft (49%) van alle personeelsleden verpleegkundigen.

Realisaties in 2011

- In 2011 vulde de dienst HRM het personeelsplan verder in, zoals afgesproken met het management en de vakbonden.
- In 2011 werd het via e-HRM mogelijk langdurige verloven aan te vragen.
- De dienst HRM nam actief deel aan de zoektocht binnen WVG naar efficiëntiewinsten binnen het Dossierbeheer Personeel en de Loonadministratie.
- De dienst HRM was zeer actief betrokken bij enkele sleutelprojecten van 'Modern HR-beleid'. Collega's waren lid van verscheidene werkgroepen: Innovatieve arbeidsorganisatie, Sociaal Werkgeverschap, Talentcultuur en Competentiebeheer. De leidend ambtenaar van Kind en Gezin is projectleider van de Innovatieve Arbeidsorganisatie en wordt hierin ondersteund door HRM.

Plannen voor 2012

- Organiseren van een statutair examen voor regioverpleegkundigen, als onderdeel van de verdere realisatie van het personeelsplan binnen Kind en Gezin.
- Organiseren van een aantal functiespecifieke proeven voor de administratieve functies.
- Rationaliseren van de managementondersteunende diensten door:
 - centraal aansturen van het Dossierbeheer Personeel;
 - digitaliseren van de personeelsdossiers;
 - aligneren van HR centraal-decentraal;
 - implementeren van e-recruitment;
 - verder optimaliseren van Datawarehouse HR;
 - veralgemeend implementeren van e-reiskosten voor alle medewerkers.

- Kind en Gezin kent een loyale personeelsgroep. Slechts 118 collega's hebben de organisatie verlaten (pensionering, einde contract en ontslag inbegrepen). 99 nieuwe collega's startten bij Kind en Gezin.
- Het percentage deeltijds werkende personeelsleden is sinds 2009 stabiel. In 2011 werkt 39,9% van de personeelsleden voltijds (40,1% in 2010 en 40,7% in 2009). De deeltijdse personeelsleden kiezen overwegend voor een werkfractie van 80% en in tweede instantie 50%. Daarnaast hebben 4,4% van de personeelsleden een niet-actief statuut: ze zijn in loopbaanonderbreking, met verlof zonder wedde, met ziekte- of zwangerschapsverlof of gedeteacheerd.
- In 2011 nam 79,1% van de personeelsleden van Kind en Gezin deel aan één of meerdere opleidingen. Een collega in Kind en Gezin volgde gemiddeld 3 opleidingsdagen. Mannelijke personeelsleden participeerden, met 94%, meer aan opleidingsactiviteiten dan hun vrouwelijke collega's, met 77,6%.
- De personeelsleden werden voorbereid op de laatste generieke proeven en afsluitend werd voor de niet-geslaagde personeelsleden een feedbacksessie georganiseerd.
- De dienst HRM startte met de uitrol van 'Capelo'. Met dit project worden alle pensioendossiers enkel nog digitaal bijgehouden en naar de Pensioendienst doorgestuurd. De verdere invoering zal in 2012 nog veel werk vragen.
- Efficiëntiewinsten boeken op rekrutering, selectie, vorming en ontwikkeling (met de andere Management Ondersteunende Diensten binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin).
- Toepassen van de principes van de 'Innovatieve Arbeidsorganisatie' in diverse veranderingstrajecten binnen Kind en Gezin en in samenwerkingsverbanden met partners. Kind en Gezin blijft hierin een voortrekkersrol spelen.

2. KERNCIJFERS

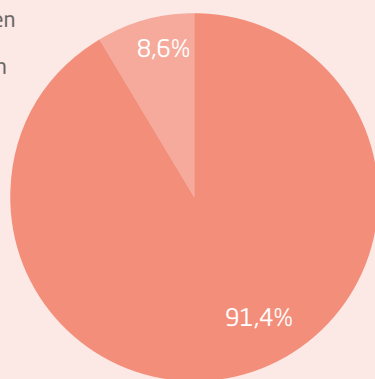
Geslacht, statuut en niveau

	Statuutair		Contractueel		Totaal	
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw
Niveau A	33	85	20	55	53	140
Niveau B	26	485	6	335	32	820
Niveau C	13	63	9	90	22	153
Niveau D	7	53	3	80	10	133
Totaal	79	686	38	560	177	1 246

5.1 Personeelssamenstelling volgens geslacht, statuut en niveau op 31 december 2011

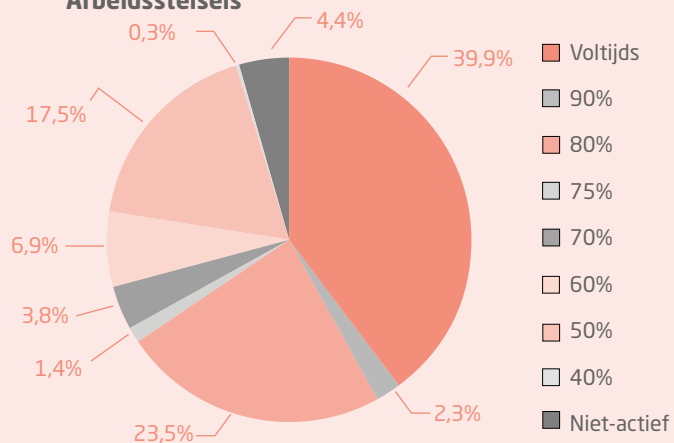
Verdeling man/vrouw

- Vrouwen
- Mannen

5.2 Personeelssamenstelling volgens geslacht

Arbeidstelsels

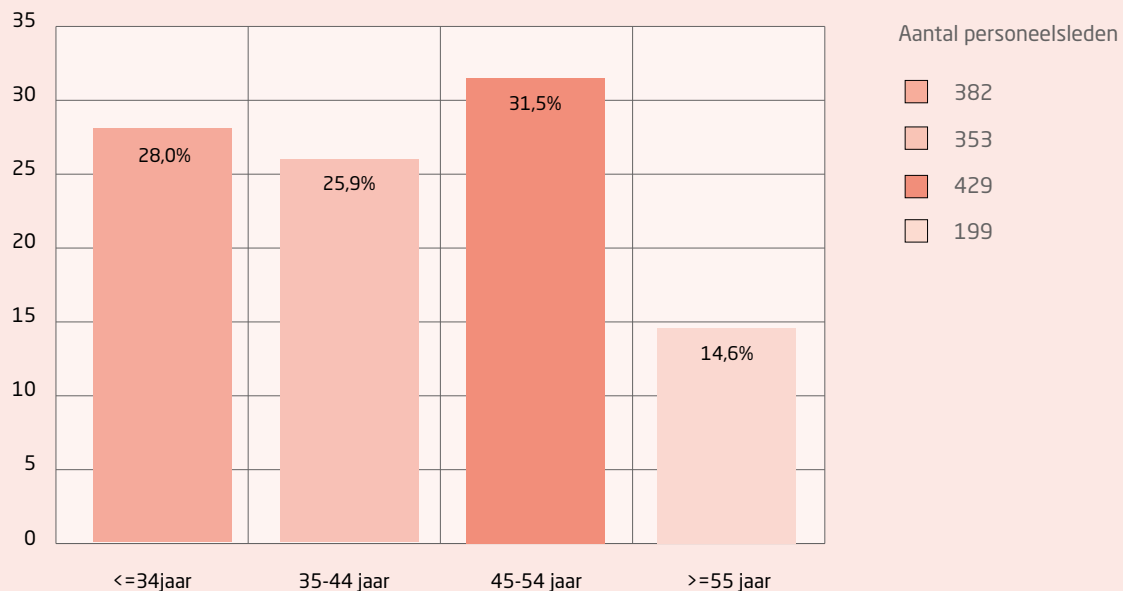
5.3 Personeelssamenstelling volgens arbeidstelsels

Personeelsbestand over de afdelingen

	Aantal personeelsleden	%
Antwerpen	322	23,6
Limburg	140	10,3
Oost-Vlaanderen	210	15,4
Vlaams-Brabant	196	14,4
West-Vlaanderen	151	11,1
Centrale administratie	344	25,2
Totaal	1 363	100,0

5.4 Verdeling van het personeel over de afdelingen

Leeftijdspiramide

5.5 Personeelssamenstelling volgens leeftijd

Hoofdstuk 6

FINANCIËEL VERSLAG

1. DE BEGROTINGSCYCLUS

De begroting wordt jaarlijks opgesteld en heeft betrekking op de periode van 1 jaar. De begrotingscyclus, het tijdsbestek waarin aan een begroting van een bepaald jaar wordt gewerkt, duurt uiteraard langer dan 1 jaar en kan in 3 grote fasen worden opgedeeld: de totstandkoming van de begroting, de uitvoering ervan en het opstellen van de eindafrekening.

De begrotingscyclus van een specifiek begrotingsjaar start met het ontwerp van initiële begroting, dat wordt opgesteld in de eerste helft van het voorafgaande jaar. Tegen het einde van dat jaar, en na goedkeuring door het Vlaams Parlement, worden de begrotingsdecreten bekrachtigd door de Vlaamse Regering en kan de begrotingsuitvoering in het nieuwe begrotingsjaar van start gaan.

In het eerste trimester van het nieuwe begrotingsjaar wordt een begrotingscontrole uitgevoerd om de initiële begroting te actualiseren. De begrotingscontrole moet tegen eind juni van het begrotingsjaar voltooid zijn.

De initiële begroting en de begrotingscontrole trekken de krijtlijnen voor de uitvoering van de begroting in het betreffende begrotingsjaar. Na afloop van het begrotingsjaar wordt een eindafrekening opgemaakt waarin de entiteit aangeeft hoe de uitvoering van de begroting zich verhoudt tot de goedgekeurde begroting. Deze eindafrekening moet uiterlijk op 31 oktober van het jaar volgend op het begrotingsjaar bij het Vlaams Parlement worden ingediend.

Overeenkomstig de Vlaamse regelgeving voert Kind en Gezin zijn budgettaire boekhouding op basis van de ESR-classificatie (Europees Stelsel van Rekeningen). Deze classificatie stelt de overheid in staat om de begroting en de uitvoeringscijfers van verschillende overheidsentiteiten te vergelijken en te consolideren in Europees perspectief.

2. DE INITIËLE BEGROTING EN DE BEGROTINGSCONTROLE - EVOLUTIE VAN DE DOTATIE

De begroting is naast een zuiver ontwerp of zuivere prognose van de vermoedelijke ontvangsten en uitgaven voor een bepaald begrotingsjaar ook een beleidsinstrument. Het is het financieel-economisch huishoudplan van de regering voor het komende begrotingsjaar. Bij de invulling van de begroting worden de beleidsvoornemens, de beleidsacties en de prioriteiten geuit en geconcretiseerd in budgettaire euro's. Voor de uitvoering van bestaand en van nieuw beleid is Kind en Gezin in belangrijke mate afhankelijk van de dotatie die het van de Vlaamse Gemeenschap ontvangt.

In vergelijking met 2010 steeg de dotatie van Kind en Gezin in 2011 met 49,6 mio EUR naar aanleiding van de initiële begroting, de begrotingscontrole en de overhevelingsbesluiten.

Er werd een besparing op eigen apparaat en projecten doorgevoerd van 1 261 duizend EUR. Het onbelast saldo 2009 ten bedrage van 24 077 duizend EUR, dat in mindering werd gebracht van de dotatie bij de begrotingscontrole 2010, wordt terug toegevoegd aan de dotatie.

Om de begrotingsnorm van de Vlaamse overheid mee te helpen realiseren, werd er 5 mio EUR geblokkeerd op de dotatie van Kind en Gezin in 2010. In 2011 werd dit bedrag gedeblokkeerd.

Binnen het domein Kinderopvang werden er bijkomende middelen vrijgemaakt ten bedrage van 4 167 duizend EUR. Deze middelen werden gebruikt voor het creëren van bijkomende plaatsen in de kinderopvang van baby's en peuters (voorschoolse kinderopvang).

Binnen het domein Preventieve Gezinsondersteuning werden bijkomende middelen toegekend ten bedrage van 2 683 duizend EUR. Deze middelen werden toegekend voor:

- het blijvend versterken van het basisteam van de vertrouwenscentra kindermishandeling en de oprichting van een meldpunt Kindermishandeling;
- het strategisch project voor de reorganisatie in de preventieve gezinsondersteuning;
- het versterken van het vrijwilligerswerk en het aligneren van het vrijwilligerswerk op de keuzes die gemaakt werden in het kader van het strategisch project 'Preventieve Zorg';

- het opvangen van de gestegen subsidie-uitgaven van de consultatiebureaus ten gevolge van het gestegen aantal zittingen dat uitgevoerd werd door artsen-bedienden;
- het opvangen van het effect van de weddedrift op de subsidiëring van de centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning, de vertrouwenscentra kindermishandeling en de artsen-bedienden bij de consultatiebureaus.

Vervolgens werd er 4 mio EUR toegekend voor de implementatie van een nieuwe financiële tegemoetkoming voor kinderen bij de geboorte en in het eerste en tweede levensjaar.

Ook volgende overhevelingen vonden plaats:

- 597 duizend EUR naar het beleidsdomein Werk en Sociale Economie voor de tewerkstelling van gesubsidieerde contractuelen bij de initiatieven voor buitenschoolse opvang;
- 113 duizend EUR naar het agentschap Zorg en Gezondheid in het kader van de overdracht van de bevoegdheid m.b.t. meerlingenhulp;
- 54 duizend EUR naar het agentschap Facilitair Management omwille van de verhuis van de afdeling Vlaams-Brabant naar het Vlaams Administratief Centrum Leuven;
- 18 duizend EUR naar de afdeling Welzijn en Samenleving om de overdracht van de 2 voltijdse equivalenten in het kader van crisishulp op jaarbasis te brengen;
- 10 duizend EUR naar het Fonds Jongerenwelzijn voor de werking van het Vlaams Expertisecentrum Opvoedingsondersteuning.

Daarnaast werden aan de dotatie van Kind en Gezin de middelen toegevoegd voor de uitvoering van de maatregelen die opgenomen zijn in het Vlaams Sectoraal Akkoord 2006-2011. Deze middelen zijn bestemd voor de verschillende door Kind en Gezin gesubsidieerde sectoren.

Ook de middelen die noodzakelijk zijn om te kunnen voldoen aan de verhoogde pensioenverplichtingen van het statutair personeel, werden toegekend.

Ten slotte werd ook het benodigde budget toegevoegd voor het opvangen van de extra uitgaven m.b.t. de lonen n.a.v. de evolutie van de gezondheidsindex.

3. EVOLUTIE VAN DE ONTVANGSTEN

De totale ontvangsten van Kind en Gezin bedroegen 617,5 mio EUR in 2011. Kind en Gezin deed in 2011 voor de financiering van zijn uitgaven ook nog een beroep op een deel van zijn reservefondsmiddelen (5,6 mio EUR).

De uitgaven van Kind en Gezin worden gefinancierd door verschillende soorten ontvangsten. De belangrijkste financieringsbronnen zijn de inkomsten vanuit de sector overheid (76%) en de ouderbijdragen uit de gesubsidieerde kinderopvangsector (22,9%). Slechts een zeer beperkt deel van de uitgaven wordt gefinancierd met reservefondsmiddelen (0,9%) of met de overige ontvangsten.

Inkomsten vanuit de sector overheid

De inkomsten vanuit de sector overheid stegen met 49,7 mio EUR of 11,8% in vergelijking met 2010. Het leeuwenaandeel van deze inkomsten wordt gevormd door de dotatie die Kind en Gezin ontvangt van de Vlaamse Gemeenschap. Deze steeg met 49,6 mio EUR of 11,9%.

In 2011 werden geen renteopbrengsten meer ontvangen, terwijl er in 2010 nog 210 duizend euro aan rente werd ontvangen.

Voorts ontving Kind en Gezin ook 200 duizend EUR van het agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) voor de ontwikkeling en de aankoop van oogscreeners. Ten slotte zijn de ontvangsten van een aantal andere

overheidsinstanties (RSZ, federale overheid, Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling) toegenomen met 93 duizend EUR tegenover 2010. De reden hiervoor is dat de ontvangsten in het kader van de Sociale Maribel toegenomen zijn met 392 duizend EUR. De tussenkomst van de federale overheid voor de afgehandelde adoptiedossiers door de diensten voor maatschappelijk onderzoek is daarentegen gedaald, omdat deze in 2010 werd ontvangen voor de jaren 2008 en 2009, terwijl deze in 2011 enkel werd ontvangen voor 2010.

Ouderbijdragen

De ouderbijdragen voor de kinderdagverblijven en de diensten voor onthaalouders stegen met 6,9 mio EUR of 6,7% in vergelijking met 2010.

Deze stijging is toe te schrijven aan de opstart van nieuwe initiatieven en de indexering van de ouderbijdragen.

De ouderbijdragen die ontvangen werden in het kader van de inkomensgerelateerde kinderopvang in de zelfstandige sector namen toe met een bedrag van 14,6 mio EUR in vergelijking met 2010. Dit komt door het in 2011 op kruissnelheid komen van de realisatie van plaatsen in deze sectoren.

4. EVOLUTIE VAN DE UITGAVEN

De totale uitgaven van Kind en Gezin bedroegen 606,3 mio EUR in 2011. Het overgrote deel van de uitgaven wordt vertegenwoordigd door de subsidiëringsuitgaven (86,1%). De personeelsuitgaven maken 10% uit van het totaal van de uitgaven, terwijl werkingsuitgaven, investeringsuitgaven en uitgaven verbonden aan aangegane leningen 3,9% vertegenwoordigen.

Subsidiëringsuitgaven

De subsidiëringsuitgaven binnen de kinderopvangsector stegen met 51,6 mio EUR of 13% in vergelijking met 2010. De subsidiëringsuitgaven binnen de sector van de gezins-ondersteunende pleegzorg stegen met 3,5 mio EUR of 5,1% tegenover 2010.

Deze gestegen subsidiëringsuitgaven zijn in hoofdzaak toe te schrijven aan de volgende elementen:

- bijkomende subsidiëringsuitgaven ten gevolge van het op kruissnelheid komen van initiatieven gefinancierd met middelen die al vóór 2011 aan de dotatie werden toegevoegd;
- bijkomende subsidiëringsuitgaven ten gevolge van de bijkomende middelen die in 2011 toegevoegd werden aan de dotatie (zie hierboven);
- de indexerings van de subsidie-uitgaven.

Personeelsuitgaven

De personeelsuitgaven zijn in vergelijking met 2010 gestegen met 2,1%. Deze stijging is in hoofdzaak toe te schrijven aan de volgende elementen:

- het op kruissnelheid komen van de spilindexoverschrijding van augustus 2010;
- de spilindexoverschrijding van april 2011;
- de stijging van het bijdragepercentage van 30% naar 31,5% van de loonlast van de statutairen aan de pool van de 'parastatalen' als aandeel in de financiering van de pensioenen.

Bovendien werden er ook besparingen doorgevoerd op de personeelsuitgaven die niet rechtstreeks gekoppeld zijn aan de dienstverlening aan de gezinnen.

Werkingsuitgaven

De werkingsuitgaven zijn tegenover 2010 gedaald met 0,4 mio EUR of 2,6%. Deze daling vindt quasi volledig haar oorsprong in de besparingen die werden opgelegd door de Vlaamse Regering m.b.t. de werkingsuitgaven.

Investeringsuitgaven

De investeringsuitgaven zijn in vergelijking met 2010 gestegen met 2,7 mio EUR of 78,5%.

Deze toename is het resultaat van de aankoop van 217 visusscreeners en de vervanging van de notebooks van de regioteamleden.

5. RESULTAAT VAN DE BEGROTINGSUITVOERING - RESERVEFONDS

Omdat de ontvangsten in 2011 de uitgaven overstegen, realiseerde Kind en Gezin in 2011 een budgettair resultaat van 11,1 mio EUR. Dit budgettair resultaat werd gerealiseerd door de onderaantwending van de in 2011 recurrent en eenmalig toegekende

middelen. De ermee te financieren uitgaven konden in 2011 slechts gedeeltelijk of helemaal niet worden uitgevoerd. Eind 2011 bedroeg de stand van het reservefonds van Kind en Gezin 47,6 mio EUR.

Begrotingsresultaat

in duizend EUR	2010	2011
Algemeen inkomsten	570 333	617 484
Algemeen totaal uitgaven	547 832	606 345
Begrotingsresultaat	22 501	11 140

6.1 Vergelijking begrotingsresultaat 2010-2011

Ontvangsten

in duizend EUR

	2010	%	2011	%
Inkomsten vanuit de sector overheid				
Dotatie 'Kind en Gezin'	415 999		465 498	
Dotatie 'Nationale Loterij'	449		561	
Renteontvangsten	210		0	
Premies gesco's	97		53	
Inkomensoverdracht vanuit IWT			200	
Tegemoetkoming Sociale Maribel	2 305		2 697	
Premies Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling	412		432	
Premies overige besturen	394		119	
Totaal inkomsten vanuit de sector overheid	419 867	73,6	469 560	76,0
Functionele ontvangsten				
Ouderbijdragen met betrekking tot:				
Kinderdagverblijven	42 534		45 986	
Diensten voor onthaalouders	60 656		64 119	
Inkomensgerelateerde kinderopvang bij zelfstandige opvangvoorzieningen	16 485		31 039	
Lokale diensten	417		400	
Bijdragen adoptie	15		10	
Totaal functionele ontvangsten	120 107	21,1	141 554	22,9
Desinvesteringen	12		62	
Varia				
Recuperatie van kosten en variaontvangsten	938		642	
Renteontvangsten	1		1	
Totaal varia	939	0,2	643	0,1
Totaal ontvangsten	540 926	94,8	611 818	99,1
Reservefonds	5 317	0,9	5 587	0,9
Overgedragen resultaat ingezet voor uitgaven	24 090	4,2	78	0,0
Algemeen totaal inkomsten	570 333	100,0	617 484	100,0
Overgedragen resultaat			22 422	

6.2 Vergelijking ontvangsten 2010-2011

Uitgaven: bestemming

in duizend EUR	2010	%	2011	%
Uitgaven aan personen verbonden aan de instelling				
Lonen en sociale lasten	56 891		58 295	
Representatie- en reiskosten	1 894		1 702	
Vorming	411		440	
Totaal uitgaven aan personen verbonden aan de instelling	59 196	10,8	60 437	10,0
Functioneringsuitgaven				
Huur gebouwen	1 111		928	
Huisvestingskosten	851		787	
Bureaunkosten	547		438	
ICT-uitrusting en ondersteuning (excl. investeringen)	5 316		4 368	
Documentatie voor ouders en voorzieningen	1 454		1 242	
Betalingen aan derden voor geleverde prestatie	2 355		3 094	
Door derden ter beschikking gesteld personeel	3 218		3 397	
Leveringen aan voorzieningen en voor huisbezoeken	861		880	
Overige	1 387		1 529	
Totaal functioneringsuitgaven	17 098	3,1	16 662	2,7
Subsidiëring				
Kinderopvang				
Kinderdagverblijven	197 496		208 599	
Diensten voor onthaalouders	123 747		133 852	
Initiatieven buitenschoolse opvang	12 794		14 364	
Vorming kinderopvang	344		349	
Projecten kinderopvang	1 616		672	
Projecten Derde Arbeidscircuit	3 513		3 172	
Financiële ondersteuning zelfstandige kinderopvang	49 484		77 635	
Verzekeringen	24		23	
Startpremie	329		276	
Specifieke zorgbehoefte	1 418		1 738	
Lokale diensten	5 333		6 746	
Gemandateerde voorzieningen	1 471		1 704	
Totaal subsidiëring Kinderopvang	397 570	72,61	449 130	74,1

6.3 Vergelijking uitgaven 2010-2011

Uitgaven: bestemming (vervolg)

in duizend EUR	2010	%	2010	%
Preventieve Gezinsondersteuning				
Inloopteams	1 857		1 868	
Consultatiebureaus	11 784		13 697	
Infovergaderingen 'Kind op Komst'	33		33	
Prenatale steunpunten	101		106	
Expertisecentra kraamzorg	605		617	
Vertrouwenscentra kindermishandeling	4 441		4 558	
Adoptie	1 764		1 934	
Centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning	45 718		47 661	
Diensten voor private gezinsplaatsing	1 130		1 107	
Projecten	1 478		852	
Opvoedingsondersteuning	391		385	
Sociale bijdragen aan gezinnen	19		19	
Totaal subsidiëring Preventieve Gezinsondersteuning	69 320	12,7	72 838	12,0
Totaal subsidiëring	466 890	85,2	521 968	86,1
Investerings				
Vervoermateriaal	17		27	
Installaties, kantoor machines en uitrusting	419		2 247	
Meubilair	214		374	
Informatica: hard- en software	495		1 246	
Verbouwing van bestaand gebouw	2 316		2 281	
Totaal investeringen	3 460	0,6	6 176	1,0
Rentebetalingen en kapitaalaflossingen				
Totaal rentebetalingen en kapitaalaflossingen leningen	1 187	0,2	1 102	0,2
Totaal uitgaven	547 832	95,7	606 345	100,0
Spijziging fondsen	0		0	
Algemeen totaal uitgaven	547 832	100,0	606 345	100,0

6.3 Vergelijking uitgaven 2010-2011

VOORWOORD

In 2011 nam het Raadgevend Comité zijn functie op om kritisch mee te denken en advies te geven over belangrijke thema's rond kinderen en hun gezinnen. De samenstelling van het Raadgevend Comité staat garant voor een variëteit aan gedachten en overtuigingen. Het comité vormt dan ook een belangrijke maatschappelijke toetssteen voor het beleid van Kind en Gezin.

Opnieuw nam het (voor)ontwerp van het decreet Kinderopvang van Baby's en Peuters een omvangrijk deel van de agenda voor zijn rekening. Ook het Lokaal Loket Kinderopvang en het competentiebeleid in de gezinsopvang kwamen aan de orde binnen de contouren van dit decreet. Daarnaast spraken de leden zich uit over het actieplan en het rapport van de zelfstandige kinderopvang, over het vooronderzoek inzake een meetinstrument voor pedagogische kwaliteit in de kinderopvang van baby's en peuters en over de checklist in functie van een risico-inschatting in de opvangvoorzieningen. De evoluties van de zelfstandige kinderopvangvoorzieningen die werken volgens het inkomensgerelateerd systeem, werden continue opgevolgd. Tot slot werd de aanzet gegeven voor een eerste discussie over de beleidsvisie in het kader van de buitenschoolse kinderopvang.

Op het gebied van de preventieve gezinsondersteuning waren er - zoals gewoonlijk - de resem adviezen inzake besluiten van de Vlaamse Regering tot erkenning of toekenning van subsidies (aan projecten, centra voor kinderopvang en gezinsondersteuning, expertisecentra kraamzorg,

vertrouwenscentra kindermishandeling, ...). Daarnaast werd er aandacht besteed aan het nieuwe Meldpunt 'Geweld, Misbruik en Kindermishandeling' en werd er een stand van zaken van de Huizen van het Kind gegeven. Tot slot werden het concept en de plattegrond van de nieuwe regelgeving van de CKG's voorgelegd en besproken.

Naar jaarlijkse traditie stonden ook de beheersovereenkomst 2011-2015, het ondernemingsplan 2011, de jaarrekening 2010, de uitvoering van de begroting 2010 en de initiële begroting 2012 op de agenda ter goedkeuring.

Genoeg stof voor discussie in 2011 dus. Ook in 2012 komen enkele belangrijke dossiers op ons af. Een greep uit de te verwachten discussiepunten: uitvoeringsbesluiten bij het decreet Kinderopvang van Baby's en Peuters, buitenschoolse kinderopvang, interlandelijke adoptie, Huizen van het Kind, PreGO (uitbouw van een versterkte preventieve gezinsondersteuning), ... We houden ons al klaar om even gedreven het beleid mee richting te geven in 2012!

Martine Lemonnier

Voorzitter Raadgevend Comité
Kind en Gezin

SAMENSTELLING RAADGEVEND COMITÉ WERKJAAR 2011

Het Raadgevend Comité bestaat uit 20 leden die voor een periode van 4 jaar door de Vlaamse Regering benoemd worden. In het Raadgevend Comité zetelen vertegenwoordigers van de kinderen en de gezinnen, de voorzieningen en de werknemers van de voorzieningen, aangevuld met een aantal onafhankelijke deskundigen. Het Raadgevend Comité verstrekt op verzoek van de leidend ambtenaar advies over concrete dossiers.

RAADGEVEND COMITÉ

Voorzitter

Martine Lemonnier

Ondervoorzitters

Jan Bosmans, Erwin Devriendt

Leden

Henk Callewaert, Fatiha Dahmani, Fons De Neve, Regine Desmet, Dimitri Govers, dr. Stijn Gryp, dr. Karel Hoppenbrouwers, Magda Linthout, Ann Lobijn, Lut Maertens, Anne-Marie Raymaeckers, Monique Swinnen, Bram Van Braeckvelt (vanaf maart 2011), Wim Van Esch, dr. Michel Vandenbroeck, Françoise Vermeersch, Sarah Willockx

Administratie

Katrien Verhegge

Inge Kinnaer

Secretaris

Sofie Leurs

BUREAU VAN HET RAADGEVEND COMITÉ

Voorzitter

Martine Lemonnier

Ondervoorzitters

Jan Bosmans, Erwin Devriendt

WERKING VAN HET RAADGEVEND COMITÉ:

ACTIVITEITENVERSLAG 2011

Aantal vergaderingen van het Raadgevend Comité en aanwezigheden

Overzicht aanwezigheden Raadgevend Comité 2011

Datum vergadering Raadgevend Comité	Aantal aanwezigheden op een totaal van 20
26/01/2011	12
23/02/2011	11
30/03/2011	17
25/05/2011	12
29/06/2011	12
28/09/2011	15
30/11/2011	13
14/12/2011	15

Overzicht van de uitgebrachte adviezen in 2011

Advies-nummer	Onderwerp	Op verzoek van	Datum advies	Datum naar minister
001	Decreet Voorschoolse Kinderopvang: het competentiebeleid in gezinsopvang: leertraject voor onthaalouders en de ontwikkeling van een visie tot eenduidige positionering van gezinsopvang binnen de contouren van de visienota van de Vlaamse Regering	Hoofd agentschap	26/01/2011	09/02/2011
002	Lokaal Loket Kinderopvang / voorstel tot implementatie van de krachtlijnen in de visienota decreet Kinderopvang	Hoofd agentschap	26/01/2011	09/02/2011
003	Besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van een facultatieve subsidie aan een aantal centra voor kinderopvang en gezinsondersteuning met het oog op de realisatie van het hulpprogramma crisisjeugdhulpverlening	Hoofd agentschap	26/01/2011	09/02/2011
004	Besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van een facultatieve subsidie met het oog op de realisatie van het project STOP 4-7	Hoofd agentschap	26/01/2011	09/02/2011
005	Addendum bij convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en de expertisecentra kraamzorg + besluit van de Vlaamse Regering houdende de toekenning van een subsidie voor de realisatie van de opdrachten uit het convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en de expertisecentra Kraamzorg	Hoofd agentschap	26/01/2011	09/02/2011
006	Besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van een facultatieve subsidie aan het project 'ambulante pedagogische begeleiding en training voor ouders samen met hun kinderen' (Tuimel) van vzw Het Open Poortje	Hoofd agentschap	23/02/2011	17/03/2011
007	Convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en de diensten voor gezinsondersteunende pleegzorg (2011-2013) + ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende de toekenning van een subsidie voor de realisatie van de opdrachten uit de convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en de diensten voor gezinsondersteunende pleegzorg	Hoofd agentschap	23/02/2011	17/03/2011
008	Besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van een facultatieve subsidie aan de inloopteams om groepsgerichte activiteiten rond kleuterparticipatie te organiseren	Hoofd agentschap	23/02/2011	17/03/2011
009	Ontwerptekst decreet Kinderopvang	Hoofd agentschap	30/03/2011	05/04/2011
010	Actieplan en rapport ZKO	Hoofd agentschap	30/03/2011	19/05/2011
011	Jaarverslag Raadgevend Comité 2010	Hoofd agentschap	30/03/2011	19/05/2011

Advies gevolgd of niet		Extra opmerkingen gevolgd of niet		Opvolging
Ja	Nee	Ja	Nee	
x		x		De adviezen in verband met het leertraject voor onthaalouders (kostprijs, sui generis statuut, laagdrempeligheid opleiding) worden meegenomen binnen de verdere uitwerking van het kwalificerende traject voor onthaalouders.
x		x		Verplichting van registratie wordt gevolgd in decreet en in BVR, nieuwe werkwijze voorrangregeling wordt uitgewerkt, het stimuleren van de samenwerking tussen voorzieningen wordt opgenomen in BVR en decreet, het Lokaal Loket kreeg een plaats in het decreet en de uitwerking van de aanvraagbehandeling samen met de kinderopvangzoeker, voorrangregels, toeleiding, ... Hierin wordt ook bij de ontwikkeling van de kinderopvangzoeker de neutraliteit van het Lokaal Loket mee bewaakt doordat voorziening en loket dezelfde vragen te zien krijgen. De zorgregioafbakening is gevolgd. De kinderopvangzoeker is in ontwikkeling.
x			x	
x			x	
x			x	
x			x	
x			x	Steungezinnen worden niet meer gesubsidieerd. In 2011 werden de lopende dossiers uit 2010 evenwel wel nog mee gerekend voor subsidiëring.
x			x	
x		x		Het advies werd op kabinetsniveau overwogen. Sommige zaken werden wel en andere niet gevolgd in het finale ontwerpdecreet.
x		x		RC/2011/0525/DOC.39
x			x	

Overzicht van de uitgebrachte adviezen in 2011 (vervolg)

Advies-nummer	Onderwerp	Op verzoek van	Datum advies	Datum naar minister
012	Beheersovereenkomst Kind en Gezin 2011-2015 en uitvoering ervan in ondernemingsplan 2011	Hoofd agentschap	30/03/2011	19/05/2011
013	Ministerieel besluit tot bepaling van het percentage van de anciënniteitsontwikkeling voor de wijziging van de subsidie voor de centra voor kinderopvang en gezinsondersteuning	Hoofd agentschap	30/03/2011	19/05/2011
014	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2002 betreffende de erkenning en subsidiëring van de vertrouwenscentra kindermishandeling	Hoofd agentschap	30/03/2011	19/05/2011
015	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering, met name: <ul style="list-style-type: none"> • het besluit van de Vlaamse Regering houdende de voorwaarden van erkenning en subsidiëring van kinderdagverblijven en diensten voor onthaalouders • het besluit van de Vlaamse Regering m.b.t. IKG 	Hoofd agentschap	30/03/2011	19/05/2011
016	IVArp Kind en Gezin - Jaarrekening 2010 en uitvoering van de begroting 2010	Hoofd agentschap	30/03/2011	19/05/2011
017	Bezettingsevaluatie voor de structurele plaatsen voor inclusieve opvang 2010 en het voorstel tot herbesteding van de vrijgekomen middelen	Hoofd agentschap	25/05/2011	17/06/2011
018	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 maart 2002 tot bepaling van de voorwaarden en de procedureregels inzake erkenning en subsidiëring van de consultatiebureaus voor het jonge kind	Hoofd agentschap	25/05/2011	17/06/2011
019	Nieuwe regelgeving van de centra voor kinderopvang en gezinsondersteuning: concept en plattengrond besluit	Hoofd agentschap	26/06/2011	20/09/2011
020	Vooronderzoek meetinstrument pedagogische kwaliteit voorschoolse kinderopvang	Hoofd agentschap	26/06/2011	20/09/2011
021	Checklist in functie van risico-inschatting opvangvoorzieningen	Hoofd agentschap	26/06/2011	20/09/2011
022	Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot de centra voor kinderopvang en gezinsondersteuning	Hoofd agentschap	28.09.2011	18/11/2011
023	Initiële begroting 2012	Hoofd agentschap	30/11/2011	07/12/2011
024	Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van besluit van de Vlaamse Regering van 27 mei 2002 betreffende de erkenning en subsidiëring van de vertrouwenscentra kindermishandeling	Hoofd agentschap	30/11/2011	07/12/2011
025	Ontwerpdecreet houdende de organisatie van de kinderopvang van baby's en peuters	Hoofd agentschap	14/12/2011	17/02/2012

Advies gevolgd of niet		Extra opmerkingen gevolgd of niet		Opvolging
Ja	Nee	Ja	Nee	
x			x	
X			X	
x			x	
x			x	RC/2011/0525/DOC.046
x		x		
x		x		Advies werd gevolgd, de sector en andere relevante partners (zoals VAPH) worden betrokken bij het uitwerken van een nieuwe visie op inclusieve opvang.
x		x		
x		x		
x			x	Advies opgevolgd: opdracht voor uitbouw meetinstrument is gepubliceerd, kandidaturen worden verwacht tegen 16 april 2012.
x		x		De opmerkingen geformuleerd door het RC worden meegenomen. In juni 2012 wordt een evaluatie van deze risicochecklist opgemaakt.
x		x		
x		x		
x			x	
x			x	Het kabinet werd in kennis gesteld van het advies. Voor zover nog mogelijk wegens ontwerpdecreet reeds voordien definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering, werden enkele adviezen meegenomen in amendementen (term kinderopvanglocatie, definitie tegelijk aanwezige kinderen, toepassing decreet in Brussels Gewest). Andere adviezen zullen pas overwogen kunnen worden bij de ontwikkeling van uitvoeringsbesluiten.

Kind & Gezin